INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post
NEW YORK

SARCINA LUI BRUCE ŞI PRILEJUL OFERIT

PROBLEMA de fond este următoarea : politica lui Nixon în Indochina oferă oare vreo speranţă de reglementare paşnică chiar şi cu ajutorul diplomaţiei celei mai abile ?

În ciuda tuturor indiciilor descurajatoare, este aproape cert că partea cealaltă nu a exclus o reglementare prin tratative. Dar pentru a se înregistra vreun progres la Paris, guvernul american va trebui să satisfacă două cereri esenţiale — sau cel puţin aceasta este părerea majorităţii oamenilor care au urmărit îndeaproape convorbirile.

Dar va trebui să existe un mijloc de a convinge partea cealaltă că ne vom retrage în mod real.

În primul rînd, Statele Unite trebuie să arate în mod clar că într-un anumit moment precizat vor retrage toate forţele lor din Vietnam. Acest sfîrşit al prezenţei americane ar putea fi legat de mai multe procese : de pildă, de retrageri treptate, de evoluţii politice sau de o perioadă de încetare a focului.

În al doilea rînd, trebuie să fim dispuşi să acceptăm în Vietnamul de sud un alt guvern decît actualul regim Thieu-Ky. Patrioţii vietnamezi ar putea fi dispuşi să colaboreze cu elemente ale acestui guvern în cadrul unui nou mecanism politic, dar nici un om care a discutat cu ei nu este de părere că vor accepta vreodată pe generalul Thieu sau pe mareşalul Ky.

Dacă aceste două cereri constituie condiţiile preliminare ale unei reglementări, atunci politica declarată a preşedintelui Nixon oferă puţine motive de speranţă la Paris.

El a refuzat în repetate rînduri să stabilească o dată pentru retragerea totală a americanilor. El şi-a sporit angajamentele faţă de guvernul Thieu-Ky. În interviul său televizat, el a exclus tratative la Paris pentru instaurarea unui regim de coaliţie. Politica sa echivalează cu menţinerea la putere a lui Thieu şi Ky cu ajutorul forţelor militare ale Statelor Unite.

În lumina acestor antecedente, numirea de către Nixon a lui David Bruce ar putea fi considerată drept o faţadă, drept un mod de a manifesta intenţii paşnice fără dorinţa reală de a efectua schimbările politice care se impun. Totuşi Bruce nu ar prelua această sarcină dacă ar considera că este o simplă mascaradă.

David Bruce nu dă înapoi de la folosirea puterii americane, dar este realist. El înţelege limitele puterii. El ştie că cele mai profunde interese ale Americii se află înafara Vietnamului şi va aprecia perspectivele de la Paris în aceşti termeni.

Dacă ajunge la concluzia că nu putem să punem capăt războiului în condiţiile pe care le-am cerut pînă în prezent, el va spune acest lucru preşedintelui. Atunci vom şti dacă el are influenţa necesară pentru a contribui la schimbarea politicii care determină confirmarea acestui război fără sfîrşit şi epuizant în cursul unor administraţii succesive. Ţinînd seama de caracterul lui şi de greutatea pusă de preşedinte în numirea sa, el ar putea face acest lucru.

Anthony LEWIS

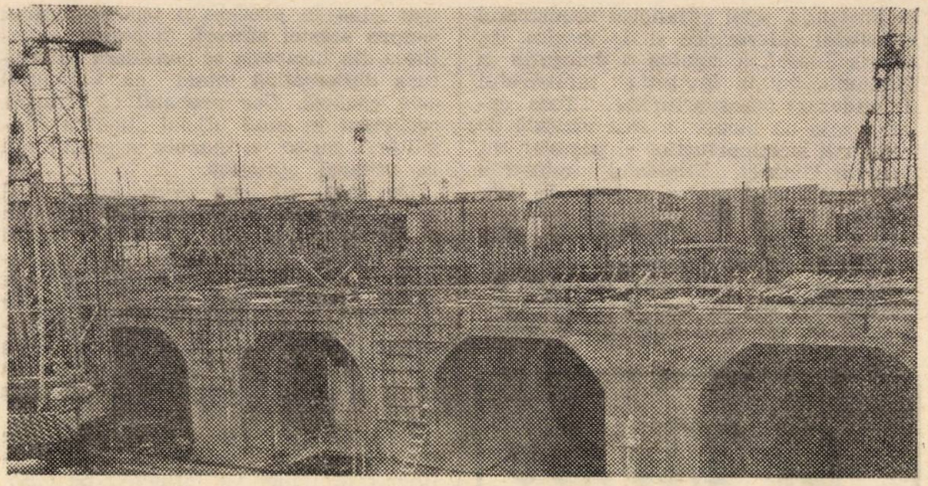

R. P. Ungară. Lucrările de construcţie la barajul Kisköre pe Tisa sînt într-un stadiu înaintat. În imagine, tunelele pentru turbine, terminate de curînd

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPESTA

RELAŢIILE ECONOMICE UNGARO-FINLANDEZE

VALOAREA mărfurilor ungare livrate Finlandei s-a ridicat anul trecut la 92 milioane forinţi-valută, faţă de 64 milioane forinţi-valută în 1968. O creştere şi mai mare s-a realizat în privinţa lărgirii importului, a cărui valoare aproape că s-a dublat, ea reprezentînd anul trecut 121 milioane forinţi-valută faţă de 62 milioane forinţi-valută în 1968. Importul a sporit îndeosebi pe seama livrărilor de maşini : anul trecut a sosit în ţară cea mai mare parte a utilajului în valoare de circa 10 milioane dolari, comandat pentru Fabrica de hîrtie din Lábatlan. În ultima vreme s-a schimbat structura importului ungar de provenienţă finlandeză. Dacă în trecut, aproximativ 80 la sută din import îl formau produsele de celuloză şi hîrtie — cu toate că importul acestora mai are şi în prezent o pondere serioasă — rolul importului de maşini s-a extins în mod considerabil. În ceea ce priveşte exportul ungar pentru Finlanda, în ultima vreme se observă o creştere esenţială a diverselor materiale care, la sfîrşitul anului trecut, au căpătat o pondere de peste 50 la sută, pe cînd raportul produselor industriei uşoare s-a diminuat întrucîtva. Produsele industriei alimentare au reprezentat 27 la sută din volumul total al exportului către această ţară.

Desfăşurarea relaţiilor politice ungaro-finlandeze a jucat un rol de seamă şi în domeniul extinderii relaţiilor economice. Cu prilejul vizitei la Budapesta, în 1968, a ministrului finlandez al afacerilor externe, a avut loc semnarea acordului de lungă durată privind schimbul de mărfuri ce expiră la sfîrşitul anului 1973, acord care include aplicarea mutuală a clauzei naţiunii celei mai favorizate. Cu prilejul vizitei la Budapesta, în octombrie 1969, a preşedintelui Urho Kekkonen, ministrul afacerilor externe al Finlandei, Karjalainen, şi ministrul ungar al comerţului exterior, dr. Biró József, au procedat la semnarea acordului de cooperare economică-tehnică-industrială, pe baza căruia a fost creată Comisia mixtă de colaborare economică, menită să contribuie la desfăşurarea relaţiilor de cooperare. Recent, Comisia şi-a ţinut prima ei reuniune la Budapesta, stabilind 11 ramuri de producţie importante în domeniul cărora cooperarea directă a întreprinderilor pare mai oportună. Livrările reciproce de maşini, respectiv sporirea exportului privind produsele industriei de maşini, au fost şi pînă acum tendinţe care s-au manifestat din partea ambelor părţi, conducînd la actualul stadiu de lărgire a relaţiilor în domeniul comerţului exterior.

Se constată un viu schimb de experienţă în relaţiile directe ale specialiştilor unguri şi finlandezi, realizat prin intermediul schimburilor de delegaţii, ele contribuind la aprofundarea contactelor personale şi directe. Adjunctul ministrului comerţului exterior, dr. Szalai Béla, a purtat, în 1968, tratative

în Finlanda, apoi adjunctul ministrului industriei siderurgice și de mașini, dr. Kocsis József, a condus o delegație în Finlanda, iar la invitația ministrului finlandez al transporturilor, „Țara celor o mie de lacuri" a fost vizitată de ministrul transporturilor și poștelor, dr. Csanádi György. Ministrul industriei ușoare, Nagy Józsefné a fost, de asemenea, în două rînduri oaspetele capitalei finlandeze. Sînt eficiente și relațiile pe linia Camerelor de Comerț ; filialele acestora activează, pe baza reciprocității, atît în cadrul Camerei din Budapesta, cît și al celei din Helsinki.

Le Monde

PARIS

ÎNCORDARE ÎNTRE VATICAN ȘI PORTUGALIA

LA 3 IULIE, guvernul de la Lisabona a hotărît să-și recheme ambasadorul de pe lîngă Sfîntul Scaun, pentru a-și manifesta reprobarea în urma audienței acordate la 1 iulie de Papa Paul VI unui grup de trei conducători ai mișcărilor de eliberare din Africa portugheză : Amilcar Cabral, Agostinho Neto și Marcelino Dos Santos. Chiar a doua zi după această audiență, considerată de anumite ziare italiene drept „istorică" și „de o importanță excepțională", guvernul portughez adresa Vaticanului un protest energic, iar rechemarea ambasadorului Brazao a făcut senzație în cercurile Curiei.

Într-adevăr, o asemenea hotărîre este fără precedent de cel puțin o jumătate de secol. Deși presa portugheză a păstrat pînă în prezent o tăcere deplină asupra acestei afaceri, în cercurile politice din Lisabona se consideră că ruptura diplomatică totală cu Vaticanul este exclusă. Dar probabil că Brazao, rechemat în mod oficial „pentru consultări", nu se va înapoia la postul său în viitorul apropiat.

De fapt, nu este prima oară cînd relațiile devin încordate între Vatican și Portugalia, țară care întreține relații diplomatice cu papalitatea de cinci secole. În 1965, Papa Ioan XXIII refuzase să primească o delegație a mișcăriior din Angola, dar se întîlnise cu reprezentanți ai unei mișcări anticolonialiste din Goa, scurt timp înainte de trecerea enclavei portugheze la India. Lisabona adresase și atunci un protest.

Este clar că diferendul actual are un caracter mult mai grav. Gestul deliberat al Papei va influența pe catolicii portughezi, dintre care mulți critică cu curaj continuarea unui război colonial costisitor și în aparență fără sfîrșit pe teritorii africane considerate de conducători drept parte integrantă a metropolei.

La Lisabona se manifestă, pe drept cuvînt, o mare preocupare în legătură cu consecințele pe termen lung ale audienței de la 1 iulie.

Survenind imediat după o conferință a conducătorilor naționaliști ai Africii portugheze, patronată la Roma de formații politice italiene, cele cîteva minute de audiență acordate de Papa Paul lui Cabral, Dos Santos și Neto vor contribui, fără îndoială, în mare măsură la promovarea în ochii opiniei publice catolice ai acțiunii mișcărilor anticolonialiste care cer în mod consecvent ceea ce alte țări africane au obținut de multă vreme.

Se poate releva, desigur, că „L'Osservatore Romano" a ținut să sublinieze că „Papa primește pe toți acei care doresc să se bucure de încurajarea binecuvîntării sale". Rămîne totuși un fapt că cei trei conducători au fost primiți în mod efectiv într-o audiență specială și că Papa s-a întreținut cu ei separat într-o sală a Vaticanului. „L'Osservatore Romano" vorbește de asemenea de „rebeli" folosind ghilimelele. Nuanța și rezerva nu sînt neglijabile.

Palatul Elysées. Președintele Republicii Gabon, Albert Bougo, care a întreprins recent o vizită in Franța, însoțit de președintele Georges Pompidou, este salutat de membri ai guvernului francez

NOVOSTI

MOSCOVA

DINAMICA COLABORĂRII ECONOMICE SOVIETO-FRANCEZE

COLABORAREA economică sovieto-franceză cunoaște o nouă etapă în dezvoltarea ei. Aceasta promite să fie și mai rodnică decît cea precedentă, care s-a terminat în anul 1969.

Încheierea în 1964 a unui acord comercial pe termen lung cu Uniunea Sovietică a constituit primul pas important în domeniul schimburilor comerciale între cele două țări. Începînd din 1965, volumul comerțului între Franța și U.R.S.S. a început să crească rapid.

Făcînd un bilanț al îndeplinirii acordului pe 1965—1969, ambele părți au ajuns la concluzia că există mari posibilități pentru extinderea schimburilor comerciale. Noul acord referitor la colaborarea economică și comercială, încheiat în mai 1969, pe perioada 1970—1974, prevede dublarea schimburilor comerciale.

Documentul semnat în mai 1969 a fost nu întîmplător numit acord referitor la colaborarea economică și comercială, deoarece relațiile comerciale între Uniunea Sovietică și Franța depășesc cu mult cadrul unui schimb obișnuit de mărfuri. În aceste relații, un loc important, dacă nu chiar principal, îl ocupă livrările de strunguri, mașini și utilaj pentru întreprinderi industriale. Astfel, întreprinderile firmei franceze „Anvers" sînt utilate în întregime cu strunguri sovietice, iar firma „Alkatel" produce în colaborare cu întreprinderi sovietice strunguri cu comandă program. Franța sprijină Uniunea Sovietică în modernizarea Uzinei de automobile „Komsomolul Leninist", livrează mașini pentru industria chimică, textilă, alimentară și alte ramuri.

Actuala etapă de colaborare este caracterizată prin proiecte și mai temerare. Este vorba în particular de livrările către Franța de gaze naturale sovietice și de colaborare în punerea la punct a extracției de minereu de cupru, descoperit recent în Siberia. Primul din aceste proiecte, asupra căruia s-a și realizat un consens, este eșalonat pe 15—20 de ani, preconizîndu-se continuarea sa. Al doilea se află în stadiul discuțiilor. Franța — scrie ziarul „France Soir" — este extrem de interesată în transpunerea în practică a acestor planuri.

Recent, un mare grup de conducători ai celor mai mari firme industriale din Franţa a întreprins o călătorie în Uniunea Sovietică. Luînd cuvîntul la conferinţa de presă organizată după întoarcerea delegaţiei în patrie, preşedintele Consiliului naţional al antreprenorilor francezi, a declarat că vizita în U.R.S.S. a fost extrem de utilă şi instructivă.

Subliniindu-se importanţa unei mai largi informări reciproce asupra posibilităţilor în domeniul comerţului, oamenii de afaceri din Franţa prospectează şi cercetează atent expoziţia industrială sovietică de la Paris. Cu prilejul Zilei camerelor industriale din Franţa, organizată în cadrul expoziţiei, la această manifestare au luat parte reprezentanţii mai multor regiuni economice din Franţa, care au apreciat ca importante perspectivele oferite de colaborarea economică şi comercială cu Uniunea Sovietică.

Construirea în comun de întreprinderi, crearea unor firme mixte pentru producţia de maşini-unelte şi diverse mecanisme, elaborarea unor proiecte grandioase eşalonate pe mai mulţi ani — iată acele forme de contacte de afaceri care, în ansamblul lor, ridică schimburile comerciale între U.R.S.S. şi Franţa la nivelul unei strînse colaborări economice. Această colaborare mai este valoroasă şi pentru faptul că ea generează o atmosferă binevoitoare şi amicală reciprocă, ceea ce constituie calea optimă spre destinderea încordării şi înlăturarea conflictelor în Europa.

AFRICASIA

PARIS

REALITĂŢILE SUBDEZVOLTĂRII (2)

MOŞTENIREA industrială a perioadei colonialiste este foarte redusă pe cele două continente cele mai subdezvoltate : cîteva industrii extractive şi industrii uşoare în Africa de limbă franceză şi îndeosebi în Africa de limbă engleză ; în Asia, în esenţă, unele întreprinderi, îndeosebi siderurgice, în Coreea de sud, Tailanda şi Malayezia. Trecerea la perioada neocolonialistă s-a soldat prin schimbări profunde pe plan politic, dar, pe plan economic, relaţiile dintre universul subdezvoltat şi universul dezvoltat nu s-au modificat fundamental.

Africa anului 1970 continuă să exporte masiv în Anglia şi în Franţa „produsele sale primare" şi importă din cele două foste metropole ale sale de opt ori mai multe bunuri manufacturate decît produce ea însăşi, ceea ce arată că vechiul „pact colonial", abia reamenajat, continuă să funcţioneze. Sînt rare ţările ca R.A.U. sau Algeria care încep, într-adevăr, să înlocuiască importul printr-o producţie proprie. Pentru moment, Statele Unite nu se interesează în Africa decît de ţările producătoare de petrol brut, de gaze sau de minereuri apreciate. Ele se străduiesc să facă din Asia şi, îndeosebi din Asia de sud-est, un debuşeu din ce în ce mai vast pentru produsele lor manufacturate.

În Asia ca şi în Africa, industrializarea, care se face în proporţie de 80 la sută prin investiţii străine, continuă să fie o industrializare parţială, dezechilibrată. Ea se limitează doar la unele sectoare, în care o importantă folosire a mîinii de lucru la preţ ieftin permite o rentabilitate capitalistă mare, şi doar la unele regiuni geografice, cel mai adesea situate de-a lungul coastelor, considerate comode pentru circuitele profitului.

Bilanţul este totuşi slab. Pe scară mondială, Africa nu furnizează decît 13,5 la sută din produsele industriilor extractive (dintr-un total de 26,5 la sută din ansamblul celei de-a „treia lumi") şi 1,5 la sută din produsele industriilor manufacturiere grele şi uşoare (dintr-un total de 7,3 la sută din ansamblul celei de-a „treia lumi"). Indicele de dezvoltare industrială care a fost, în Africa, de aproximativ 7 la sută pe an în perioada ce a urmat decolonizării are astăzi tendinţa să scadă. Numărul total al salariaţilor africani (muncitori şi funcţionari) nu este decît de 20 de milioane dintr-o populaţie de 250 de milioane de locuitori. R.A.U. nu are mai mult de 350 000 de muncitori din 32 milioane de locuitori. Algeria (11 milioane de locuitori) şi Marocul (14 milioane de locuitori) nu au fiecare decît 250 000 muncitori şi ele sînt considerate ţări industrializate în raport cu o ţară totuşi relativ avansată ca Senegalul, care, din trei milioane de locuitori, nu are decît 70 000 de muncitori (dintre care 50 la sută muncitori „necalificaţi" şi muncitori manuali).

Se pot constata în unele ţări din Asia dezvoltări industriale care nu trebuie neglijate. India, de exemplu, între 1955 şi 1970, şi-a sporit de la 6 la sută la 12 la sută partea industriei în venitul său naţional. Dar toate acestea sînt de mică importanţă în comparaţie cu creşterea demografică de pe continent...

Statele Unite, care importă din America Latină 99 la sută din cositorul, 56 la sută din minereurile de fier şi de cupru, 39 la sută din zincul şi 54 la sută din petrolul de care au nevoie, controlează atît de îndeaproape circuitele de schimb şi exercită o presiune atît de puternică asupra economiilor fiecărei ţări din America de Sud încît fixează, practic după bunul lor plac, un preţ foarte scăzut al acestor „produse de bază" şi un preţ ridicat al produselor manufacturate pe care i le vînd. Potrivit unei statistici a C.E.P.A.L., ele au plătit, în 1965, de exemplu, 2,47 dolari pe barilul de petrol şi 7,97 dolari pe tona de minereu din Venezuela, în timp ce barilul de petrol şi tona de minereu de fier le-ar fi revenit, respectiv, la 2,86 şi 9,53 dolari în Statele Unite.

În aceste condiţii, se înţelege interesul pe care marile monopoluri nord-americane îl au de a controla, în America Latină, sectoarele extracţiei petroliere şi miniere în care ele angajează masiv capitaluri, rapid repatriate şi reinvestite, care le aduc beneficii substanţiale (în medie trei dolari de profit oficial pentru un dolar investit). 64 la sută din investiţiile nord-americane sînt afectate exploatării — în profitul Statelor Unite — a resurselor naturale ale continentului sud-american, în timp ce numai 28 la sută din investiţiile particulare ale Statelor Unite se îndreaptă spre alte industrii şi 8 la sută spre sectorul comercial. Tocmai o asemenea situaţie este cea care determină, în America Latină, profilul unei industrializări limitate şi dependente ce nu participă decît în proporţie de 25 la sută la formarea produsului naţional brut al continentului.

Trebuie să menţionăm, dacă vrem să prezentăm un tablou întru totul exact al situaţiei, că, începînd din anii 1950—1955, monopolurile nord-americane, preocupate să lărgească pieţele devenite pentru ele prea înguste şi să dezvolte numărul consumatorilor-cumpărători au creat, în unele ţări latino-americane, filiale regionale sau au asociat capitalurile lor la capitaluri locale în aşa fel încît să creeze la faţa locului unele întreprinderi de montaj, de transformare a materiilor prime şi de fabricare a utilajelor. Astfel, am asistat în America Latină, în cursul ultimului deceniu, la o oarecare dezvoltare industrială în sectoarele textil, metalurgic, al industriei chimice şi al construcţiei de automobile, şi unele mari întreprinderi, de cele mai multe ori străine, dar uneori naţionale, au venit să se alăture vechilor întreprinderi de dimensiuni modeste : întreprinderi de construcţie cu un nivel de producţie scăzut, mici ateliere de familie, uzine aproape artizanale. Această evoluţie, care, pe scara continentului, continuă să fie limitată, se observă îndeosebi în trei ţări — Mexic, Brazilia şi Argentina — ajunse în stadiul semiindustrializării în sensul că producţia lor industrială egalează sau depăşeşte producţia lor agricolă. De altfel, industria latino-americană este concentrată în proporţie de 80 la sută în aceste trei ţări şi îndeosebi în cele trei regiuni : Mexic, Sao Paolo şi Buenos Aires, care furnizează o treime din producţia industrială a continentului, cu toate că populaţia lor nu reprezintă decît 9 la sută din populaţia totală latino-americană.

Dacă ne referim la statisticile globale publicate la Geneva de Biroul Internaţional al Muncii în legătură cu „folosirea incompletă a mîinii de lucru", se poate observa că, din cele 800 de milioane de oameni care reprezintă totalul populaţiei active din ţările „lumii a treia", 250 000 000 sînt şomeri totali sau parţiali. Şomerii sînt în număr de 15 milioane în India şi se prevede că, numărul lor va atinge 28 de milioane în 1972. Ei constituie 20 la sută din populaţia activă a Malayeziei şi a Ceylonului, 15 la sută din cea a Filipinelor, 13 la sută din cea a statului Singapore. Există nouă milioane de şomeri totali şi opt milioane de şomeri parţiali în Filipine, trei milioane de şomeri în Coreea de sud, două milioane de şomeri în Maroc, 750 000 de şomeri în Turcia. Există 400 000 de şomeri în Tunisia, 120 000 de şomeri în mod oficial recenzaţi în Senegal şi „miracolul din Coasta de Fildeş" nu împiedică existenţa a 20 la sută de şomeri din totalul populaţiei ţării. Şomajul cronic afectează în medie 15 la sută din populaţia activă africană.

jeune afrique

O TRĂSĂTURĂ DE UNIRE

Convorbire cu Moktar Ould Daddah

președintele Republicii Islamice Mauritania

— Care este, după părerea dv., viitorul Mauritaniei?

— Cred că Mauritania are potențial mijloacele de a ieși din starea de subdezvoltare — atît mijloace umane cît și bogății ale subsolului și solului. Într-o perioadă de timp pe care nu pot s-o precizez, Mauritania se va putea dezvolta: toți copiii de vîrstă școlară vor putea fi școlarizați, toți bolnavii vor putea fi îngrijiți, toți locuitorii vor putea comunica între ei ușor și liber pe căile rutiere și aeriene, toți cetățenii Mauritaniei vor trăi mai bine. La noi nu există foamete, dar nivelul de trai nu este ideal.

— Între Mauritania și societatea Miferma se pune adesea semnul egalității. Ce părere aveți despre această asimilare?

— Ar fi o simplificare abuzivă. Miferma este o societate care, prin forța lucrurilor, participă activ la dezvoltarea noastră. Din nefericire, nu este o societate națională și, așa cum am declarat celor de la Miferma și altora în cadrul unor întîlniri publice, în materie de opțiune economică preferința mea personală merge în mod incontestabil spre o socializare a mijloacelor de producție. Dar, întrucît nu beneficiem de condițiile necesare pentru instituirea unei asemenea economii, permitem investițiile străine. Statul mauritanian profită din aceasta datorită salariilor plătite mauritanienilor, și a unei fiscalități directe și indirecte. Așadar, Miferma ajută la funcționarea statului nostru, dar statul nostru nu este Miferma... chiar dacă aceasta este o societate puternică.

În urmă cu cîțiva ani, pe plan economic și financiar, Mauritania depindea într-o foarte mare măsură de Miferma, dar datorită existenței altor societăți, și a valorificării potențialului nostru, importanța relativă a Mifermei scade tot mai mult.

— Care sînt liniile principale ale viitorului plan de patru ani?

Planul adoptat de Consiliul Național de la Tidjika și care va fi supus curînd Adunării Naționale comportă două caracteristici esențiale. Pentru prima oară el a fost elaborat în cadrul opțiunilor partidului, a fost pus la punct pornind de la bază, în mod democratic, în lumina realităților. Pe de altă parte, el acordă prioritate dezvoltării rurale neglijată de planul precedent. Într-adevăr, capitalurile externe și particulare investite în domeniul minelor, pescuitului, cercetărilor petroliere nu interesează sectorul rural pentru care ne bizuim pe efortul național. Trebuie în primul rînd să contăm pe noi înșine. Aportul extern nu poate avea decît un caracter complementar.

— Vă preocupă problema minorității negre?

— Problema minorității negre rămîne de actualitate, este un lucru sigur. Sîntem o țară bietnică. De ce s-o ascundem — sîntem o sinteză a Africii și sîntem mîndri de aceasta. Noi am vrut încă din momentul obținerii independenței să facem față acestei probleme. Prin acte concrete în cadrul partidului și statului, procedăm astfel încît între toți mauritanienii să domnească o dreptate absolută, iar fiecare mauritanian să-și aibă locul ce i se cuvine în construcția națională, potrivit capacităților și aptitudinilor sale. Din 1966, am impresia că conștiința națională a progresat și că toți locuitorii, negri și mauri, se simt mauritanieni. Este evident că mauritanienii negri sînt mai atrași de Africa neagră, că mauritanienii arabi se simt mai apropiați de Maghreb și lumea arabă. Mauritania s-a vrut, se vrea, o trăsătură de unire între cele două părți ale Africii.

Majoritatea mauritanienilor devin tot mai conștienți de apartenența lor la o națiune în plină construcție. Sîntem mîndri de a oferi lumii un exemplu de adevărată coexistență, așa cum trebuie să se manifeste între două populații, două entități etnice diferite.

— Mauritania ar dori să se integreze lumii arabe?

— Așa cum am spus, Mauritania vrea să fie o trăsătură de unire și, după părerea mea, ea nu poate fi altceva. Dacă ține seama de realitățile sale umane, dacă dorește să se realizeze ca națiune, ea trebuie să fie deschisă atît către lumea arabă cît și către lumea neagră, aceasta din urmă fiind mai apropiată de noi din punct de vedere geografic decît Maghrebul de care sîntem separați prin Sahara... Nu am uitat niciodată dubla noastră apartenență și nu am încetat să privim spre nord cît și spre sud.

Din punct de vedere al unității africane ca și din punct de vedere al lumii arabe, această poziție este mai utilă decît o aderare totală la Africa neagră sau la Africa de nord...

Luis ECHEVERRIA ALVAREZ

președintele ales al Mexicului

Al 25-lea președinte al Mexicului a devenit, la 5 iulie, Luis Echeverría Alvarez, pînă în acel moment ministru de interne în cabinetul lui Diaz Ordaz. A cunoscut cariera tipică a liderilor P.R.I. (Partidul revoluționar instituțional, de guvernămînt din 1929) pregătiți să devină președinți: Echeverría a epuizat întreg „cursus honorum" al funcțiilor politice pînă la aceea de ministru de interne, anticamera tradițională (din 1946, cu o singură excepție — Lopez Mateos) spre președinția Mexicului.

S-a născut la 7 ianuarie 1922, la Ciudad de México, unde își face și studiile. A fost student (1940—1944) al Facultății de drept de la Universitatea națională autonomă din metropola mexicană (licențiat, în august 1945).

Activitatea politică îl atrage foarte devreme: în decembrie 1940, se angajează secretar particular al președintelui P.R.I., pe atunci generalul Rodolfo Sánchez Taboada. După absolvirea facultății, practică avocatura — pînă în 1947, cînd este numit profesor (predă cursuri despre teoria generală a statului) la Facultatea de drept din cadrul Universității. Angajarea politică face în acest timp pași decisivi. În aprilie 1949, devine directorul Serviciului de presă și propagandă al P.R.I., președinte fiind același Sánchez Taboada, care, instalat ministru al marinei (1 decembrie 1952), îl numește pe Luis Echeverría directorul contabilității și administrației în respectivul minister.

În octombrie 1954, președintele Ruiz Cortines îl avansează secretar general la Ministerul educației naționale, funcție la care renunță în septembrie 1957. Este data la care Echeverría deține cel mai înalt post în partidul său — secretar general al Comitetului executiv al P.R.I. În timpul președinției lui Adolfo Lopez Mateos se conturează ferm ascensiunea lui Echeverría spre trepte vizînd investitura supremă și pe linie de stat. Trece secretar de stat la Ministerul de interne, condus în acea perioadă de Gustavo Diaz Ordaz, iar cînd acesta din urmă — într-o evoluție similară cu Echeverría — își depune candidatura pentru președinția republicii, își dă demisia pentru a rezolva afacerile curente ale campaniei sale electorale. La instalarea lui Diaz Ordaz ca președinte al Mexicului (1 decembrie 1964), Luis Echeverría este integrat în rîndul membrilor guvernului, acordîndu-i-se portofoliul internelor. Stafeta prezidențială o va prelua la 1 decembrie 1970, urmînd — a declarat — a coordona timp de șase ani o politică pe linia predecesorilor săi.

Este căsătorit, are opt copii, iar în timpul liber practică două sporturi preferate: natația și călăria.

A. V.

poșta redacției

RELAȚIILE S.U.A. — VATICAN

Gh. Băducu, Craiova. Între Statele Unite și Vatican nu există relații diplomatice. Ultima dată cînd un președinte american a încercat să înființeze o ambasadă la Vatican a avut loc în 1951. La 21 octombrie președintele H. Truman l-a numit pe generalul Mark W. Clark, fost comandant al armatei a cincea americană din Italia, în funcția de ambasador S.U.A. pe lîngă Vatican. (În acest fel se trecea, ierarhic, de la un simplu observator și reprezentant personal al președintelui la un ambasador și era înființată o reprezentanță diplomatică). Congresul respinge, însă, numirea lui Truman. Motivele respingerii au făcut obiectul unei conferințe publicate de Franklin C. Fry, președintele Bisericii luterane din Statele Unite : desemnarea unui ambasador pe lîngă Vatican echivalează cu recunoașterea oficială din partea guvernului a unei confesiuni religioase, ceea ce ar contrazice constituția americană. De atunci nici Eisenhower, nici Kennedy, nici Johnson nu au încercat stabilirea unor relații diplomatice cu Vaticanul, deși au avut loc contacte cu reprezentanții papei. Recenta numire a ambasadorului Henry Cabot Lodge (care a condus delegația americană la convorbirile cvadripartite de la Paris în problema Vietnamului) nu trebuie înțeleasă ca o decizie împotriva Congresului, a președintelui Nixon și nici ca o reapariție a situației din 1951. Henry Cabot Lodge nu are, deci, nici titlu, nici rang ; el se afla la Roma mai mult ca reprezentant personal al președintelui american. De altfel misiunea lui este să viziteze de două-trei ori pe an Vaticanul, să informeze despre părerile și ideile lui Nixon și să afle părerea papei despre evenimentele care se petrec în lume și despre politica americană. Nici unul din observatorii politici nu întrevăd, așadar, relații la nivel de ambasadă între S.U.A. și Vatican.

„TEKTIT 2"

Dinu Stroie, Constanța. „Operația Tektit 1" desfășurată între 15 februarie și 15 aprilie 1969 a constat în șederea și lucrul unui grup de patru savanți americani timp de 60 de zile la o adîncime de 15 metri, în apa mărilor. Operația, care era, în primul rînd, o încercare de a măsura eficacitatea cercetărilor îndelungate submarine, a dovedit că nici unul din membrii echipei nu a suferit în urma claustrării. În acest fel s-a putut trece la pregătirea unei acțiuni mai ample cunoscută sub numele de operația „Tektit 2". În cadrul acestei misiuni, 72 de acvanauți (ingineri, savanți-specialiști în diverse discipline științifice oceanografice) vor trăi și lucra șapte luni sub apă. Operația se desfășoară sub conducerea mai multor instituții de specialitate din Statele Unite (printre care și N.A.S.A.), universități și firma General Electric Company. Misiunile „Tektit 2" au fost, evident, împărțite. Vor avea loc șaptesprezece grupuri de experiențe (unele vor dura pînă la treizeci de zile), efectuate de echipe compuse din cîte patru savanți și un inginer, în largul insulelor Micile Antile, la o adîncime variind între 15 și 30 de metri. Capsula-reședință se va afla la 15 metri adîncime și va putea adăposti cinci-șase persoane. O altă capsulă-laborator, plasată la treizeci de metri, în care nu pot intra decît două persoane, va fi principalul loc de experimente. Întregul ansamblu este legat de suprafața apei printr-un „cordon ombilical" în care se află cablurile de transport de energie, apă, aer la înaltă și joasă presiune și, bineînțeles, liniile de comunicație. Membrii operației „Tektit 2" vor face observații biologice studiind fauna și flora submarină și vor experimenta noi tipuri de echipament submarin, de aparate de propulsie pentru înotători, de aparate de comunicare etc.

U.I.P.E.

Ion Grosu, Bîrlad. 1) Uniunea internațională pentru protecția copilului (U.I.P.E.) a fost înființată în luna iunie 1920. Așadar, la jumătatea lunii trecute, această organizație internațională și-a sărbătorit cea de-a cincizecea aniversare, la Geneva (în cei 50 de ani U.I.P.E. nu și-a schimbat sediul inițial). Sărbătorirea aniversării unei jumătăți de secol de la înființare a prilejuit numeroase manifestări culturale, conferințe pe teme educative și, bineînțeles, o ceremonie comemorativă la care au participat o seamă de personalități marcante reprezentînd diferite organizații internaționale, O.N.U. și U.N.I.C.E.F. 2) Președintele de onoare al Uniunii internaționale pentru protecția copilului este premierul indian Indira Gandhi.

UN PRECURSOR AL CRUCII ROȘII

În revista „Lumea", numărul din 18 iunie a.c., a apărut un articol intitulat „Pe fond alb o cruce roșie", în care autorul descrie, cu competență, modul cum a luat naștere organizația internațională de Cruce roșie, din inițiativa aceluia care va deveni primul laureat al Premiului Nobel pentru pace, elvețianul Henri Dunant. Nu este lipsit de interes să se știe că Henri Dunant a avut un valoros precursor în persoana italianului Ferdinando Palasciano. Acest inițiator al Crucii roșii este semnalat pentru prima dată în anul 1848, pe timpul revoluției declanșate în Italia meridională împotriva dominației bourbonilor în Regatul celor două Sicilii (dispărut în anul 1861, cu ocazia unificării statului italian). Medic militar în armata Bourbonilor, în momentul căderii orașului Messina, Palasciano refuză să dea ascultare ordinului generalului Filangeri prin care i se interzicea să îngrijească răniții inamici. Conduita sa generoasă l-ar fi costat viața dar, grație intervenției regelui Ferdinand de Bourbon, a fost condamnat numai la pedeapsa cu închisoarea pe un termen limitat. După unificarea Italiei, Palasciano contribuie intens la răspîndirea ideii de neutralitate a răniților de pe cîmpurile de luptă. În discursurile sale, el formulează limpede principiul care avea să stea la baza primei Convenții de Cruce roșie, încheiată la 22 august 1864 la Geneva, la conferința internațională convocată de guvernul elvețian. După această memorabilă dată, Palasciano a căutat să facă cunoscută convenția, atît în țara sa, cît și în străinătate, în cadrul diferitelor congrese la care a participat. Pînă la moarte (survenită în 1891) el nu a încetat să apere principiile umanitare pentru care a militat necontenit în cursul vieții.

În scopul unirii eforturilor vizînd ameliorarea ajutoarelor acordate răniților de război, Asociația medicală mondială (A.M.M.) a luat inițiativa unei serii de convorbiri la care au participat reprezentanți ai acestei Asociații, ai Comitetului internațional al Crucii roșii (C.I.C.R.) și ai Comitetului internațional de medicină și farmacie militare, ca și delegați ai Organizației mondiale a sănătății (O.M.S.) ai Ligii societăților de Cruce roșie și ai Comisiei medico-juridice din Monaco, cu titlul de observatori. Primul rezultat al convorbirilor a fost elaborarea unor noi Principii de deontologie medicală pentru timp de război, fixîndu-se o linie de conduită valabilă pentru toți medicii în caz de conflict. Pentru a se realiza protecția propriu-zisă a medicilor și a personalului sanitar de toate categoriile, au fost precizate, pe lîngă principiile de deontologie, regulile care să asigure ajutoarele și îngrijirile răniților mai ales în timp de conflict armat. Un articol al acestor Reguli prevede instituirea unei Embleme de protecție proprie profesiunilor medicale și paramedicale civile. Organismele ai căror reprezentanți au elaborat Principiile și Regulile s-au însărcinat să asigure difuziunea lor cît mai largă pentru a le face să pătrundă, în timp de pace, în toate conștiințele, ceea ce constituie cea mai bună garanție că ele vor fi aplicate și respectate atunci cînd va fi nevoie.

Prof. dr. Constantin SIMIONESCU
București

FLOTA MONDIALĂ

Ion Ursu, Bacău. „Lloyd's Register of Shipping" publica în urmă cu cîteva luni o statistică despre flota mondială, despre care revista noastră a amintit. Iată lista primelor zece țări — din punct de vedere al tonajului navelor înregistrate în 1969, publicată de „Lloyd's Register" : Liberia — 29 215 000 tone ; Japonia — 23 987 000 tone ; Marea Britanie — 23 844 000 tone ; Norvegia — 19 675 000 tone ; Statele Unite — 19 550 000 tone ; Uniunea Sovietică — 13 705 000 tone ; Grecia — 8 581 000 tone ; Italia — 7 038 000 tone ; Republica Federală a Germaniei — 7 027 000 tone ; Franța — 5 962 000 tone. Potrivit datelor publicate în același timp, flota mondială s-a dublat față de 1956 (în Liberia, dublarea este față de anul 1964), datorită, în primul rînd, construirii pe scară largă de nave cu tonaj foarte mare, cum sînt cele construite în porturile japoneze. De altfel Japonia înregistrează un adevărat record în această direcție. În ultimii doi ani tonajul navelor japoneze a crescut cu peste 7 milioane. Faptul că Liberia se află pe primul loc în ierarhia mondială este determinat de taxele reduse pe care autoritățile acestei țări le cer ; în acest fel, foarte multe nave aparținînd unor companii și firme străine navighează sub pavilion liberian. *În fotografie :* una din navele-gigant construite de șantierele navale japoneze în ultimii ani.

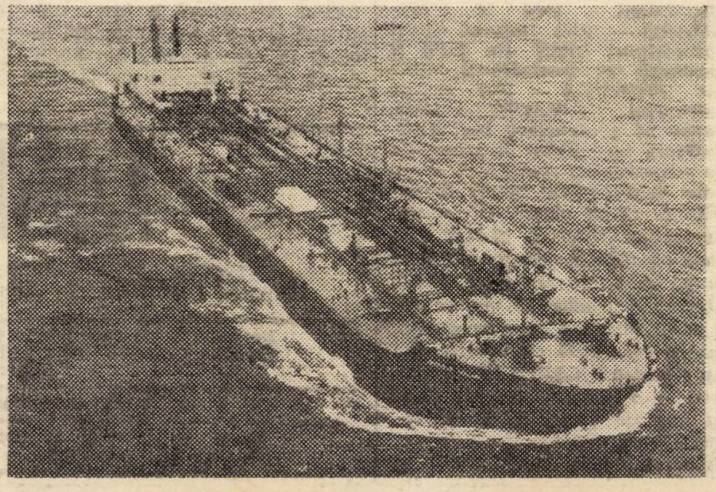

poșta redacției

EXPLOZIA LUI „MAINE" (1898)

Sînt destul de rare cazurile de distrugeri de nave mari militare în timp de pace, datorate altor cauze decît naufragiile. În perioadele de tensiune diplomatică premergătoare ostilităților, au fost în general atribuite unor acte de sabotaj ; explozia navei americane MAINE, în 1898, la Havana, a constituit astfel pretextul dezlănțuirii războiului dintre S.U.A. și Spania. Controversa tehnică ce a avut loc atunci în jurul cauzelor acestei explozii precum și anumite elemente ulterioare de apreciere, fac însă astăzi aproape sigură inexistența unei acțiuni de sabotaj. MAINE era un cuirasat de rangul II, de 6 700 tone, construit în 1892, și avînd ca armament principal două turele duble cu tunuri de calibru 25 cm, instalate axial înspre prova și pupa navei. Aflată în staționare la Key West (Florida) încă de la începutul perioadei de tensiune diplomatică, nava sosise la 25 ianuarie 1898 la Havana la cererea consulului american Lee, pentru asigurarea protecției celor cîteva sute de cetățeni americani aflați în oraș. Starea de război din insulă, unde trupele spaniole ale guvernatorului general Blanco nu izbuteau să reprime insurecția generală populară reizbucnită din 1895, părea să îndreptățească un astfel de act, care vădea însă și interesul cu care guvernul președintelui Mac Kinley urmărea desfășurarea conflictului. În seara de 15 februarie 1898 cuirasatul MAINE se găsea încă la Havana, legat de o geamandură aflată la 500 m de arsenalul portului, nu departe de alte cîteva nave printre care și un mic crucișător spaniol. Către ceasurile 21,45 o detunătură puternică ce zgudui cheiurile și prăbuși mai mulți stîlpi de telegraf, răbufni în navă și o coloană de flăcări și fum, urmată de o explozie puternică, fărîmă prova cuirasatului care nu întîrzie să se scufunde. Din echipajul de peste 350 de oameni, scăpară cu viață aproape 100. Comandantul Sigsbee părăsi ultimul bordul, după ce condusese mai multe încercări de salvare a răniților căzuți în apă, în mijlocul unor fărîmături arzînde care amenințau să arunce în aer magazia de muniții din pupa. Supraviețuitorii povestiră că resimțiseră o explozie probabil submarină, care avusese loc înspre prova, aruncase în aer magazia respectivă de muniții, iar flacăra deflagrațiunii se întinsese mult spre pupa. Două comisii de anchetă au fost constituite de îndată pentru a stabili cauzele scufundării navei. Cea americană, prezidată de comodorul William T. Sampson, se întruni la Havana la 21 februarie și hotărî cercetarea carenei cu ajutorul scafandrilor. Nu s-au găsit fragmente de mină și nici pești morți. Martorii de pe mal declarară că nu observaseră vreo ridicare a apelor care să dezvăluie o explozie submarină ; singura dovadă aparentă rămînea numai deformația spre interior a chilei navei în partea unde părea că avusese loc explozia... „Se simțea însă, așa cum scrie istoricul naval englez Wilson, că de verdictul acestei comisiuni depindea pacea sau războiul, căci era firesc ca Statele Unite să fie îndemnate să creadă că MAINE fusese distrus de mîini spaniole". Deși dat cu bună credință de oameni integri, verdictul comisiei a fost eronat : o mină ar fi făcut explozie în dreptul cuplului de coaste nr. 18, și această explozie ar fi pricinuit aruncarea în aer a magaziei de muniții din prova. Raportul comisiunii nu spunea însă în ce chip ajunsese mina sub chila lui MAINE, și de-atunci, în anii ce urmară, nici o mărturie cubaneză sau spaniolă nu a adus vreo lămurire în această privință. A doua comisiune de anchetă, alcătuită din membri ai autorităților militare spaniole de la Havana, ajunse la concluzia că era vorba de un accident care se datora unei explozii interne în magaziile de muniții. De aceeași părere au fost mai mulți experți navali englezi, și aceasta avea să rămînă cauza probabilă a scufundării lui MAINE. Distrugerea cuirasatului — fapt care ar fi putut oricînd duce la intervenție armată S.U.A. — nu putea fi învederată de spanioli. Numai un grup extremist de insurgenți ar fi putut plănui un astfel de act dar lipsa mijloacelor necesare și riscul de a pierde sprijinul american făceau ipoteza puțin plauzibilă. În 1911, epava, înconjurată de chesoane etanșe, avea să fie examinată de o altă comisie americană, care avea să stabilească locul producerii exploziei mult mai spre pupa navei, între cuplele de coaste 28 și 30, admițînd deci tacit că deformarea chilei dinspre prova — în dreptul cuplului 18 — nu se datora exploziei unei mine. Această deformație a fost însă socotită în 1898 drept o dovadă hotărîtoare, cu atît mai mult cu cît pe-atunci nu se considerau posibile descompuneri sau aprinderi spontane ale unor explozive fabricate și conservate cu grijă. Exploziile ce aveau să aibă loc ulterior prin inflamarea spontană a pulberilor în flota franceză (cazul cuirasatelor IENA — 1907 și LIBERTE — 1911), engleză (pe cuirasatele BUIWARK — 1914 și VANGUARD — 1917), italiană (cazul cuirasatului BRIN din 1915) și japoneză (pe crucișătorul cuirasat TSUKUBA — 1917 și pe cuirasatul KAWACHI — 1918), aveau să evidențieze însă posibilitatea incendiilor neprevăzute în magaziile de muniții și ivirea unor deformațiuni înspre înăuntru ale chilei chiar și în cazul exploziilor interne. MAINE făcuse de altfel o ședere destul de lungă în apele tropicale, cauză plauzibilă a alterării mai rapide a pulberilor, așa cum avea să se întîmple în 1914 cu crucișătorul ușor german KARLSRUHE, distrus de o explozie internă după ce operase patru luni aproape numai în ape tropicale. Tendința raportului comisiunii americane din 1898 a fost cunoscută de guvern înainte de publicare, și la 9 martie Congresul a votat în unanimitate o alocație de 50 milioane de dolari în folosul apărării naționale. La 20 aprilie, ultimatumul american care cerea retragerea imediată a forțelor spaniole din Cuba și acordarea independenței insulei, a fost telegrafiat la Madrid, și în ziua următoare ruperea relațiilor diplomatice dintre cele două state dezlănțuia operațiunile navale și militare.

N. KOSLINSKI
București

ZAHĂRUL MARILOR

Aurel Dinescu, Giurgiu. Este, într-adevăr, extrem de ciudat, dar numai într-un prim moment, în care nu se cunosc marile resurse oceanice : din apa mărilor se poate extrage zahăr. Nu mai este, desigur, o noutate faptul că oamenii de știință au construit instalații care extrag sarea din apele mărilor, în acele regiuni (destul de rare) în care nu există saline. Iată însă că, tot în urma unor cercetări îndelungate ale oamenilor de știință, din oceane se obține zahăr. Doctorii Teplitzky și Marrickville Holdings de la laboratoarele de științe biologice ale Universității din Noua Galie de Sud (Australia) au descoperit un procedeu de obținere a zahărului din algele brune ale coastelor Tasmaniei. Proaspăt recoltate, algele sînt înmagazinate timp de patru zile, apoi tratate cu acid sulfuric. Spălate și centrifugate, aceleași alge (sau, mai curînd, produsul rămas), sînt amestecate cu sodiu și se obține alginatul de sodiu, un produs solubil care este ulterior purificat. Acest alginat de sodiu este, de fapt, un polizaharid (un lanț uriaș de molecule de glucoză). O concentrație de 3 la sută îl transformă într-o masă gelatinoasă folosită în industria alimentară (prăjituri, bere, înghețată etc.), în industria cosmetică și la fabricarea filmelor și peliculelor fotografice. După descoperirea cercetătorilor australieni a fost construită într-o zonă apropiată locului în care trăiesc din abundență aceste alge o uzină-pilot al cărei scop era determinarea rentabilității produsului. Rezultatele au fost extrem de bune și guvernul australian a hotărît construirea unei uzine de tratare a algelor la Louisville (pe coasta tasmaniană), care tratează aproximativ 45 tone alge zilnic. Motivul principal pentru care procedeul de obținere a zahărului din algele marine nu este răspîndit (nu există decît trei uzine de acest fel în lume), pe lîngă faptul că este destul de nou, este că algele brune nu pot fi găsite decît în largul coastelor Tasmaniei, Californiei și Chile. În Tasmania recoltatul lor este înlesnit de adîncimea relativ redusă la care trăiesc.

CUTREMURE

I. Vlad. Tîrgoviște. 1) Cutremurul cel mai dezastruos a avut loc în 1556 în China, la Șensi — 830 000 victime. Două sute de ani mai tîrziu, în 1737, în urma unui alt cutremur, erau înregistrate la Calcutta 300 000 de victime. În secolul XX, cutremurul din provincia chineză Kansu a făcut, în anul 1920, 180 000 de victime. Trei ani mai tîrziu, un cutremur la Tokio — 143 000 de victime și din nou în provincia Kansu, în 1932 — 70 000 de victime. Recentul cutremur din Peru, cu cei peste 50 000 de morți, se numără printre cele mai mari catastrofe de acest gen. 2) La alegerile regionale desfășurate în Italia la 7 iunie, Partidul Comunist a obținut 7 534 410 voturi(27,9 la sută) și 201 locuri ; democrat-creștinii 10 305 182 voturi (37,9 la sută), 287 locuri ; partidul socialist italian 2 033 391 (10,4 la sută), 67 locuri ; partidul socialist unitar 1 897 132 (7 la sută), 41 locuri ; celelalte partide și grupări politice au obținut sub 7 la sută din voturi. Despre semnificația acestor rezultate vă recomandăm consultarea corespondenței publicată în nr. 25.

Petre Eckbert, Cluj. Clarificarea problemei expusă de dv. ar necesita un spațiu mult mai mare decît cel existent la această rubrică. Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin istoric".

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.

Întreprinderea de Stat Electroceramica Turda livrează fără repartiție pe bază de comandă fermă în trim. III și IV izolatori N 87 și N 97 cu suporți drepți și curbi zincați sau bituminizați și fără suporți — cu suporți pentru stîlpi beton. Izol. SB 1, SA 1, SBI 10, T-80, T-115, TD 80, TD 115 și ancoră.

Întreprinderea de Stat
ELECTROCERAMICA
Turda

Lei 2

PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

cămăşi

croială modernă, uşor lavabile, din poplin şi tercot
(bumbac în amestec cu poliester)

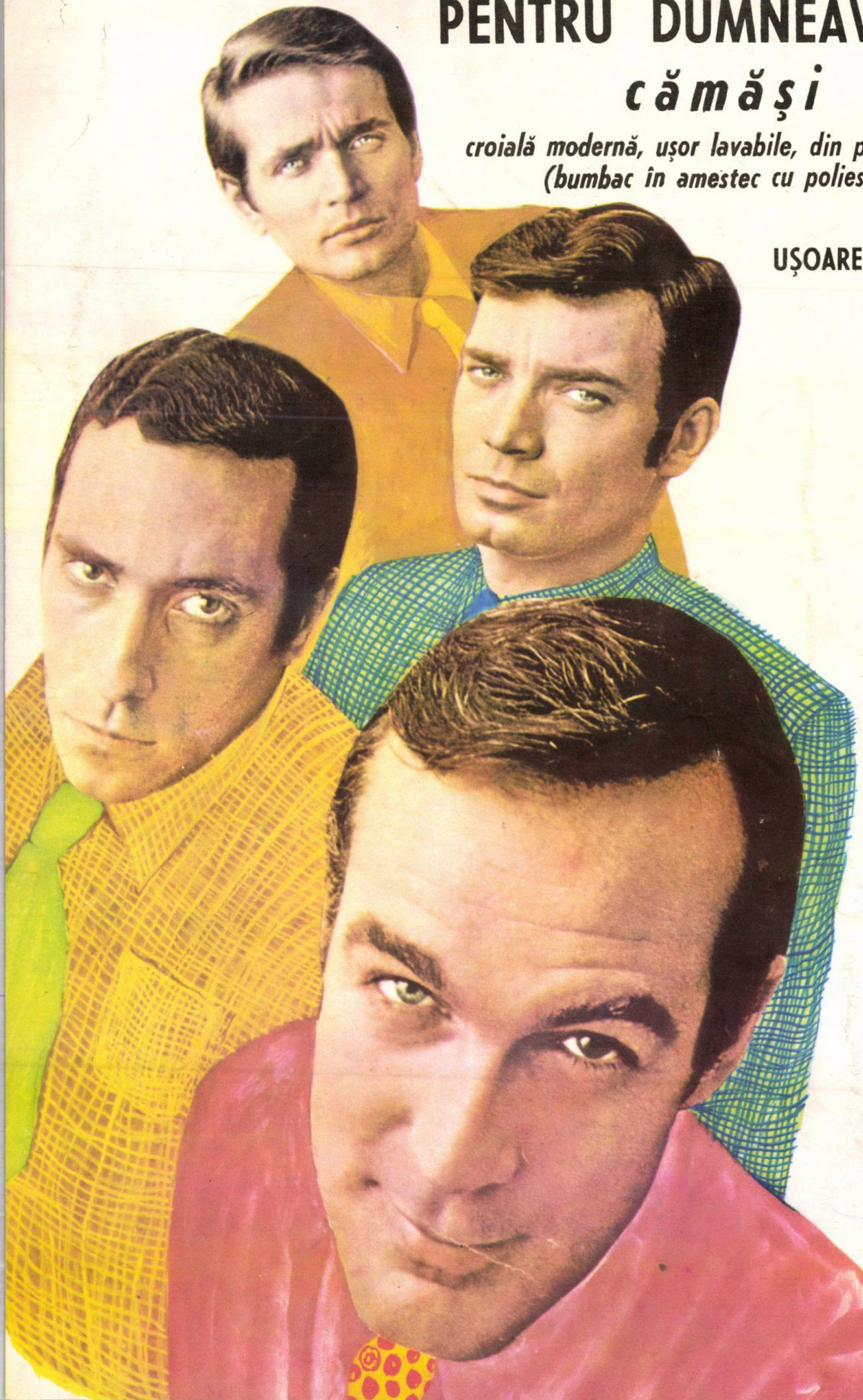

UŞOARE ŞI RĂCOROASE,

PENTRU

SEZONUL

CALD

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA

LUMEA

Nr. 30 *23 iulie 1970*

Programul noului guvern finlandez

Actualitate politică austriacă

Campania electorală din Chile

Reportaj pe glob

KATOWICE

CAUZELE ACCIDENTULUI LUI „APOLLO-13"

Din țările socialiste

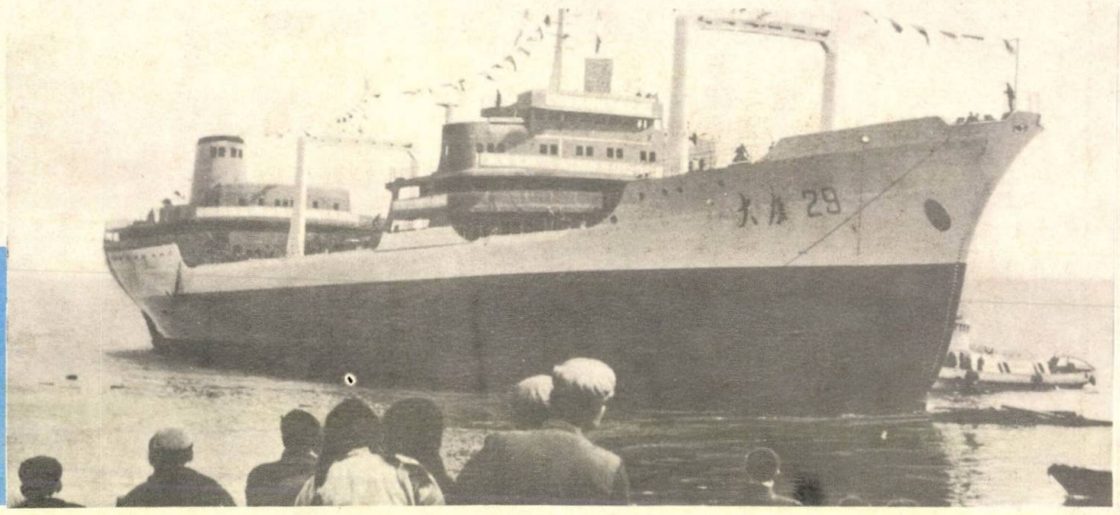

R. P. Chineză

Lansarea unui nou petrolier de 15 000 de tone, proiectat și realizat de industria chineză

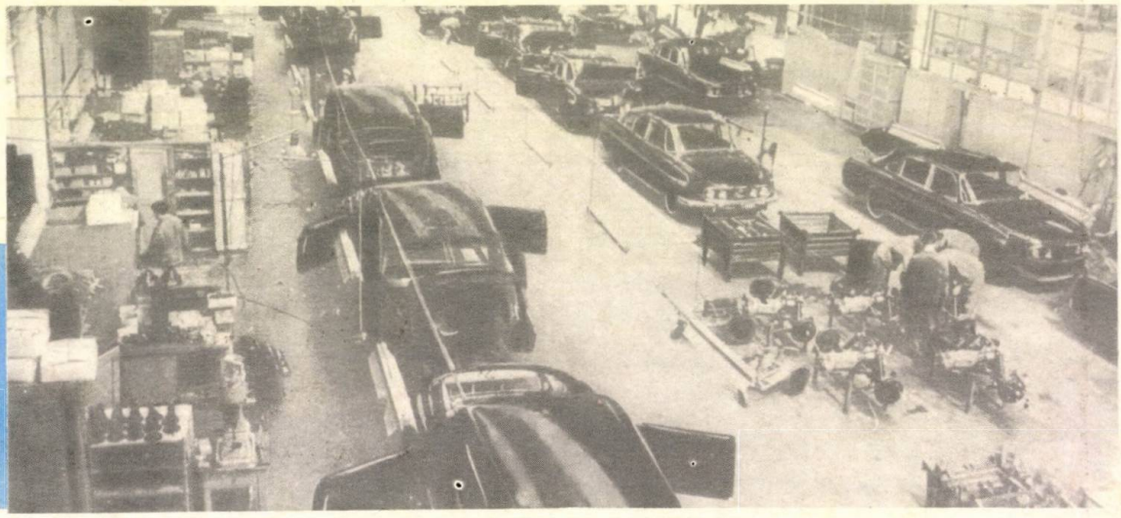

R. S. Cehoslovacă

În acest an fabrica de automobile „Tatra", din nordul Moraviei, aniversează 120 de ani de existență.

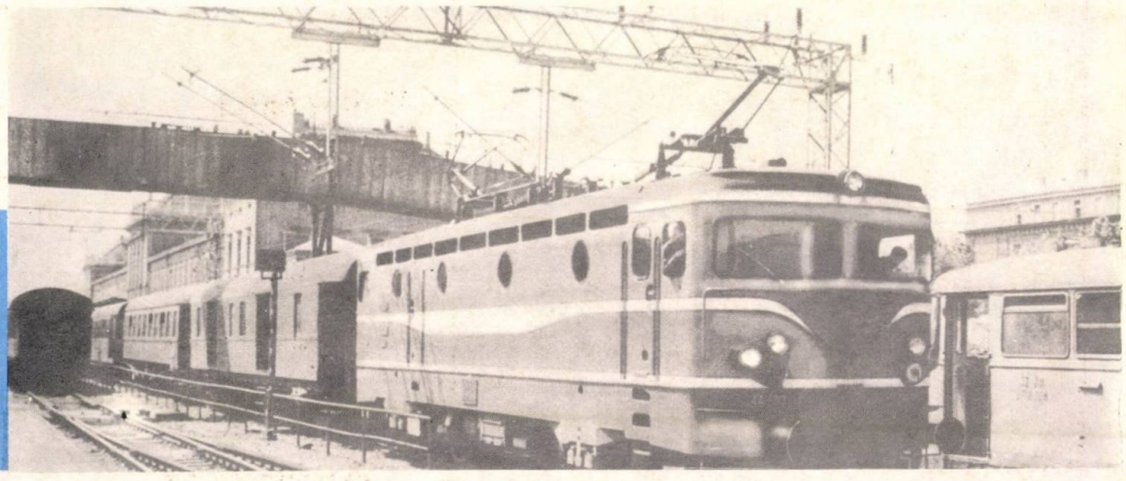

R.S.F. Iugoslavia

Prima sută de kilometri de pe linia ferată Ljubljana—Skoplje a fost electrificată

R. P. Bulgaria

Noua stațiune „Albena" de pe litoralul Mării Negre

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 30 (352) — 23 iulie 1970

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Ilie Șerbănescu*

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

4 O nouă alianță agresivă : Bangkok-Pnom Penh-Saigon. *Sergiu Verona*
6 ROMA. Partida nu s-a încheiat încă. *Francesco Gozzano*
7 HAVANA. Realizările „anului cel lung". *Victor Stamate*
9 R.A.U. Opțiuni economice. *Dumitru Constantin*
10 Viena. Preocupări guvernamentale. *Radu Pascal*
11 Finlanda. Revenire la coaliția preelectorală. *Mihai Matei*
13 Campania electorală din Chile. Unul din 3, eventual al 4-lea... *Anca Voican*
15 NEW YORK. Mesajul de pace al tineretului. *Vasile Nicolcioiu*
18 La Liège cauți istoria și descoperi industria. *Stelian Turlea*
20 Principiile dreptului internațional privind relațiile de prietenie și cooperare dintre state. *Proiect de declarație*
23 După alegerile din Anglia. Sondajele de opinie în criză de încredere ? *Dr. Pavel Câmpeanu*
25 Cauzele accidentului lui „Apollo-13". *Georges Menant*

CONVORBIRI, INTERVIURI

12 FUMI VONGVICIT, secretar general al Frontului Patriotic Laotian
19 MANUEL PEREZ GUERRERO, secretar general al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

REPORTAJ PE GLOB

16 Katowice. *Halina Lipowczan*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30 The New York Times, The Observer, L'Unità, Le Monde Diplomatique

PROFIL

30 AHTI KARJALAINEN, primul ministru al Finlandei

POȘTA REDACȚIEI (31-32)

În acest număr

Convorbiri cu

Fumi VONGVICIT,

secretar general al Frontului Patriotic Laoțian

Manuel Perez GUERRERO,

secretar general al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

O nouă alianță agresivă Bangkok — Pnom Penh — Saigon

Din actualitatea internațională

- **Roma. Evoluția crizei de guvern**
- **Santiago de Chile. Tur de orizont preelectoral**
- **Helsinki. Programul noului guvern**
- **Viena. Actualitate politică**

CUBA
REALIZĂRILE „ANULUI CEL LUNG"

SONDAJELE DE OPINIE ÎN CRIZĂ DE ÎNCREDERE ?

Cauzele accidentului de pe „Apollo-13"

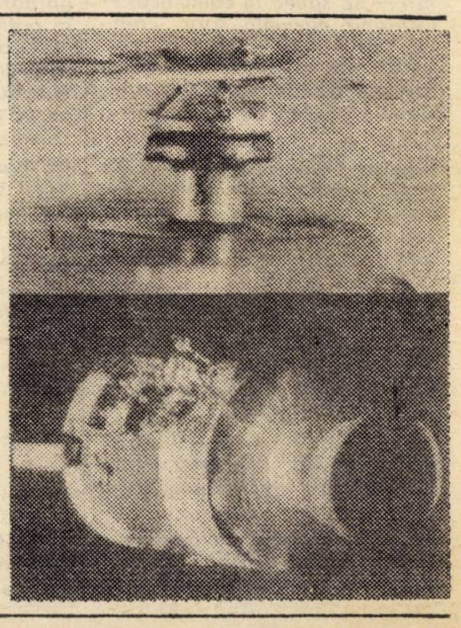

săptămîna în telegrame

SITUAȚIA DIN ORIENTUL APROPIAT

Situația din această parte a lumii continuă să se mențină încordată. Persistența stării de tensiune și îndeosebi acțiunile militare produc îngrijorare. În ultima săptămînă au fost consemnate noi incidente israeliano-arabe, care au continuat să angajeze în luptă diferite arme (unități terestre, artileria cît și aviația). S-au înregistrat acțiuni militare atît în zona Canalului de Suez — regiunea care a cunoscut în ultimul timp cele mai intense conflicte — dar și în alte părți ale regiunii, unde au avut loc înfruntări israeliano-libaneze și israeliano-iordaniene. În ciuda acestei situații, unii observatori politici exprimă opinii în sensul conturării unor posibilități mai favorabile privind găsirea unei soluții pașnice a conflictului din Orientul Apropiat, ținînd cont de unele inițiative și contacte diplomatice din ultimul timp.

În mod deosebit a reținut atenția observatorilor încheierea vizitei, începută la 29 iunie, a președintelui R.A.U., Gamal Abdel Nasser, în Uniunea Sovietică. În comunicatul cu privire la convorbirile desfășurate între Gamal Abdel Nasser, președintele R.A.U., și Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., Nikolai Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., și Alexei Kosighin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., se subliniază că în cursul discuțiilor a fost abordat un larg cerc de probleme privind diferite aspecte ale colaborării bilaterale dintre Uniunea Sovietică și R.A.U. Pă țile, dînd o înaltă apreciere stadiului relațiilor dintre cele două țări — se spune în comunicat — reafirmă năzuința spre continua lărgire și întărire a colaborării lor în domeniile politic, economic și în domeniul apărării. Se arată că președintele R.A.U. a exprimat mulțumiri C.C. al P.C.U.S., guvernului sovietic și popoarelor Uniunii Sovietice pentru sprijinul politic, economic și de altă natură acordat R.A.U.

În ce privește situația din Orientul Apropiat, părțile și-au exprimat convingerea că instaurarea unei păci juste și trainice în această regiune a lumii poate fi asigurată numai pe calea adoptării unor măsuri urgente privind încetarea atacurilor armate ale Israelului împotriva țărilor arabe, părăsirea de către trupele israeliene a tuturor teritoriilor arabe ocupate, în conformitate cu principiul nedobîndirii de teritorii pe calea războiului, și aplicarea în întregime a Rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, precum și a hotărîrilor O.N.U. în problemele privind refugiații palestinieni.

În legătură cu situația din Iordania este de consemnat faptul că la sfîrșitul săptămînii trecute a avut loc prima ședință a comitetului mixt iordaniano-palestinian, însărcinat cu punerea în aplicare a acordului din 10 iulie între cele două părți privind încetarea conflictului dintre ele. (Despre acest acord și despre evenimentele din Iordania, revista noastră a informat în numerele ei anterioare). La aceste ședințe au participat Abdel Moneim Rifai, șeful guvernului — recent format — iordanian, și Yasser Arafat, președintele Comitetului Central al rezistenței palestiniene. Potrivit relatării agenției France Presse, părțile au făcut un schimb de păreri asupra modului celui mai potrivit de a asigura punerea în aplicare a acordului intervenit între ele sub egida comitetului cvadripartit de la Tripoli.

„OSTPOLITIK": ACȚIUNI ȘI OPINII

Observatorii politici apreciază că guvernul Brandt-Scheel pare decis să continue linia politică, promovată de la instalarea sa, în vederea îmbunătățirii relațiilor cu țările socialiste europene. După cum se știe, această politică a stîrnit reacții violente în rîndurile creștin-democraților, care se situează pe o poziție de imobilism în abordarea realităților europene. În pofida acestei atitudini, coaliția partidelor social-democrat și liber-democrat și-a exprimat intenția de a acționa în continuare pe linia politică de „deschidere" spre țările socialiste și de a urma calendarul propus în acest scop. Săptămîna trecută s-a anunțat oficial la Moscova că, în conformitate cu acordul realizat, la 26 iulie va sosi în capitala Uniunii Sovietice ministrul afacerilor externe al R.F. a Germaniei, Walter Scheel, pentru convorbiri cu partea sovietică în probleme de interes reciproc.

Pe alt plan, săptămîna trecută a înregistrat turneul întreprins de ministrul de externe, Walter Scheel, în două capitale occidentale — Londra și Washington. În cercurile diplomatice vest-germane s-a subliniat că scopul principal al acestui turneu a fost acela de a permite R. F. a Germaniei să se consulte cu principalii săi aliați asupra „politicii răsăritene" a cabinetului vest-german. De altfel, însuși Walter Scheel nu a făcut un secret din faptul că vizitele sale au fost destinate tocmai acestui scop.

După declarația franceză în sensul sprijinirii fără rezerve a politicii externe a R.F.G. în relațiile cu Estul a urmat comunicatul dat publicității după convorbirile avute de Scheel cu omologul său britanic Douglas Home, în care se precizează că guvernul Marii Britanii manifestă interes față de politica R.F.G. de normalizare a relațiilor cu Uniunea Sovietică și alte țări socialiste europene, „înțelege și sprijină obiectivele acestei politici". La Washington, în urma întrevederilor Nixon-Scheel și Rogers-Scheel, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat a făcut cunoscut că Rogers a declarat ministrului vest-german că Statele Unite „salută și sprijină" actualele acțiuni ale R.F. a Germaniei în direcția relațiilor cu Uniunea Sovietică și alte state socialiste europene. La Washington, în fața corespondenților de presă, Scheel a menționat că, atît consultările avute în capitala americană și cea britanică, cît și convorbirile anterioare cu ministrul de externe francez „au demonstrat aprobarea obiectivelor și metodelor politicii noastre". În context, este apreciată ca importantă și recenta vizită neoficială a cancelarului Willy Brandt în Italia. Cu prilejul ei, Brandt a avut posibilitatea să se întîlnească cu Papa Paul al VI-lea, din partea căruia — se afirmă — pare să fi găsit sprijin în politica sa „răsăriteană", fapt considerat de observatori de natură să aibă o înrîurire asupra unei părți a populației catolice, în rîndul căreia își exercită influența creștin-democrații.

Normalizarea relațiilor dintre R.F. a Germaniei și țările socialiste europene este, desigur, un element cu reflexe pozitive privind situația din Europa, securitatea europeană, crearea condițiilor pentru organizarea unei conferințe de securitate europeană. Luînd cuvîntul la cea de-a 13-a conferință a muncitorilor din țările riverane Mării Baltice, desfășurată la Rostock în cadrul Săptămînii Mării Baltice, Walter Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D. Germane, a apreciat că „după formarea noului guvern de la Bonn, în frunte cu cancelarul Brandt, s-a vădit o anumită recunoaștere a realităților". Walter Ulbricht a subliniat, în context, necesitatea stabilirii unor relații bazate pe normele dreptului internațional între R.D.G. și R.F.G. Dorim să dezvoltăm relații diplomatice cu toate statele și, în special, cu R.F.G. — a spus vorbitorul. La un sfert de veac după zdrobirea imperialismului fascist german — a declarat primul secretar al C.C. al P.S.U.G. — prin formarea guvernului condus de domnul cancelar Brandt, în Germania federală s-a creat o situație în care există posibilitatea să se ajungă la acorduri cu privire la organizarea unei conferințe de securitate europeană și la un tratat de renunțare la forță între U.R.S.S. și Germania federală. Relevînd că în Republica federală se manifestă o serie de activități militariste și neonaziste, vorbitorul a subliniat că forțele democratice și progresiste din Germania occi-

---

Ministrul de externe al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, doamna Nguyen Thi Binh, a întreprins de curînd o vizită în India.

dentală, sindicaliștii social-democrați și comuniștii și, împreună cu ei, marea majoritate a poporului iubitor de pace din Germania occidentală au posibilitatea să zădărnicească aceste uneltiri. Potrivit agenției A.D.N., luînd cuvîntul la o manifestare în fața a 3 500 participanți vest-germani la Săptămîna Mării Baltice, prof. Albert Norden, membru al Biroului Politic al P.S.U.G., a declarat referindu-se la încheierea unui acord de renunțare la folosirea forței dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală a Germaniei : „Noi am saluta încheierea unui asemenea acord, deoarece el ar influența cu siguranță pozitiv relațiile dintre R.D.G. și R.F.G.".

AGENDĂ BRITANICĂ ÎNCĂRCATĂ

Zilele trecute au fost date publicității rezultatele balanței comerciale britanice pe luna iunie a.c. Cifrele nu sînt de loc încurajatoare pentru noul guvern conservator, balanța comercială acuzînd un deficit de 51 milioane lire sterline, un asemenea bilanț defavorabil nefiind cunoscut de 15 luni. Comentatorii de specialitate nu-și încheiaseră încă aprecierile cu privire la incidența negativă a acestei situații asupra perspectivelor economice britanice — considerată în ultimul timp pe calea unei redresări — cînd guvernul conservator a fost pus în fața unor noi dificultăți. În apărarea intereselor și revendicărilor lor, docherii britanici au declarat grevă generală în urma căreia activitatea portuară practic a încetat în întregime. Întrunit de urgență în ședință extraordinară, sub președinția premierului Edward Heath, guvernul britanic a adoptat măsuri excepționale, decretînd starea de urgență și dispunînd constituirea unui tribunal de anchetă care urmează să se pronunțe în cel mai scurt timp asupra cauzelor conflictului între sindicatele docherilor britanici și patronat.

Proclamarea stării de urgență, în virtutea unei legi care datează din 1920, — decretul cabinetului britanic adoptat în acest sens are putere de lege timp de 40 de zile — a căpătat luni seara ratificarea Camerei Comunelor, fără vot, întrucît opoziția laburistă a subscris hotărîrii luate de conservatori. Fostul ministru laburist al muncii, Barbara Castle, a ținut însă să atragă atenția cabinetului conservator să nu „exploateze" această situație, adoptînd măsuri și reglementări antisindicale. O vie reacție de dezaprobare a stîrnit știrea potrivit căreia guvernul Heath ar intenționa să trimită unități militare pentru a degaja porturile de mărfuri și a asigura reluarea activității portuare. Liderii sindicali ai greviștilor au avertizat guvernul că, în cazul mobilizării armatei la încărcatul și descărcatul navelor în porturi, prima grevă națională a docherilor, după cea din 1926, s-ar putea transforma într-o grevă generală. Secretarul general al marii centrale sindicale, Uniunea muncitorilor din transporturi, a făcut cunoscut că o serie de alte uniuni sindicale și-au exprimat sprijinul și solidaritatea cu docherii greviști, fiind gata să intre în grevă, dacă guvernul va recurge la folosirea armatei. Însuși Comitetul guvernamental, instituit pentru a examina modalitățile de soluționare a acestui conflict de muncă, a recomandat guvernului să nu trimită unitățile militare în porturi, o astfel de măsură fiind de natură să agraveze tensiunea. Ratificarea de către Camera Comunelor a instituirii stării de urgență ar putea permite guvernului să recurgă la această măsură — mai ales pentru degajarea porturilor de cele cîteva sute de mii de tone de produse perisabile — dar se pare că, pînă în prezent, guvernul, avînd în vedere repercusiunile sociale importante, ezită, așteptînd rezultatele medierii între greviști și patronat a Comisiei prezidată de lordul Peasson (același care, în fruntea unei comisii similare, a contribuit la realizarea unui compromis pentru încetarea marii greve a marinarilor britanici din 1966).

În ce privește punerea în aplicare a programelor economice de perspectivă ale guvernului conservator, observatorii consideră că aceasta este afectată și de decesul intervenit la începutul săptămînii, al ministrului finanțelor Iain MacLeod — unul din principalii lideri conservatori — cel ce fusese însărcinat special de cabinetul Heath cu stabilirea strategiei și tacticii economice conservatoare în viitor.

Agenda politică externă britanică pare tot atît de agitată ca cea internă. Intenția guvernului de a ridica în curînd embargoul decretat de cabinetul laburist Wilson, în 1964, asupra livrărilor de arme Africii de Sud a stîrnit o vie dezaprobare în rîndul opiniei publice britanice, declanșînd și reacții de dezacord din partea unor țări membre ale Commonwealthului. În fața acestei situații, ministrul de externe Douglas Home, încercînd să liniștească puțin spiritele, a ținut să declare în Camera

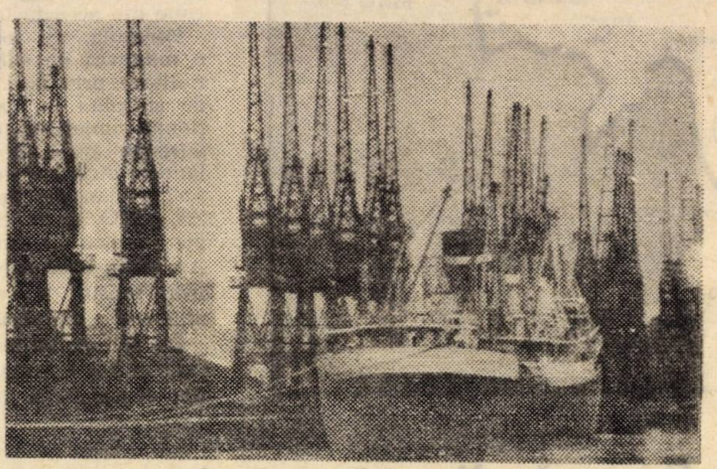

Londra. Docuri fără docheri

Comunelor că o hotărîre definitivă în acest sens nu va fi luată decît după examinarea comenzilor de arme care ar putea fi livrate Republicii Sud-Africane și că guvernul său „ar putea fi influențat" în decizia finală de către țările Commonwealthului.

Curentul nefavorabil declanșat în rîndurile opiniei publice britanice, în legătură cu o eventuală intrare a Angliei în Piața comună, pare să joace un rol însemnat în poziția pe care Marea Britanie a adoptat-o în cursul discuțiilor preliminare purtate la Bruxelles de negociatorul Anthony Barber cu „cei șase". Formula „aderare da, însă nu cu orice preț" pare să fi caracterizat această poziție. O asemenea atitudine este considerată de observatori cu atît mai semnificativă cu cît aceste negocieri au avut un caracter încă exploratoriu (asupra procedurii și modului de abordare a negocierilor), fapt ce dovedește că britanicii vor să pună de la început lucrurile la punct în esență, negociatorul britanic, exprimîndu-și acordul principal asupra reglementărilor actuale din Piața comună (inclusiv asupra politicii agrare), a arătat că Marea Britanie dorește oricum o altă soluție decît simpla perioadă de tranziție în privința politicii agrare comune, care să-i dea posibilitatea unei „inițieri", cel puțin pentru o anumită perioadă. Barber a propus crearea imediată a unor grupuri de lucru (ocupîndu-se de problemele politicii agricole și finanțării ei, produselor lactate, zahărului, tarifului vamal extern comun Euratomului) conduse de experți, în timp ce actualii membri ai C.E.E. au fost favorabili ideii de a se purta discuții la nivel de miniștri sau adjuncți. În cele din urmă s-a căzut de acord asupra unui compromis de procedură ca la fiecare trei luni să se desfășoare două reuniuni la nivel ministerial, iar la fiecare două săptămîni să aibă loc întîlniri la un nivel mai redus.

Ilie ȘERBĂNESCU

Un val de frig neobișnuit s-a abătut asupra unor țări europene. Zăpezile căzute în munți au îngreunat foarte mult circulația rutieră. În imagine, o șosea înzăpezită din Alpii elvețieni

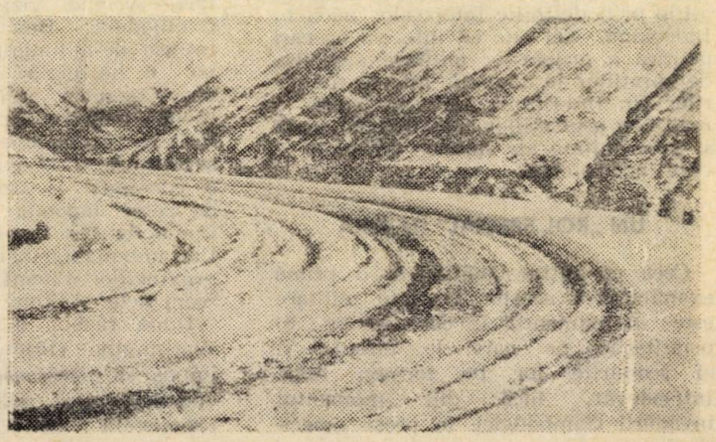

Tailanda, principala poziție militară americană în Asia de sud-est.

O nouă alianță agresivă:

BANGKOK — PNOM PENH — SAIGON

O primă declarație cu caracter oficial a fost făcută de șeful statului major al armatei tailandeze : „A devenit necesar un aranjament de apărare colectivă între Cambodgia, Vietnamul de sud, Laos și Tailanda. Tailanda trebuie să trimită trupe regulate în Cambodgia." A urmat, a doua zi (15 iulie), declarația primului ministru tailandez : „Tailanda, Cambodgia și Vietnamul de sud sînt pe punctul de a încheia un nou pact de apărare". Tot în această suită logică trebuie să includem intensul „du-te vino" dintre Bangkok, Saigon și Pnom Penh. Ky a vizitat Tailanda, Thieu s-a întîlnit cu Lon Nol în incinta celei mai importante baze militare sud-vietnameze din Cambodgia, și în fine — pentru a încheia cercul — Lon Nol urmează să plece în Tailanda.

Am putea fi tentați să vedem în toate acestea un capitol nou, deosebit, în istoria frămîntată a sud-estului asiatic. De fapt, însă, avem de-a face cu vechile elemente cunoscute, regrupate într-o nouă formație. Se va concretiza sau nu tot acest carusel într-o alianță militară formală sau va fi vorba doar de acorduri secrete — n-are nici o importanță. Este limpede oricum că avem de-a face cu un lanț de manevre ostile prin definiție intereselor păcii în Indochina. Cu alte cuvinte, cu aceeași politică a grupărilor militare agresive, de imixtiune în afacerile interne ale țărilor din Indochina, de împiedicare a realizării aspirațiilor spre independență și suveranitate ale statelor din zona la care ne referim.

UN „ROL SPECIAL" ÎN ASIA

Ceea ce reține atenția la o primă examinare a acestor proiecte militare este : a) momentul în care survin ; b) prioritățile pe care le enunță și c) scopurile lor pe termen lung. Într-adevăr, încă din momentul invadării Cambodgiei, în presa americană se strecurase ideea unei alianțe militare între Bangkok și Saigon ; totuși, proiectul a început să capete contur mai precis, după anunțarea hotărîrii de retragere a trupelor americane din această țară.

Formula, de loc subtilă, urmărește o **manevră de substituire** a unei forțe militare prin alta. Calculul este destul de simplu : în locul corpului expediționar american, o angajare, numeric aproape egală, a contingentului tailandez. Acesta este sensul real al apelurilor lansate la ultima sesiune a S.E.A.T.O. și la conferința de la Saigon pentru „ajutorarea Cambodgiei". Am adăuga că acesta este, de asemenea, sensul a ceea ce „Newsweek" numește „asianizarea" conflictului.

La fel de importante ni se par și prioritățile enunțate de noile proiecte. Ele consacră în mod oficial Tailanda ca avînd un „rol special" în politica asiatică a S.U.A. Este un vechi deziderat, formulat încă în 1954, al cercurilor politice extremiste de la Bangkok : „Tailanda poate deveni principala bază militară a unui război internațional în Indochina."

Firește, lucrurile trebuie privite nu numai dintr-un singur unghi de vedere — cel tailandez — ci și al intereselor generale ale S.U.A. în regiunea sud-estului asiatic. Pe hartă, Tailanda ne apare ca flancul răsăritean al implantării militare americane din Pacific și Asia. Nu este, însă, vorba exclusiv de viziunea unui „stîlp de frontieră", Tailanda constituind una din cele mai importante (sau poate chiar cea mai importantă) poziție militară americană în Asia de sud-est. Ea are frontiere întinse cu Laosul și Cambodgia, se învecinează cu Birmania, domină peninsula Malacca și implicit Malaya și Singapore. Golful Tailandei are și capătă o pondere tot mai mare în asigurarea posibilităților de control asupra întinderilor Oceanului Indian, reprezentînd o adevărată placă turnantă în ansamblul regiunii.

Tailanda a promovat în ultimele decenii o politică de expansiune față de țările vecine, vizînd în mod special Cambodgia. Revendicări teritoriale, întinse de-a lungul secolelor, grefate pe o hărțuială permanentă, s-au concretizat în anii celui de-al doilea război mondial prin anexarea unor teritorii cambodgiene. După ce la 26 septembrie 1940 guvernul de la Vichy a consimțit la ocuparea Indochinei de către Japonia, Tailanda a invadat Cambodgia și a ocupat provinciile Battambang (grînarul țării), o parte a provinciilor Pursat, Kompong Thom, Siem Reap și Stung Treng.

După război, la conferința de la Washington (1946) Tailandei i s-a impus să părăsească provinciile cambodgiene. Dar politica sa agresivă, promovată de o clică de militari reacționari, a continuat să creeze o atmosferă încordată în relațiile cu statul vecin. În 1953, Tailanda a ocupat templul Preah Vihear, situat la frontiera dintre cele două țări. Acest templu budist — operă a regilor khmeri — este un monument unic în felul lui al vechii arhitecturi cambodgiene. Numai după ce Cambodgia s-a adresat Curții Internaționale de Justiție de la Haga, Tailanda și-a retras trupele. (Procesul a durat aproape 3 ani.) Evident, incidentul a fost un pretext, dar el a dus la accentuarea animozității în relațiile cambodgiano-tailandeze, speculîndu-se și existența „unei frontiere neprecis delimitate" între cele două țări.

Cambodgia a cerut Tailandei în repetate rînduri recunoașterea frontierei, dar practic Tailanda a respins orice consacrare oficială a actualei frontiere. „Acest refuz — declara prințul Sianuk — înseamnă că Tailanda așteaptă cea mai mică ocazie pentru reluarea politicii sale agresive tradiționale față de Cambodgia".

Și iată cum pe acest fundal al relațiilor dintre Tailanda și Cambodgia, relații care s-au menținut încordate în toată perioada neutralității cambodgiene, a survenit „operațiunea Cambodgia" — imixtiunea S.U.A. în această țară. Există oare vreun motiv de a crede că cercurile guvernante tailandeze ar fi renunțat la vechile lor obiective ? Dimpotrivă este mult mai plauzibil de presupus că la adăpostul noilor proiecte militare se are în vedere realizarea aceleiași politici agresive. Planurile expansioniste ale acestor cercuri urmăresc transformarea Indochinei într-un uriaș condominium tailandezo—sud-vietnamez sub tutelă americană.

CAMBODGIA DUPĂ 1 IULIE

Obiectivul principal al noii alianțe îl constituie Cambodgia. În jurul acestei probleme se succed în permanență diferite planuri militare proiectate la umbra războiului dus în continuare de Statele Unite în Indochina. 1 iulie a trecut. După cum se știe, au fost retrase trupele americane din această țară, dar acum apare și mai limpede că intervenția americană pare să fi fost cu deosebire legată de răsturnările politice de la Pnom Penh, de tentativa de consolidare a grupării lui Lon Nol și de atragerea Cambodgiei în coordonatele planurilor războiului dus în Indochina. Într-adevăr, retragerea trupelor americane din Cambodgia nu a însemnat o reîntoarcere la situația anterioară, o reîntronare a acelei politici de neutralitate și stabilitate prin care Cambodgia și-a cîștigat în trecut prestigiul internațional, fiind considerată ca o oază a liniștii în frămîntata regiune a peninsulei indochineze. Se caută în continuare menținerea la putere a regimului nepopular al lui Lon Nol, dar mai cu seamă se intenționează anga-

New Delhi. Demonstrație împotriva intervenției americane în Peninsula Indochina

jarea lui cît mai directă în războiul care continuă în Indochina.

In acest scop, se menține în continuare pe teritoriul Cambodgiei o prezență militară străină. Pe de o parte, este vorba de trupele saigoneze care au invadat o dată cu trupele americane teritoriul acestei țări. Informații din Saigon au anunțat recent sporirea efectivelor sud-vietnameze în Cambodgia. Este vorba, în al doilea rînd, despre pătrunderea de pe acum a unor trupe tailandeze în Cambodgia. O serie de unități de infanterie tailandeze au intrat încă de la începutul lunii iulie în Cambodgia, acum fiind în curs pregătiri pentru ca un contingent de peste 10 000 de oameni să le urmeze. In al treilea rînd, unii observatori avizați contestă retragerea integrală a trupelor americane din această țară. „Los Angeles Times" scria în această problemă: „Există dovezi că militari americani participă încă la războiul din Cambodgia. Unii din ei sînt în civil, iar majoritatea fac în fiecare zi naveta între Cambodgia și bazele americane din Vietnam, unde revin încă înainte de căderea nopții... Acest subterfugiu folosit pentru menținerea prezenței militare americane în Cambodgia la un nivel puțin vizibil, este comparabil cu cel pe care americanii l-au folosit timp de ani de zile în Laos..."

Prezența unor trupe străine în Cambodgia și opțiunile politice ale regimului Lon Nol dictează cît se poate de precis direcția pe care se înscrie Pnom-Penh-ul. Avînd de făcut față unei tot mai puternice activități a forțelor patriotice, a tuturor forțelor democratice interesate în salvarea națională și în reîntronarea regimului de independență și neutralitate, Lon Nol își prelungește existența prin vechea și falimentara soluție a baionetelor străine. Și astfel, „apărarea" Cambodgiei împotriva luptei populare în creștere este oficial încredințată, prin noile proiecte între Bangkok —Pnom Penh—Saigon, trupelor tailandeze și saigoneze. Un cotidian tailandez „The World", citînd înalte surse diplomatice, susținea că acordul final încheiat încă la mijlocul acestei luni, prevede ca „trupele sud-vietnameze să-și asume întreaga responsabilitate a nordului și nord-estului Cambodgiei, iar trupele tailandeze — cea a regiunilor situate în vestul Cambodgiei".

Proiectele militare survin în momentul în care se proclamă în mod oficial intenția Statelor Unite de a căuta o soluție negociată în ce privește Vietnamul și Indochina. La Washington sînt în curs, în această perioadă, consultări între viitorul ambasador american la convorbirile de la Paris, David Bruce, și Adiministrație. Se vorbește de existența unui „plan american" cu care va fi înarmat diplomatul Statelor Unite la conferința cvadripartită. Pe de altă parte titularul Pentagonului, Laird, a anunțat într-o conferință de presă „accelerarea" retragerii trupelor americane din Vietnam.

Aceste afirmații sînt, însă, contrazise în mod public de „aliații" saigonezi. Recent, Thieu a declarat că pacea ar fi condiționată de „deplina maturitate" a armatei saigoneze, iar ministrul său de externe a afirmat că retragerea trupelor americane „va fi o mare greșeală politică și militară". Vetoul sud-vietnamez, cum îl numește „New York Times", se concretizează în accentul pus pe promovarea în continuare a unei soluții militare în Indochina.

Noile coordonări militare ale aliaților S.U.A. ar trebui — în concepția inițiatorilor săi — să ridice cota „eficienței" politicii de forță în sud-estul asiatic. Ele constituie o alianță ultrareacționară încheiată la adăpostul amestecului militar american în Indochina. Un comentariu recent din ziarul „Nhan Dan" califica aceste planuri — condamnate din capul locului la un eșec total — drept o alianță împotriva popoarelor Indochinei, avînd drept scop continuarea războiului de agresiune în Indochina, „folosirea asiaticilor împotriva asiaticilor." Este evident că acordurile dintre Bangkok, Pnom Penh și Saigon sînt menite să complice în mod serios ansamblul situației din Indochina, să ridice noi obstacole în calea soluției politice, constînd din încetarea completă a intervenției S.U.A., retragerea tuturor trupelor americane și aliate de pe teritoriul Vietnamului, Laosului și Cambodgiei, asigurarea condițiilor necesare pentru ca popoarele acestei zone să-și poată hotărî singure soarta.

Sergiu VERONA

reflector

IAIN MACLEOD

Ministrul de finanțe conservator Iain Macleod a încetat din viață în noaptea de 20 spre 21 iulie, la reședința sa oficială din Downing Street 11, ca urmare a unei crize cardiace. In perioada recentă, starea sănătății sale lăsa de dorit: la 7 iulie, cînd a participat la dezbaterea programului economic conservator, Iain Macleod suferea de apendicită acută, fiind operat în zilele următoare.

Dispariția sa prematură — în noiembrie, Macleod ar fi împlinit 57 de ani — lipsește partidul conservator de o personalitate a cărei competență era recunoscută și în rîndurile adversarilor politici: unind invectiva la adresa partidului advers cu recunoașterea calităților personale ale defunctului, Michael Foot (laburist de stînga) îl numise cîndva „cel mai inteligent membru al partidului neinteligent".

După studii, la Cambridge, Iain Macleod s-a înrolat în armată în perioada celui de-al doilea război mondial. După război a activat în partidul conservator, candidînd în 1959 în circumscripția Enfield West; a fost ales, și apoi reales la fiecare scrutin. In perioada 1952—1963 a fost succesiv ministru al sănătății, al muncii, al coloniilor, cancelar al ducatului de Lancaster și lider al Camerei Comunelor. Intre 1961 și 1963 a fost președintele partidului conservator.

În 1963, nemulțumit de procedura prin care sir Alec Douglas Home a fost desemnat lider conservator, Macleod, care candidase și el la succesiunea lui Harold Macmillan, demisionează. In următorii doi ani a putut fi apreciat ca redactor șef al săptămînalului „The Spectator". A acceptat numirea sa în guvernul fantomă în 1965, după alegerea ca lider conservator al lui Edward Heath.

CEA MAI VECHE DIN EUROPA

Săpăturile arheologice efectuate pe malul drept al Dunării, în regiunea lucrărilor de la Porțile de Fier, pe teritoriul iugoslav, au dus la descoperirea celei mai vechi așezări omenești din Europa cunoscută pînă în prezent. Este vorba de un ansamblu arhitectonic trapezoidal de 170×50 de metri, deci un mic sătuc, aflat la trei metri adîncime, sub straturile de pămînt suprapuse în decursul a opt milenii. Forma fostelor construcții folosite ca locuințe în această așezare fiind aceeași — trapezoidală — s-a ajuns la concluzia că arhitectura locală a fost influențată de mediul natural înconjurător și anume de munții aflați pe celălalt mal al Dunării, pe teritoriul românesc, acesta avînd forma trapezoidală. Locuitorii fostului cătun își îngropau morții sub temelia caselor și puneau în morminte sculpturi și diferite mici obiecte ce par a fi fost simboluri solare. Probele făcute cu carbon radioactiv au arătat că această așezare are o vechime de 8 000 de ani.

Corespondență din Roma

Partida nu s-a încheiat încă

Francesco Gozzano
redactor la „Avanti !"

Premierul desemnat Andreotti (dreapta) și liderul democrat-creștin Forlani

Exact la o lună după alegerile regionale din 7 iunie, care au marcat o victorie a partidelor de guvernămînt, a izbucnit, pe neașteptate, la Roma, o criză ministerială. Aproape toată lumea politică a fost surprinsă de hotărîrea președintelui Consiliului de Miniștri, Mariano Rumor, de a demisiona fără ca în Parlament să fi intervenit vreun vot contrar guvernului și fără ca — așa cum s-a petrecut la ultimele crize — vreunul din cele patru partide de coaliție să fi cerut demisia cabinetului. Gestul lui Rumor a făcut să se precipite o situație care nu prezenta elementele necesare declanșării crizei ; ea a apărut tocmai cînd se considera că cele patru partide de centru-stînga, mulțumite de succesul obținut în alegerile regionale, vor fi în stare să continue colaborarea guvernamentală, cel puțin pînă la sfîrșitul toamnei viitoare.

Ce l-a determinat pe șeful guvernului să-și prezinte demisia ? Într-o declarație pe care el însuși a înmînat-o secretarilor celor patru partide ale majorității, Mariano Rumor afirmă că situația se schimbase din cauza polemicilor interne ce divizau partidele de coaliție, din cauza tendinței progresive a acestora de a atinge, fiecare pe cont propriu, scopuri diferite : toate acestea, după părerea sa, făceau imposibilă continuarea unei colaborări guvernamentale și necesară o clarificare de fond a pozițiilor care să verifice validitatea și vitalitatea formulei de centru-stînga. Această clarificare, care în alte situații fusese realizată fără ca guvernul să fie constrins să demisioneze preventiv, a fost de această dată provocată în mod dramatic de Mariano Rumor. Și întrebările care se pun sînt : dacă din motive reale primul ministru a creat o asemenea criză, cine anume l-a sfătuit la un asemenea gest ?, ce forțe și ce scopuri stau în spatele hotărîrii sale ?

La două săptămîni de la declanșarea crizei, nici chiar observatorii politici cei mai atenți n-au reușit să dea un răspuns exhaustiv și convingător întrebărilor apărute la 6 iulie, cînd guvernul a demisionat. Trebuie să amintim că la 7 iulie, era programată în întreaga Italie o grevă generală pregătită de cele trei mari centrale sindicale (C.G.I.L., C.I.S.L., U.I.L.) care aveau să solicite guvernului desăvîrșirea unor reforme profunde de structură în sectoare ca acelea ale școlii, locuințelor, transporturilor, sănătății etc., tot mai indispensabile pentru înfăptuirea unei reale politici de progres social. Față de această grevă au luat poziție democrația-creștină și social-democrația care nu au ezitat — mai ales aceasta din urmă — să atace cu duritate sindicatele și partidele de stînga (socialist, comunist, P.S.I.U.P.) care sprijineau greva. Faptul că pe o temă atît de importantă s-a produs nu numai un dezacord între partidele de guvernămînt ci și o confruntare între guvern și sindicate era un semn al voinței anumitor cercuri de a înăspri viața politică a țării. Iată de ce mulți au dedus din acest episod că scopul promotorilor actualei crize de guvern era acela de a opera o orientare spre dreapta. Această interpretare este cu atît mai plauzibilă cu cît reflectă semnificația votului de la 7 iunie care stă în fond la originea crizei.

Aminteam, într-un articol precedent, că ultima campanie electorală a fost caracterizată de atacuri violente ale social-democraților și ale unei părți ale democrației-creștine împotriva hotărîrii partidului socialist de a duce o politică autonomă în administrațiile locale (comune, provincii, regiuni) și de a nu repeta mecanic formula centrului-stînga în toate localitățile, manifestîndu-și intențiile de a realiza alianțe de stînga (cu comuniștii și P.S.I.U.P.) acolo unde, matematic, era imposibil să se realizeze centrul-stînga. Această poziție, în perfectă armonie cu opțiunile partidului socialist și în conformitate cu indicațiile alegătorilor, nu a fost bine primită de social-democrați, care, cu un an în urmă, au provocat o sciziune în sînul P.S.I., tocmai pentru că nu acceptau această atitudine a socialismului italian.

Aceste polemici și presiuni, deși nu atingeau programul guvernului cvadripartit, nu puteau totuși să nu se repercuteze asupra compatibilității și stabilității majorității parlamentare, cu atît mai mult cu cît nu lipseau nici alte motive de confruntare în ceea ce privește situația economică a țării. Și pe aceste două probleme — situația economică și raporturile politice între majoritatea parlamentară și opoziție — s-a deschis criza de guvern, o criză care dezvăluie, pe de o parte, non-viabilitatea unei formule ca cea a centrului-stînga atîta vreme cît i se dă o interpretare conservatoare și restrictivă și, pe de altă parte, necesitatea de a da viață unei politici de progres și dezvoltare economică a țării. Și, de fapt, între aceste două concepții se duce azi în Italia lupta politică, o luptă care, în ultimele săptămîni, a înregistrat importante evenimente.

Omul căruia președintele Republicii i-a încredințat sarcina de a forma noul cabinet italian este Giulio Andreotti, șeful deputaților democrat-creștini : un bărbat încă tînăr (51 de ani) care se află de la eliberare pe scena politică a țării. Considerat drept „ucenicul" lui De Gasperi, al cărui apropiat colaborator a fost pînă în 1946, el a trecut prin diverse experiențe guvernamentale, îndeplinind sarcini ca pe aceea de ministru al apărării, al tezaurului, al finanțelor, al afacerilor interne și al industriei. Politic, este un moderat, fiind considerat ca foarte legat de Vatican, convertit de puțină vreme la centrul-stînga. Dotat cu o nedezmințită, pînă acum, abilitate tactică, și-a legat activitatea de lupta împotriva dreptei democrat-creștine și a social-democrației care cereau dizolvarea parlamentului și alegeri anticipate ; este un susținător convins al necesității de a duce mai departe, deși cu moderație, o politică mai deschisă cererilor clasei muncitoare italiene. Este, într-un cuvînt, un conservator „iluminat" care încearcă să rezolve cu metode empirice diversele probleme de pe tapetul social-politic italian. Este o metodă aplicată deja de către el în cursul tratativelor de formare a guvernului, înfruntînd intransigența social-democraților care reclamă insistent o „clarificare" de fond menită în intenția lor să demonstreze „incompatibilitatea" dintre actuala poziție a P.S.I. și participarea sa la un guvern de centru-stînga. Giulio Andreotti, sprijinit de o mare parte a membrilor partidului său ca și de socialiști, consideră că pretinsa incompatibilitate denunțată de social-democrați poate fi rezolvată cu răbdare și bun simț, pentru moment fiind mai urgentă necesitatea de a da țării un guvern preocupat să însănătoșească economia.

La 15 zile de la declanșarea crizei, sînt greu de prevăzut perspectivele, timpul și modul ei de soluționare. Contrastele dintre cei care vor să ducă o politică de reforme și progres social alături de o participare progresivă a clasei muncitoare la conducerea țării (și cu ea a forțelor politice care o reprezintă) și cei care, în schimb, sînt încă opuși unei asemenea politici, vor putea fi poate echilibrate mai devreme sau mai tîrziu. Dar contrastele de fond dintre cele două concepții rămîn și nu vor putea fi depășite decît printr-o opțiune hotărîtă care să permită realizarea unei cotituri fundamentale în viața politică italiană, pe care clasa muncitoare o cere și pe care are tot dreptul să o obțină. Dacă centrul-stînga va reuși, fie chiar treptat, să opereze această cotitură va putea rezista ca formulă de guvern ; în caz contrar, ea nu va fi decît o slabă acoperire pentru forțele conservatoare. Partida nu s-a încheiat încă.

În următoarele zile sau chiar ore nu este exclusă o eșuare a tentativei lui Andreotti, dat fiind poziția dificilă pe care i-ar putea-o crea social-democrații.

Roma, 21 iulie

reflector

O.E.R.S. — PROIECTE INDUSTRIALE

Conferința miniștrilor Planului și Industriei ai țărilor aparținînd Organizației Statelor Riverane fluviului Senegal (O.E.R.S.), care a avut loc la Dakar luna trecută, a adoptat un important pragram industrial. În cadrul acestuia se prevede crearea unor combinate siderurgice în Mali și Mauritania, a unei fabrici de hîrtie în Guineea și a unui combinat petrochimic în Senegal. Într-un viitor mai depărtat se preconizează construirea unui complex pentru producția de cauciucuri în Guineea, a unei uzine de îngrășăminte de azot în Mali, a unei fabrici de exploatare a cuprului în Mauritania și a unei fabrici de produse farmaceutice în Senegal.

NIGERIA — CONFERINȚĂ ECONOMICĂ

Comisarii Finanțelor, Economiei și Planului din cele 12 state care constituie Federația nigeriană s-au reunit la Lagos pentru a discuta alocarea de credite necesare reconstrucției și accelerării dezvoltării economiei naționale. La deschiderea conferinței, comisarul federal, Obafemi Awolowo, a enunțat obiectivele naționale prioritare : deplina întrebuințare a tuturor posibilităților și resurselor, educație și asistență medicală gratuite, modernizarea agriculturii, industrializarea fiecărui stat și dezvoltarea accelerată a mijloacelor de comunicație. Awolowo a adăugat că, pentru a beneficia de resursele necesare finanțării acestui program, Nigeria trebuie să depășească ritmul actual de dezvoltare a economiei care este de 6,6 la sută.

COMISIA LACULUI CIAD

De curînd a avut loc la Niamey, capitala Nigerului, cea de-a 11-a reuniune a Comisiei Bazinului Lacului Ciad. Comunicatul final publicat la încheierea reuniunii subliniază că, printre alte chestiuni înscrise pe ordinea de zi, au figurat : examinarea raporturilor asupra armonizării mijloacelor de transport și a legăturilor de telecomunicații între statele membre. Au fost, de asemenea, examinate și adoptate diverse proiecte privind dezvoltarea resurselor de apă, creșterea animalelor, pescuitul etc. A fost adoptată propunerea creării unei legături de telecomunicații între orașele Fort Lamy, Fort Foureau și Maiduguri.

Viitoarea reuniune va avea loc între 8 și 14 decembrie 1970 la Fort Lamy, capitala statului Ciad.

Corespondență din Havana de la Victor Stamate

Realizările „anului cel lung"

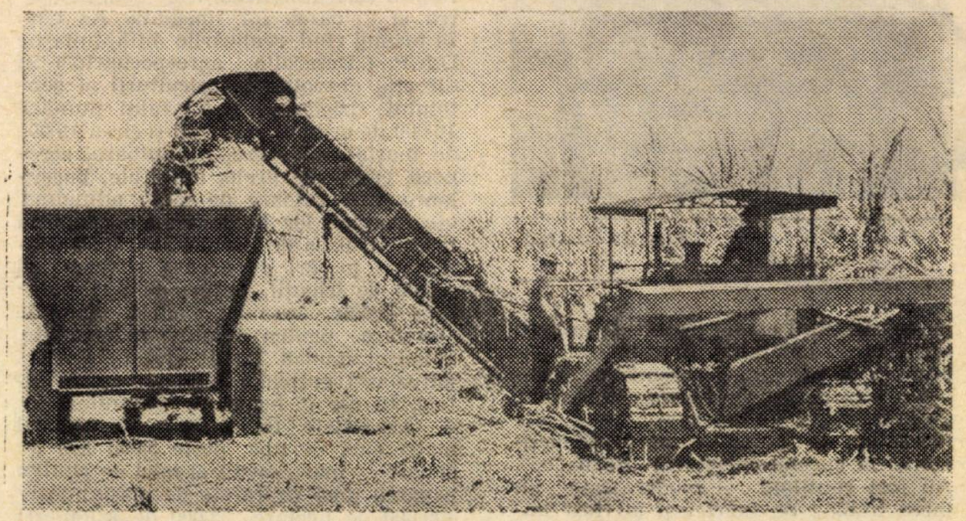

Recoltarea trestiei de zahăr cu mijloace tehnice moderne

Se apropie 26 iulie, sărbătoarea națională a Cubei — aniversarea a 17 ani de la asaltul Moncadei, semnal al insurecției armate eliberatoare. Nu întîmplător această zi a fost aleasă de poporul cuban pentru a marca încheierea „anului cel lung", cum a fost denumită aici întreaga perioadă ce s-a scurs din ianuarie 1969 și pînă în prezent, perioadă cu profunde semnificații pentru prezentul și viitorul țării.

„Anul cel lung" a început sub semnul efortului decisiv, — inițiat de conducerea de partid și de stat cubaneză — menit să ridice pe o treaptă superioară întreaga activitate constructivă, de concepție și de organizare, de formare și de pregătire tehnică a cadrelor, de mobilizare a tuturor forțelor creatoare ale țării la realizarea unor planuri și obiective economice de mare importanță pentru dezvoltarea viitoare a Cubei. Am fost martor în toată această perioadă la o concentrare impresionantă de forțe umane, la momente de mare tensiune creatoare, la multe probe de înaltă conștiință și de profund patriotism, la nenumărate fapte de eroism în muncă, toate la un loc purtînd pecetea unui consens general : voința de a învinge, de a depăși dificultățile, inerente unei etape de pionierat. Și măsura elocventă a eforturilor, a dăruirii și capacității poporului cuban o reprezintă însești rezultatele acestor 18 luni de muncă neîntreruptă, în care zilele de repaus duminical, sărbătorile de sfîrșit de an, aniversarea victoriei Revoluției și a zilei de 1 Mai au fost zile de muncă, zile model de mobilizare.

„ZAFRA" CEA MAI MARE

Obiectivul principal al „anului cel lung" a fost obținerea unei producții de zahăr record, calculată inițial la zece milioane de tone. Împrejurări neprevăzute — ploi reci în ianuarie, randamente scăzute în provinciile Oriente și Camaguey, întîrzieri în îndeplinirea programului de investiții (o serie de utilaje pentru fabrici de zahăr comandate în străinătate n-au sosit nici pînă acum) — au determinat o anumită rămînere în urmă față de calendarul prestabilit. Cu toate acestea, „Zafra" anului 1970 rămîne, indiscutabil, cea mai mare campanie a zahărului din istoria Cubei, un record de producție care depășește cu mult tot ceea ce s-a realizat în țară în acest domeniu. Încă la 15 mai se obținuseră 7 305 668 de tone, depășindu-se pentru prima oară recordul de dinainte de Revoluție (7 298 000 în anul 1952), iar la 10 iunie se obținuseră 8 000 000 tone, cifră ce reprezintă o creștere de 52 la sută față de media ultimilor zece ani (5 261 000).

Totalul actualei „Zafra" va depăși 8 500 000 de tone, din care opt milioane sînt destinate exportului. La aceasta se adaugă o producție record de melasă, de aproximativ 2 000 000 de tone, destinată îmbunătățirii hranei șeptelului și acoperirii unor cereri pe piața externă.

Principalul rezultat al acestei „Zafra" este situarea Cubei, la mare distanță, pe primul loc în rîndul exportatorilor de zahăr și melasă cu un export a cărui valoare se ridică, pentru prima oară, la peste 900 de milioane de dolari. Practic, aceasta înseamnă crearea unei baze solide pentru importul de mașini, utilaje și alte produse necesare dezvoltării economiei naționale. Tot atît de important este și faptul că „Zafra" anului 1970, deși constituie un record față de toate producțiile precedente, nu va reprezenta un caz „singular" în perspectiva acestei ramuri : au fost puse bazele continuității unor asemenea producții. Astfel, în „anul cel lung", suprafața cultivată cu trestie de zahăr a crescut de la 900 000 la 1 450 000 de hectare în urma recuperării printr-o

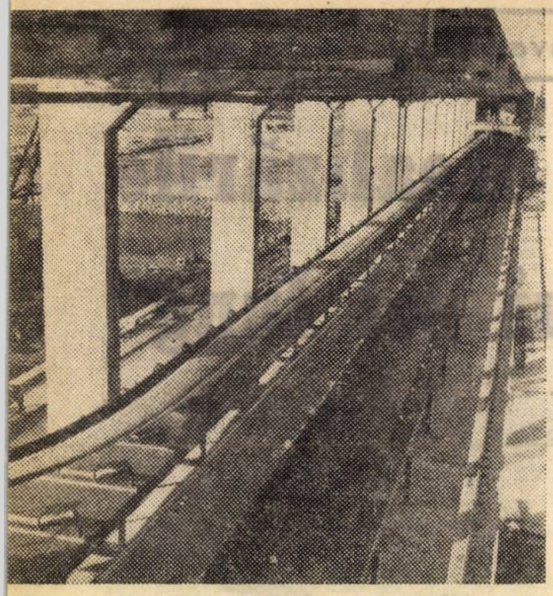

Portul Cienfuegos. Stația de încărcare a zahărului

muncă titanică a sute de mii de hectare sufocate de „marabú" (buruieni și mărăciniș). A început, de asemenea, irigarea a zeci de mii de hectare de trestie, au fost introduse pe suprafețe întinse noi soiuri de trestie de mare productivitate, în special varietatea „Barbados". Au fost reutilate și modernizate un mare număr de fabrici și au fost importate mii de vagoane speciale pentru transportul trestiei, zahărului și melasei, precum și alte mijloace de transport și de lucru (camioane, tractoare, ridicătoare mecanice), au fost construite sute de instalații pentru centrele de colectare a trestiei, s-au făcut pași importanți în mecanizarea recoltării trestiei cu combine de producție cubaneză și străină, a fost mărită capacitatea de depozitare și de încărcare a zahărului direct în calele navelor maritime. În sfîrșit, a fost dobîndită o valoroasă experiență de organizare și de muncă, de mobilizare a sute de mii de oameni și, mai presus de orice, o ridicare a conștiinței cetățenești, o întărire a spiritului patriotic și a disciplinei în muncă. Toate acestea sînt un bun cîștigat pentru viitoarele „Zafra".

„Zafra" anului 1970 s-a bucurat de o largă solidaritate a tinerilor din numeroase țări socialiste și nesocialiste. Între brigăzile de tineri sosite aici, brigada tehnică „23 August-România" a lucrat timp de mai bine de patru luni în cadrul fabricii de zahăr „Jose Marti" din San Cristobal, provincia Pinar del Rio. Patru luni de muncă, de activitate comună cu tinerii cubanezi, de cunoaștere a preocupărilor și năzuințelor lor, de înțelegere și aprofundare a unei prietenii cu rădăcini adînci în conștiința popoarelor noastre. Contribuția tinerilor români s-a bucurat de o caldă primire și de aprecieri elogioase din partea gazdelor.

PLANURI SIMULTANE

Cert, „Zafra" a însemnat cea mai grea probă a acestei perioade, a solicitat cea mai mare cantitate de forță de muncă, de investiții și de alte mijloace. Dar tot atît de adevărat este și faptul că „anul celor 18 luni" a fost martorul unor eforturi deosebite, simultane, în diferite alte domenii de activitate, al unor succese remarcabile în construirea de sisteme de irigații, de drumuri și șosele, în industria piscicolă, energetică, de materiale de construcții, în realizarea unor planuri privind dezvoltarea în ritm rapid a culturilor de citrice, orez, cafea, ananas, banane. În această perioadă au avansat, de asemenea, lucrările de construire a unor obiective industriale, de lărgire a bazei industriei extractive, a început construirea unei uzine de autovehicule (montaj), a unui nou centru siderurgic și a altor obiective economice.

O ierarhizare a tuturor acestor planuri simultane este dificilă pentru că fiecare obiectiv în parte își are importanța sa. Cîteva dintre ele, însă, se impun prin amplitudinea, complexitatea și valoarea lor imediată. Aș cita, în primul rînd, realizările înfăptuite de D.A.P. („Desarollo agro-pecuario") în direcția dezvoltării agriculturii și șeptelului. Brigăzile D.A.P.-ului numără 16 000 de oameni calificați și circa 12 000 de mașini-buldozere, nivelatoare, screpere, camioane grele, macarale, basculante, perforatoare de mare adîncime etc., sarcina lor fundamentală constînd în construirea de baraje, lacuri de acumulare, lucrări de drenaj, sisteme și rețele de irigații, puțuri de apă potabilă, șosele, drumuri, poduri, piste de aterizare pentru aviația avicolă etc. Bilanțul muncii D.A.P.-ului în această entuziastă perioadă înscrie, printre altele, baraje și lacuri de acumulare cu o capacitate de peste un miliard metri cubi de apă, peste 5 000 km de canale — mari, medii și mici — pentru irigarea unei suprafețe de aproximativ 400 000 de hectare, 22 000 de kilometri de drumuri și șosele asfaltate, zeci de poduri, între care marele pod peste rîul Cauto (Oriente), 60 de piste de aterizare, sute de mii de hectare defrișate de buruieni și mărăciniș, numeroase cursuri de apă drenate. Nu mai puțin entuziaste sînt și sarcinile înscrise în planurile de perspectivă ale acestui organism : printre altele, pînă în anul 1975 se vor construi baraje și lacuri de acumulare ce vor totaliza 20 de miliarde de metri cubi de apă și se vor termina alți 25 000 km de drumuri și șosele, iar pînă în anul 1980 vor fi redate agriculturii încă 2,7 milioane hectare.

O dezvoltare puternică a cunoscut în această perioadă flota de pescuit a Cubei care, în anii 1969 și 1970, a fost înzestrată cu 90 de nave de mic tonaj, cumpărate din Spania pentru flotilele care operează în Marea Caraibilor, în Golful Mexic și în platforma de nord, cu 17 vase de tonaj mijlociu cumpărate din U.R.S.S., R.D.G., Polonia și Japonia, care operează în Oceanul Atlantic, și trei nave colectoare de mare tonaj — „Oceano Pacifico", „Oceano Indico" și „Oceano Artico" — cumpărate din Italia. Marina comercială a Cubei a fost, de asemenea, înzestrată în anii 1969 și 1970 cu încă trei cargouri moderne.

O altă realizare însemnată a „anului cel lung" o constituie extinderea considerabilă a suprafețelor cultivate cu orez (alimentul de bază al populației cubaneze). În primăvara acestui an, au fost însămînțate 118 000 hectare, de două ori mai mult decît în 1969, și se așteaptă o recoltă de aproximativ 350 000 de tone de orez nedecorticat. *„El plan arroz"* (planul orezului) — cum este denumită aici această vastă acțiune menită să asigure aprovizionarea din belșug a populației cu acest aliment, renunțîndu-se în același timp la importurile anuale în valoare de 35 de milioane de dolari, — este rodul modernizării agriculturii cubaneze. Într-adevăr, toate lucrările în acest domeniu sînt astăzi mecanizate cu ajutorul tractoarelor speciale pentru teren umed, al motopompelor de irigare, al avioanelor speciale pentru semănat și fumigat, al combinelor de recoltat și treierat, al instalațiilor și morilor de uscat și decorticat.

Se evidențiază, în același bilanț al eforturilor și realizărilor anului, industria constructoare de mașini care, continuînd fabricarea de combine pentru recoltarea trestiei și agregate pentru industria zahărului, a înscris în catalogul ei o nouă ramură : autovehiculele. Prima uzină a și început montarea de microbuze cu piese sovietice, iar a doua uzină, în cooperare cu firma franceză „Berilet", va începe să producă din martie 1971 cîte două autobuze pe zi.

În același timp, începînd din ianuarie 1969, pe coasta de nord a provinciei Havana, a apărut un lung șirag de sonde, rod al cooperării româno-cubaneze, și o dată cu aceasta o nouă zonă petrolieră care, practic, a însemnat dublarea producției de țiței față de 1967. În „Cordonul Havanei", nouă zonă agricolă model din jurul capitalei, a început recoltarea cafelei, prima recoltă de cafea de pe arbuștii plantați în toamna anului 1967. Mai importantă decît valoarea acestei prime recolte modeste este, însă, cîștigarea unei experiențe deosebit de prețioase : s-a dovedit că arbustul de cafea crește și la șes, nu numai pe versantele munților cum se pretindea înainte de către unii specialiști.

„Anul acelor 18 luni" mai are la activul său și intrarea în funcțiune a două centrale termoelectrice, la Nuevitas și Cienfuegos, cu o putere de 60 000 kW fiecare, construirea a zeci de kilometri de linii de înaltă tensiune, inaugurarea marelui spital din Holguin, a noilor așezări — Valle Grande, Nancahuazu sau, recent, Vado del Yeso — imagini ale viitoarelor localități rurale, avansarea lucrărilor la marile combinate de îngrășăminte chimice de la Cienfuegos (485 000 tone anual) și Nuevitas (265 000 tone), începerea construcției noului centru siderurgic de pe coasta de nord a provinciei Oriente, ca și a numeroase școli, internate, policlinici, spitale.

■

„Anul cel lung" a dovedit o dată mai mult că poporul cubanez, depozitar al unor eroice tradiții de luptă, știe să-și facă datoria, pe toate fronturile. Au dovedit-o nu numai „Zafra", ci și înfăptuirea celorlalte planuri de dezvoltare economică, ca și zdrobirea imediată a debarcării mercenarilor la Baracoa. După o lungă perioadă de muncă intensă, o perioadă în care poporul a pus totul pe altarul ridicării patriei, acest 26 iulie readuce, o dată cu realizările sale multiple, atmosfera de mare sărbătoare cu tot ceea ce are ea specific cubanez. În toată țara s-au făcut pregătiri intense de sărbătoare. Pentru marele carnaval tradițional s-au ales mii de „stele", criteriul fiind nu numai frumusețea, ci și calitățile cetățenești dovedite în muncă. Poporul cubanez este hotărît să sărbătorească „Anul cel lung" convins că realizările sale, pe lîngă consolidarea edificiului socialist al Cubei pe care au determinat-o, deschid larg porțile acestei țări spre lumină, progres și bunăstare.

Havana, iulie

R. A. U.

◆

OPȚIUNI ECONOMICE

◆

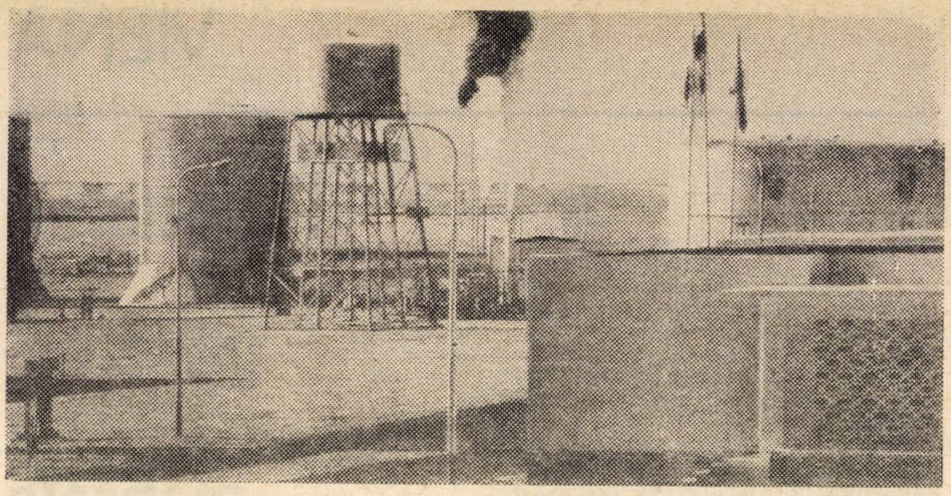

Instalație petrolieră la El Alamein

Aniversînd astăzi 18 ani de la răsturnarea monarhiei feudale a lui Faruk, R.A.U. face un bilanț al transformărilor înnoitoare și al numeroaselor realizări înfăptuite în acești ani — rod al eforturilor poporului egiptean pentru îndeplinirea aspirațiilor sale de progres și prosperitate, pentru asigurarea independenței economice. O trecere în revistă a tuturor acestor realizări, este, desigur, dificil de realizat pe parcursul unui singur articol, dar o evidențiere a unora dintre succesele economice din ultimii ani se impune.

Înfăptuirea și desăvîrșirea reformei agrare, politica de naționalizări, industrializarea — iată cîteva dintre principalele obiective care au stat în centrul atenției țării în anii de după revoluția din 1952. După cum se știe, în cursul toamnei trecute, guvernul R.A.U. a adoptat o a treia lege agrară care completează, în unele aspecte, cele două legi precedente în materie de reformă funciară. Noua lege a limitat extinderea loturilor de teren în proprietate individuală la 50 fedani (aproximativ 21 ha) și a dat posibilitatea unor noi categorii de țărani să primească pămînt. Paralel cu aceasta, a continuat acțiunea de ameliorare a deșerturilor și pămînturilor întinse pe sute de mii de fedani. Datorită construcției barajului de la Assuan, dezvoltării irigațiilor, s-au extins continuu terenurile cultivabile : suprafața terenurilor cultivate cu orez a crescut, de pildă, în perioada 1952—1968, de la 518 000 la 1 200 000 fedani ; ca urmare, producția de orez a țării a sporit considerabil. **„R.A.U. — arăta Mohamed Marzibane, ministrul aprovizionării și comerțului interior — ocupă în prezent al treilea loc în lume în privința volumului producției de orez, care a devenit, după bumbac, al doilea produs de export al țării, fiind livrat în 55 de țări și reprezentînd 8 la sută din volumul total al comerțului mondial cu acest produs".**

Dar R.A.U. a depășit stadiul economiei bazate pe agricultură și pe produsele tradiționale ale acesteia. La ora actuală, industria produce 50 la sută din venitul național al țării. Alături de marele baraj de la Assuan, au intrat în funcțiune numeroase alte obiective industriale printre care combinatul metalurgic de la Heluan, unde se construiesc locomotive, aparate de radio, televizoare, frigidere, mașini de spălat etc. La zece ani de la elaborarea primei șarje de oțel, această uzină ajunsese la o producție de aproape 300 000 tone de oțel, iar lucrările de extindere îi vor permite să treacă la o producție de 1,2—1,5 milioane tone oțel pe an.

O deosebită amploare a luat industria petrolieră. Noile zăcăminte petrolifere date în exploatare au atins 20 milioane de tone în 1969. Ministrul industriei resurselor miniere și petrolului al R.A.U. anunța recent că producția petrolieră a țării va atinge 25 de milioane de tone la sfîrșitul anului 1970. În cadrul celui de-al treilea plan cincinal de dezvoltare (1970—1975) au fost prevăzute investiții în sectorul hidrocarburilor în valoare de 410 milioane lire egiptene. Pentru a asigura transportul petrolului s-a inițiat, de asemenea, construirea conductei Suez—Alexandria, care va fi realizată de un consorțiu european condus de societatea franceză Socea. În sectorul petrochimiei se prevede, în același timp, construcția unor importante unități de prelucrare : o uzină de îngrășăminte la Assint, care va avea o producție de 200 000 tone pe an, o alta de azot de amoniu, la Halwan, o uzină de mase plastice la Mansurah, un complex de polietilenă la Alexandria. Acestea se vor adăuga altor obiective industriale, printre care uzina de laminate de fier, cea de carbon de sodiu din Alexandria, fabrica de aluminiu sau fabricile de textile, ciment etc., intrate nu de mult în producție.

Ministerele de resort acordă o atenție deosebită realizării unui vast program de infrastructură economică. Recent, au fost încheiate lucrările de construcție a căii ferate și a șoselei care leagă Cairo de Oaza Baharia, pînă nu de mult o regiune izolată în deșert. Importanța economică a noilor căi de comunicație constă în aceea că ele fac legătura între regiunea industrială a țării situată în Valea Nilului, și Oaza Baharia, în subsolul căreia au fost descoperite importante zăcăminte de minereu de fier.

În ce privește situația financiară a țării, așa cum arăta, într-un recent interviu acordat revistei indiene „Blitz", Gamal Abdel Nasser, în prezent „pentru prima dată în ultimii 30 de ani balanța comercială egipteană este excedentară, după deficitul de 50 de milioane lire egiptene înregistrat în anii 1967—68". Subliniind că Egiptul „s-a refăcut întru totul după cosmarele din anii 1967—68", președintele R.A.U. a prezentat următorii factori care au contribuit la aceasta : 1) exporturile de produse industriale au atins valoarea de 120 milioane lire egiptene, ele sporind cu 30 la sută pe an ; 2) producția de petrol s-a triplat în numai trei ani în pofida pierderii zăcămintelor din Sinai care produc ele singure 5 milioane tone ; 3) exporturile tradiționale ale R.A.U. au depășit previziunile cele mai optimiste, deși prețurile la majoritatea produselor de consum au rămas neschimbate.

În urmă cu cîtva timp, Adunarea Națională a R.A.U. a adoptat bugetul pe anul fiscal 1970—1971. Prezentat de ministrul de finanțe, Abdel Aziz Hegazi, noul buget a stabilit ca, în ce privește investițiile, să se bucure de prioritate sectoarele industrial, minier și petrolier ; urmează apoi transportul, telecomunicațiile, agricultura și irigațiile. Pentru realizarea unora dintre obiectivele economice propuse, R.A.U. are în vedere dezvoltarea colaborării și cooperării cu alte state ale lumii. O serie de diverse proiecte sînt preconizate a se realiza cu ajutorul U.R.S.S., României, R.D.G., Cehoslovaciei, cu sprijinul unor firme din Danemarca, Franța, al unor organisme specializate ale O.N.U. sau al altor instituții internaționale.

În acest context se înscriu legăturile și colaborarea economică dintre România și R.A.U. Schimburile comerciale dintre cele două țări s-au dezvoltat continuu ; acordul comercial și acordul de plăți pe termen lung (1970—1975) ca și protocolul privind schimburile de mărfuri pe perioada 1970—1971, semnate în acest an, prevăd o nouă creștere a volumului schimburilor reciproce. La cele două obiective industriale, pe care România le construiește în colaborare cu R.A.U., o fabrică de produse sodice la Alexandria și un complex de fosfați la Hamrawein, partea română livrează proiecte, mașini și utilaje. Pentru aceste întreprinderi, țara noastră acordă asistență la lucrările de construcții-montaj și pregătește specialiști egipteni atît în R.A.U. cît și în țara noastră. Există condiții ca și în viitor, prin eforturi conjugate, să fie puse în valoare noi posibilități de extindere a legăturilor multilaterale dintre România și R.A.U., de promovare a unei conlucrări rodnice în interesul întăririi prieteniei dintre cele două țări și popoare.

Bilanțul realizărilor, al procesului de reconstrucție și modernizare a economiei, întreprins în ultimii 18 ani, relevă unele din acele direcții fundamentale ale politicii R.A.U., îndreptate spre împlinirea aspirațiilor de progres și prosperitate ale poporului egiptean.

Dumitru CONSTANTIN

VIENA

Preocupări guvernamentale

Primul guvern socialist austriac, rezultat al alegerilor din martie 1970, dar și al conjuncturii politice create în urma scrutinului, a demarat cu anume prudență — explicabilă prin situația sa de formațiune minoritară în parlament —, corijată însă prin repetate declarații de intenții și programe politice pe plan intern și extern, trădînd un anume dinamism și o manieră, se pare, mai energică de a dirija treburile publice.

Timpul nu s-a scurs însă prea lin: deseori, incinta parlamentară a fost străbătută de învolburări politice de moment și tensiuni emoționale, provocate de înfruntările dintre opoziția populistă și guvernul socialist. În aceste discuții, chestiunile interne au fost cele care au primat. Astfel, propunerile socialiste de a se reduce serviciul militar și de a se crea un minister al cercetării științifice au oferit teme de aprinse controverse. Un incident cu totul neprevăzut nu a făcut decît să complice lucrurile: e vorba de descoperirea unei fraude electorale, datorate partidului național-democrat, de extremă-dreaptă, care a măsluit semnăturile necesare prezentării candidaților în trei circumscripții din Viena. În urma acestei constatări, Curtea constituțională austriacă a decis anularea rezultatelor și anunțarea unor noi alegeri pentru data de 5 octombrie. S-a creat, însă, o situație fără precedent: 16 din 165 de deputați au fost privați de mandatul lor. Ceea ce face ca 72 de parlamentari socialiști să se opună unui număr egal de populiști. Înainte, cabinetul Kreisky dispunea de o majoritate de două voturi față de opoziția populistă. Acordul sau abținerea celor cinci deputați liberali ofereau, astfel, guvernului un necesar spor numeric pentru a-și impune voința în parlament. În aceste condiții, vacanța de vară nu va fi scutită de unele confruntări de opinii în pregătirea unei consultări electorale destul de importante pentru guvernul Kreisky. O analiză obiectivă a situației arată, însă, că aceste neașteptate alegeri vieneze par să încline cumpăna mai curînd de partea socialiștilor decît de cea a opoziției populiste.

Într-adevăr, cabinetul Kreisky, care a decis să renunțe pe timpul verii la obișnuita vacanță ministerială, se dovedește hotărît să utilizeze următoarele luni pentru a perfecta și aplica o serie de măsuri adoptate. Efectul asupra corpului electoral pare să fie favorabil socialiștilor. Dezbaterea din septembrie, pe teme economice — cu prioritate asupra bugetului — ar putea constitui, de asemenea, un nimerit prilej de întărire a pozițiilor guvernamentale. Se poate afirma aceasta, dacă ținem seama de unele date care indică o conjunctură bună; astfel, directorul institutului de cercetare economică, prof. Nemschak oferea recent, guvernului și oamenilor de afaceri, o prognoză încurajatoare, atunci cînd aprecia sporirea ratei de creștere a produsului național brut pe 1970 cu aproximativ 5—6 la sută, în așa fel încît „dinamica

Alături, pe banca parlamentară, liderul socialist Pittermann (stînga) și liderul populist Withalm

economică, în ciuda scurtării timpului de lucru și a penuriei de personal, va rămîne constantă". În acest context, cancelarul Kreisky — apreciază majoritatea comentatorilor — are toate șansele să demonstreze că reformele sociale preconizate de el sînt imediat aplicabile fără a pune în pericol economia.

O afirmație concesivă a liderului populist Withalm lasă să se întrevadă că, într-o serie de probleme economice, opoziția ar putea, la rîndul ei, să-și modereze critica: „dacă bugetul este acceptabil — declara el — nu vom avea nimic împotrivă". Ceea ce nu înseamnă, desigur, că populiștii își vor tempera dorința, uneori zgomotos exprimată, de a reveni la conducere. În acest sens, e interesant de remarcat că se vorbește, în cercurile opoziției, foarte puțin sau chiar deloc, despre o preluare a treburilor guvernamentale de către populiști prin intermediul tradiționalei „mari coaliții", străduindu-se mai cu seamă spre o posibilă alianță cu liberalii.

Pe planul politicii externe, așa cum era de așteptat, se urmează cu consecvență linia tradițională de neutralitate activă. Sub semnul „neutralității" și al „continuității", noul guvern a întărit, prin declarațiile sale, poziția sa principială de dezvoltare a unor bune raporturi cu toate statele și, în primul rînd, cu țările vecine; în același timp, el și-a reafirmat hotărîrea de a duce mai departe o activitate susținută în cadrul diverselor organisme internaționale și, cu prioritate, la O.N.U. (unde, după cum se știe, Austria și-a depus candidatura pentru a deveni membră a Consiliului de Securitate). Pe plan internațional, se constată, de asemenea, o intensificare a eforturilor Austriei îndreptate spre crearea securității europene; în acest sens, a atras, cu deosebire, atenția acordul ei în favoarea conferinței general-europene. Recent, Consiliul de Miniștri al Austriei a aprobat textul unui Memorandum în legătură cu pregătirea conferinței pentru securitatea europeană. Acest document — sublinia ministrul de externe Rudolf Kirchschlaeger — „consemnează în scris interesul pe care-l poartă guvernul de la Viena unei astfel de inițiative". Ministrul de externe austriac a relevat, totodată, că problema statelor participante la o astfel de conferință a fost reglementată în Declarația de la Budapesta a țărilor participante la Tratatul de la Varșovia. El a precizat că, în concepția guvernului austriac, la conferință ar urma să participe toate țările europene, inclusiv R.D.G. și R.F.G., ca două state cu drepturi egale, precum și S.U.A. și Canada. Rudolf Kirchschlaeger a menționat că textul Memorandumului va fi supus aprobării parlamentului, după care va fi remis guvernelor interesate.

Într-o declarație anterioară, ministrul de externe aducea o serie de alte precizări privind punctul de vedere austriac asupra securității europene. Toate eforturile slujind destinderii internaționale trebuie sprijinite — afirma Kirchschlaeger. În acest context, adăuga el, conferința pentru securitate are o importanță deosebită. Austria împărtășește opinia că această conferință poate avea loc numai după o „pregătire serioasă", dar — aprecia el totodată — nu este necesar să se prelungească aceste preliminarii, în așa fel încît să se evite impresia unei „tactici de amînare" care ar periclita șansele conferinței, precum și continuarea contactelor bilaterale ce s-au intensificat în urma discuțiilor pe această temă. Demnă de interes se arată și aprecierea sa pozitivă față de ideea unei „preconferințe" pregătitoare.

Fixînd liniile directoare ale diplomației austriece, noul guvern preconizează extinderea relațiilor cu țările europene; în cadrul interoccidental s-a reluat — s-ar părea însă cu unele accente mai reținute — inițiativa de a realiza un acord preferențial cu Piața comună. Totodată, guvernul a reafirmat dorința sa de a intensifica raporturile cu țările socialiste, în special în domeniile economic, științific și cultural.

Anunțată în aceste zile, vizita din septembrie a președintelui Nicolae Ceaușescu, se bucură la Viena de un larg interes și este apreciată ca o contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre România și Austria, la întărirea climatului de bună înțelegere și securitate în Europa.

Radu PASCAL

Finlanda

Revenire la coaliția preelectorală

Cu patru luni după alegeri — și totuși ceva mai curînd decît se pronosticase în perioada imediat post-electorală — Finlanda are din nou un guvern parlamentar. Este, ca și precedentul, un guvern de centru-stînga, sau „verde-roșu", cum îl desemnează vocabularul politic finlandez, și se bucură de sprijinul acelorași partide care constituiseră coaliția anterioară scrutinului din martie : partidul de centru, social-democrații, Uniunea democratică a poporului finlandez (din care fac parte comuniștii), partidul liberal-popular și partidul minorității suedeze. Condus de Ahti Karjalainen (vezi rubrica „Profil"), noul guvern finlandez are, totuși, anumite trăsături distinctive. În primul rînd, un ministru de externe social-democrat — Vainö Leskinen, care deținuse această funcție și în recentul cabinet „extra-parlamentar" Teuvo Aura; în guvernele parlamentare precedente, acest portofoliu era încredințat, de regulă, unui reprezentant al partidului de centru, din care face parte și principalul orientator de politică externă — președintele republicii. În al doilea rînd, prezența alături de politicienii de profesie a unor experți : Jaakko Itälä, ministrul comerțului exterior (apropiat oarecum de liberal-populari) și Olavi J. Mattila, ministrul comerțului exterior (apropiat centriștilor). În al treilea rînd, trei dintre miniștri sînt femei : Meeri Kalavainen (a doua ministră a educației, social-democrată), Anna-Luisa Tiekso și Katri-Helena Eskelinen (prima — comunistă, a doua din partidul de centru, ambele împărțind portofoliul problemelor sociale și sănătății). În sfîrșit, observatorii mai notează absențele : ex-premierul Mauno Koivisto, redevenit director al Băncii Finlandei, și experimentatul negociator social-democrat Keijo Linamaa, fost în mai multe rînduri ministru al muncii.

„CENTRUL" ÎȘI DEPĂȘEȘTE EZITĂRILE

Constituirea actualului guvern reprezintă rezultatul unui complicat proces de consultări, manevre și persuasiuni, amorsat îndată după alegeri, continuat în perioada cabinetului extraparlamentar și intrat într-o fază decisivă în iunie, după misiunea de informare a lui K. A. Fagerholm. Ideea reluării colaborării într-un guvern de coaliție circula îndată după alegeri. Principalul factor care a determinat punerea ei în aplicare numai după patru luni l-au constituit rezervele existente în cadrul partidului de centru față de ideea participării, din nou, la guvernare. Într-adevăr, unii membri marcanți ai acestui partid, citînd eroziunea treptată a bazei electorale, reflectată de scăderea mandatelor după ultimele scrutine, considerau uzura puterii ca principală cauză (deși mulți observatori pun fenomenul pierderii de voturi pe seama scăderii populației rurale, printre care partidul de centru — numit anterior agrarian — își găsea o mare parte din suporteri). În consecință, ei recomandau, după succesivele participări ale centrului la guvernare, o „cură de opoziție". Dacă totuși s-ar fi impus constituirea unei coaliții, apreciau unele cercuri ale partidului de centru, aceasta ar trebui să includă și „partidul rural", formație creată printr-o sciziune a „centrului" și care adăugase unicului mandat deținut anterior aparținînd liderului Vennamo, altele 18, fiind principala beneficiară a scrutinului. Prin asocierea partidului rural la guvernare s-ar fi urmărit atît confruntarea lui cu realitățile guvernării, confruntare cu efect presupus moderator, cît și, eventual, studierea posibilităților unei apropieri între centriști și formația condusă de Vennamo.

De fapt, constituirea unei coaliții fără participarea „centrului" nu era, cel puțin aritmetic, imposibilă : un guvern constituit de patru din cei cinci membri ai coaliției precedente ar fi dispus în parlament, de 108 voturi dintr-un total de 200. Urmărindu-se, însă, obiectivul unui guvern cu o majoritate solidă, consultările au continuat. Rezervele existente au fost treptat depășite. În primul rînd, asocierea partidului rural s-a dovedit inacceptabilă : Vennamo cerea portofoliul finanțelor, precum și organizarea de alegeri anticipate, probabil cu speranța că ar consolida și amplifica succesele obținute în martie. Pe de altă parte, ideea participării la guvern a cîștigat teren, fiind susținută, se afirmă, și de cel mai marcant om politic al partidului de centru — președintele Kekkonen. În cele din urmă, consiliul de conducere a acestui partid a hotărît prin vot (cu o majoritate de aproape două treimi) să sprijine formarea guvernului Karjalainen. De altfel, liderul grupului parlamentar centrist, Kaasalainen, cunoscut ca adept al „curei de opoziție", a acceptat, în noul cabinet, portofoliul agriculturii.

CONSTANTE ALE POLITICII EXTERNE

Așadar, noul guvern este constituit, cu o bază parlamentară solidă : 144 de mandate parlamentare din totalul de 200. Este o reflectare a sprijinului de masă de care s-a bucurat, din 1966, formula coaliției de centru-stînga, cu participarea Partidului comunist. Este, în același timp, un atu prețios în abordarea cuprinzătoarei liste de preocupări care depășea evident posibilitățile și îndeosebi, mandatul guvernului „extraparlamentar" Teuvo Aura. Pe plan intern, se impun preocupările sociale : politica de austeritate adoptată după devalorizarea mărcii finlandeze reprezintă o povară dificilă, uneori chiar obiectul unor contestații. Pe plan extern, orientarea unora dintre partenerii nordici spre C. E. E. creează preocupări justificate ; este subiectul unei apropiate reuniuni la nivelul primilor miniștri, în Norvegia.

Noua formulă guvernamentală oferă garanții suplimentare pentru menținerea unei lăudabile constante a orientării diplomației finlandeze : activitatea constructivă de promovare a unor relații pașnice, principiale, între țările continentului și ale lumii. Această orientare s-a concretizat în perioada recentă, prin inițiativa din mai 1969 — oferta de a pregăti și a găzdui o conferință consacrată securității europene. Constituirea guvernului în această formulă, și conducerea sa de către apreciatul diplomat care este Ahti Karjalainen, promite continuarea acestei acțiuni pozitive, prestigioasă pentru Finlanda, corespunzătoare intereselor destinderii.

În zilele imediat următoare constituirii guvernului, s-a înregistrat o importantă acțiune de politică externă : vizita oficială în Uniunea Sovietică a președintelui Kekkonen. În ultima zi a vizitei, 20 iulie, s-a anunțat prelungirea pentru următorii 20 de ani, pînă în 1990, a valabilității tratatului de prietenie, colaborare și ajutor reciproc. Miniștrii de externe A. Gromîko și V. Leskinen au semnat, în acest sens, un protocol. Comunicatul comun subliniază importanța acestui act, exprimînd convingerea că tratatul „va servi și în viitor cauzei dezvoltării colaborării sovieto-finlandeze și întăririi păcii și securității în Europa". De asemenea, comunicatul include aprecierea că „politica iubitoare de pace, de neutralitate a Finlandei și relațiile de prietenie pe care ea le menține cu toate țările constituie o contribuție prețioasă la dezvoltarea înțelegerii reciproce internaționale și totodată la cauza păcii generale".

Mihai MATEI

Ceremonia semnării protocolului privind prelungirea cu încă 20 de ani a Tratatului sovieto-finlandez de prietenie, colaborare și ajutor reciproc

Corespondență de la Corneliu Vlad

„Poporul laoțian nu poate fi înfrînt"

Interviu cu FUMI VONGVICIT

secretar general al C.C. al Frontului Patriotic Laoțian

În prima jumătate a anului 1970, forțele patriotice au obținut mari victorii pe fronturile de luptă, între care sînt de menționat, de exemplu, recucerirea zonei Xieng Khouang — Valea Ulcioarelor, sau cucerirea unor orașe importante din sudul țării ca Attopeu, Saravane etc. L-am rugat pe secretarul general al F.P.L. să ne vorbească despre semnificațiile, într-un plan mai general, ale acestor succese militare repurtate de forțele patriotice.

Menționînd că amestecul S.U.A. în afacerile interne ale Laosului începe încă din 1955, dată după care acțiunile agresive îndreptate împotriva teritoriului laoțian au devenit tot mai grave, Fumi Vongvicit s-a referit, de la început, la lovitura de stat militară de la 19 aprilie 1964 împotriva guvernului tripartit de uniune națională, intensificarea „războiului special", bombardarea și mitralierea, începînd de la 17 mai 1964, a zonei eliberate de către avioanele Statelor Unite. „Concomitent cu sporirea bombardamentelor, a mitralierii și răspîndirii de produse chimice cu efect toxic asupra zonei eliberate, imperialiștii americani au întreprins numeroase operațiuni de «curățire» în regiunile aflate sub controlul F.P.L. și al forțelor neutraliste patriotice. De la începutul lui 1969, cînd au fost lansate acțiuni de mare anvergură împotriva Laosului inferior și a regiunii Xieng Khouang-Valea Ulcioarelor, au fost utilizate pînă la 50 batalioane ale forțelor reacționare, întărite cu unități tailandeze și cu participarea «beretelor verzi» americane. Aceste forțe sînt susținute de avioane de toate tipurile, din cele mai moderne, inclusiv bombardiere strategice B-52 ale U.S.A."

În continuare, Fumi Vongvicit a subliniat că „toate acestea nu pot înfrînge patriotismul poporului laoțian, care sub conducerea clarvăzătoare a F.P.L. și credincios tradițiilor sale de luptă antiimperialistă, acționează tot mai strîns unit și este hotărît să lupte cu eroism pînă la victoria finală. Lupta dreaptă a poporului laoțian pentru eliberarea sa națională a obținut victorii din ce în ce mai mari. Atacurile lansate de inamic au fost respinse, cu pierderi grele pentru acesta. Valea Ulcioarelor și alte regiuni ocupate ilegal de către inamic au fost recuperate. Numărul soldaților inamici scoși din luptă în perioada sezonului secetos 1969-1970 se ridică la peste 13 000, iar numărul avioanelor americane doborîte de la 17 mai 1964 pînă azi la aproximativ 1 500. Acestea reprezintă noi victorii ale forțelor patriotice și ale poporului laoțian, victorii ale politicii juste a F.P.L., victorii ale solidarității popoarelor eroice din Indochina și ale tuturor popoarelor animate de pace și dreptate din lume, și, în în același timp, lovituri grele administrate politicii neocolonialiste a S.U.A. Victoriile strălucite ale poporului laoțian, îndeosebi cele din Valea Ulcioarelor, de la Attopeu, Saravane etc., au pus inamicul în derută.

Succesele noastre confirmă o dată mai mult faptul că patriotismul poporului laoțian nu va putea fi niciodată înfrînt prin forța armelor, că în vederea reglementării pașnice a problemei laoțiene se impune înfăptuirea soluției în 5 puncte propusă de C.C. al F.P.L. la 6 martie 1970. Dacă dușmanul se încăpățînează să utilizeze forța armelor pentru intensificarea «războiul special» în Laos, el va purta întreaga responsabilitate pentru toate consecințele dezastruoase ale escaladei sale războinice ; el se va lovi de forța imensă a solidarității întregului popor laoțian, a popoarelor din cele trei țări ale peninsulei Indochina, hotărîte să lupte pînă la victoria finală".

Documentele Frontului Patriotic Laoțian afirmă, cu consecvență, că reglementarea problemei laoțiene trebuie să se înfăptuiască pe baza acordurilor de la Geneva din 1962 privind Laosul și ținîndu-se seama de situația actuală din țară. L-am rugat pe interlocutorul nostru, care îndeplinește și funcția de membru al Comisiei naționale laoțiene pentru aplicarea Acordurilor de la Geneva din 1962, să se refere la situația actuală din Laos.

„În vederea reglementării pașnice a problemei laoțiene — ne-a declarat Fumi Vongvicit — este necesar ca Statele Unite să pună capăt imediat intervenției și agresiunii în Laos, ca ele să se conformeze integral acordurilor de la Geneva din 1962 asupra Laosului, adică să respecte suveranitatea, independența, neutralitatea, unitatea și integritatea teritorială a Laosului, să retragă din Laos toate trupele americane și ale aliaților lor, precum și tot materialul lor de război și în primul rînd să înceteze complet bombardarea teritoriului laoțian, fără a pune nici o condiție, pentru a-i lăsa pe laoțieni să-și reglementeze ei înșiși problemele Laosului.

Rezolvarea problemei laoțiene pe baza situației actuale din țară presupune fap-

Secretarul general al Frontului Patriotic Laoțian (F.P.L.), Fumi Vongvicit, este unul din cei mai prestigioși militanți ai luptei poporului laoțian pentru apărarea intereselor sale naționale, împotriva agresiunii străine. Participă încă din 1945 la lupta revoluționară ; face parte, succesiv, din guvernul de rezistență creat în 1950, din primul guvern de uniune națională alcătuit în 1957, din primul guvern de uniune națională tripartită, începînd din 1962, ca titular al portofoliului informațiilor, propagandei și turismului. Membru al C.C. al F.P.L. din 1956, Fumi Vongvicit îndeplinește din 1964 funcția de secretar general al Frontului. În această calitate, a reprezentat Laosul la numeroase reuniuni internaționale, între care conferința de la Geneva privitoare la Laos din 1961—1962, prima conferință a popoarelor din Indochina (Pnom Penh, 1965), conferința la nivel înalt a popoarelor vietnamez, laoțian și cambodgian din aprilie 1970. La solicitarea noastră, domnia-sa a acceptat cu multă amabilitate să se refere, în cadrul unui interviu acordat revistei „Lumea", la actualul moment al situației din Laos.

Soldați ai armatei de eliberare din Laos forțînd rîul Nam Ngum

tul că trebuie să se țină seama de o serie de realități, între care :

— guvernul de uniune națională, constituit în 1962 potrivit Acordurilor tripartite a fost torpilat, iar apoi răsturnat prin lovitura reacționară din 1964 și înlocuit de actuala administrație de la Vientiane ;

— gruparea neutralistă s-a dislocat, fiind în parte absorbită de dreapta ; printul Suvana Fuma, lider al forțelor neutraliste în 1960, a încetat în fapt să mai aibă această calitate din 1963 ;

— Frontul Patriotic Laoțian și forțele neutraliste patriotice au obținut victorii importante și tot mai mari pe toate planurile. Reglementarea problemei laoțiene trebuie, în consecință, să se bazeze pe situația actuală și nu pe cea din 1962".

Următoarea întrebare s-a referit la perspectivele concrete care există în acest moment în ce privește soluționarea politică a problemei laoțiene, în lumina soluției în 5 puncte propusă la 6 martie 1970 de către C.C. al F.P.L.

„Programul politic în 12 puncte și soluția în 5 puncte ale C.C. al F.P.L. — a declarat secretarul general al Frontului Patriotic Laoțian — arată în mod clar calea cea mai bună pentru soluționarea pașnică a problemei laoțiene. A nu da curs acestor propuneri concrete și raționale înseamnă a respinge reglementarea pașnică a problemei laoțiene, înseamnă a concepe această reglementare pe cale armată, în contradicție cu năzuințele legitime ale poporului laoțian spre pace, independență, suveranitate și integritate teritorială a patriei sale. În loc de a înceta bombardamentele aeriene, pentru a se putea crea condiții favorabile în vederea reglementării pașnice a problemei laoțiene, S.U.A. și aliații lor își intensifică eforturile pentru a arunca mai multe bombe și pentru a răspîndi mai multe substanțe chimice toxice asupra teritoriului Laosului, pregătesc introducerea de noi trupe tailandeze, saigoneze și chiar americane în vederea extinderii «războiului special» de agresiune. Afirmîndu-și bunăvoința de a rezolva pașnic problema laoțiană, forțele patriotice și poporul laoțian sînt hotărîte să lupte pînă la victoria finală în vederea edificării unui Laos pașnic, independent, neutru, democratic și prosper".

Apreciind sprijinul ferm și ajutorul dezinteresat și activ al poporului român acordat luptei poporului laoțian, Fumi Vongvicit a adăugat :

„Recent, în cadrul conferinței internaționale de sprijinire a luptei poporului laoțian împotriva agresiunii imperialiștilor americani, care a avut loc la Cairo, delegația română s-a ridicat cu energie împotriva acestui război barbar de agresiune și a susținut cu fermitate poziția justă a F.P.L. și lupta dreaptă a poporului laoțian. Dorim pentru aceasta, să transmiteți partidului, guvernului și poporului frate din Republica Socialistă România sincerele noastre mulțumiri și expresia profundei noastre gratitudini, precum și cele mai bune urări pentru ca prietenia existentă între popoarele laoțian și român să se consolideze cu fiecare zi mai mult. Am dori să profităm de acest prilej pentru a transmite salutările noastre cele mai cordiale poporului frate din România socialistă și respectaților săi conducători".

Campania electorală din Chile

Președintele Frei : „Ne-am străduit, de cînd sîntem la guvern, să realizăm transformări radicale"

Unul din 3, eventual al 4-lea...

Cei mai mulți își spun : „Iată-l pe președintele Frei la sfîrșitul mandatului. Binevenită ar fi acum o atmosferă de efervescență, cînd se discută și se face politică la o ceașcă de ceai, cu pasiune, dar cu calm". Din aprilie s-a instalat însă o tensiune aproape generalizată, care evoluează într-un ritm extrem de rapid. Stare de urgență la Santiago, apoi în provincia Antofagasta, greve muncitorești și studențești, atacuri împotriva unor sedii electorale, explozii de bombe în capitală, în sfîrșit, zvonuri de lovitură de stat.

Dacă Chile nu s-ar afla în plină campanie electorală înaintea alegerilor prezidențiale, momentul politic s-ar defini prin aceste date, fără alte implicații. Dar ceea ce nu se poate ști despre șansele finale ale diverselor candidaturi (respectiv orientări politice) se adaugă la ceea ce nu se poate întrevedea referitor la climatul politic. De aici, suprema incertitudine. Ultimele incidente se repercutează direct asupra campaniei electorale : sondajele de opinie au indicat de atîtea ori schimbarea preferințelor electoratului (după cum au evoluat evenimentele), încît numărătoarea voturilor rezervă, în mod sigur, surprize. Deocamdată, cert este că cel mai dezavantajat de cursul actual al vieții politice pare a fi candidatul partidului guvernamental.

Așadar, se apropie 6 septembrie — data alegerilor — și dacă nu intervin evenimente neașteptate își vor disputa șansele trei candidați reprezentînd tot atîtea tendințe politice. Sînt figuri familiare în viața publică chiliană. Să-i prezentăm pe scurt pe fiecare :

— **Jorge Alessandri Rodriguez** — independent ; are experiența unui mandat prezidențial pe care l-a deținut imediat înaintea lui Eduardo Frei (1958—1964) ; este inginer de profesie, celibatar, în vîrstă de 73 de ani. La alegeri se prezintă cu sprijinul Partidului Național, firma sub care participă la viața politică mai multe partide tradiționale conservatoare. Impresia generală este că Jorge Alessandri este mai puternic decît însuși partidul. De fapt, candidatura lui Alessandri se prezentase inițial fără o investitură — de aceea i se spune „independent" (are chiar o grupare politică personală numită „Mișcarea independentă alessandristă", fără pondere). Este considerat, totuși, de dreapta.

— **Radomiro Tomic Romero** — democrat-creștin ; este mesagerul guvernamental, și de fapt, mult mai mult : un ideal. În persoana sa s-au pus toate speranțele de continuitate ale democrației-creștine. Dacă Tomic va învinge sau din contră, aceasta nu va însemna o simplă aventură electorală, ci eșecul sau succesul unei experiențe : va fi un test al capacității democrației-creștine de a asigura propășirea națională. Marea popularitate a președintelui Frei, debutul său promițător ca președinte au ridicat prestigiul democrației-creștine chiliene, privită cu atenție de la Santiago, dar și din alte capitale latino-americane. Laurii săi se alcătuiau din reforma agrară, „chilenizarea" cuprului, campania de școlarizare etc. Au apărut pe parcurs obstacole, situații incerte în care se cerea o hotărîre fermă și rapidă. Atunci, însăși democrația-creștină și-a văzut amenințată unitatea, a apărut fenomenul desprinderii unor fracțiuni. (Date în plus asupra acestor aspecte — în „Lumea" nr. 2/1970, pag. 14). Recentele alegeri ar fi, deci, un prilej de reunificare și de refacere a autorității. Toate acestea revin unei singure persoane : Radomiro Tomic, 55 de ani, căsătorit, 9 copii, avocat, fost senator și ambasador la Washington.

— **Salvador Allende** — socialist. Candidează pentru a patra oară ; i se spune „eternul secund". În 1964, a obținut 40 la sută din voturi (în lupta cu Frei). Pentru 1970, investitura sa este mult consolidată : are calitatea de candidat

unic al stîngii (comuniști, socialiști, o parte a radicalilor și democrat-creștinilor de stînga). Candidatura lui Allende, ca exponent al „frontului unității naționale", s-a realizat după îndelungi dezbateri între partidele de stînga, încheiate la începutul anului, după o perioadă cînd se mai credea într-o participare independentă a fiecărui partid. Salvador Allende are 62 de ani, este medic, căsătorit (are trei fiice) și de mulți ani este o personalitate cunoscută (senator).

Simplificînd, și la prima vedere, s-ar părea că este vorba de o dispută între dreapta, centru și stînga. Nuanțele sînt, însă, mult mai importante. Diferențe programatice marcante se mențin între Alessandri și ceilalți doi candidați, între care limitele sînt mai puțin discrepante. La unele capitole, programele lor electorale se întîlnesc. Șansele nu par totuși clare pentru nici una din cele trei candidaturi. Se pare că în cele din urmă s-a ajuns la un echilibru nedorit: fiecăruia îi revin — prezumtiv — circa 30 la sută din voturi. Impresia cea mai generală este că majoritatea absolută nu va fi atinsă de nici unul dintre candidați și în acest caz departajarea va fi făcută de Congres.

Nu este nici pe departe o soluție necunoscută. Din contră, victoria pe calea scrutinului popular (55 la sută) a lui Eduardo Frei a fost, în 1964, un eveniment neobișnuit. În 1970, votul Congresului ar decide asupra persoanei președintelui pentru a patra oară: de la intrarea în vigoare a actualei Constituții (1925), situația s-a repetat în 1946 (Gabriel Gonzalez), 1952 (Ibanez) și 1959 (Alessandri). Ineditul momentului electoral de la 6 septembrie constă totuși în faptul că actuala coloratură a Congresului nu este net favorabilă nici unuia dintre partide, pentru a asigura inevitabil victoria candidatului X sau Y. Alegerile legislative de la 2 martie 1969 au schimbat considerabil componența membrilor: democrat-creștinii au pierdut multe locuri, fără a suferi o înfringere, iar reprezentarea Partidului Național a sporit spectaculos (de la 8 la 34 de mandate), dar încă insuficient. Alessandri — adept al guvernării „fără accent pe politică", declarînd că singura soluție ar fi „măsurile drastice" în economie, disciplina și buna administrare — nu pare să aibă viitor: după toate probabilitățile, ar putea realiza numai 45 din cele 100 de voturi necesare confirmării ca președinte. În cazul lui Allende, 82 de mandate ar fi cifra care i-ar reveni, iar lui Radomiro Tomic, aproximativ 75.

Cum au încercat să-și atragă electorii fiecare din cei trei candidați? Radomiro Tomic a declarat la diversele întîlniri pe care le-a avut în timpul campaniei electorale: „Țara trece printr-o criză profundă. Ceva nu funcționează în structura fundamentală a statului, societății și economiei. Acest ceva are un nume: este sistemul capitalist și neocapitalist de organizare a economiei chiliene". Sprijinul pe care l-ar putea acorda marele public electoral lui Tomic rămîne, într-adevăr, o necunoscută. Este vorba nu numai de o recunoaștere a tot ceea ce a fost pozitiv în administrația Frei, umbrită de inițiativele pe care nu le-a putut realiza sau în care a eșuat, dar mai ales de o adeziune la o nouă concepție politico-economică democrat-creștină, diferită de cea actuală. Tomic este unanim recunoscut ca aflîndu-se la stînga democrației creștine, indirect a lui Frei, unul din punctele asupra căruia a insistat îndelung fiind revizuirea acordurilor încheiate cu companiile nord-americane privind naționalizarea cuprului (stabilită pe termen lung — trei ani — de către președintele Frei).

Candidatul socialist Allende, conform programului stîngii unite, preconizează, de asemenea, naționalizarea treptată și operativă a „tuturor bogățiilor de bază și a tuturor monopolurilor naționale și străine care operează în țară". Pe plan internațional, politica va fi „absolut antiimperialistă". Important este faptul că în cazul victoriei lui Allende, acesta nu-și va asuma singur responsabilitatea guvernului. Este prevăzută o administrare corelată cu participarea tuturor componenților frontului popular al stîngii. În acest context, este apreciat aportul substanțial al partidului comunist la soluționarea problemelor dezvoltării chiliene.

Cu vădite tendințe practice, fostul președinte Alessandri nu intenționează să schimbe „fața lumii" la Santiago. Alessandri promite „ordine și disciplină", iar cît privește inflația — cea mai acută și mai acuzată lipsă a guvernului Frei — Alessandri garantează reducerea ei. Dacă va învinge — mulți sînt de părere, la fel de mulți contrazic ideea — lupta pentru președinție va rămîne o simplă repetiție generală pentru adevărata confruntare: mandatul prezidențial în sine.

Realitatea este că oricare candidat ar deveni președinte, ar avea aceleași dificultăți ca și președintele Frei în tot timpul guvernării sale. El nu va dispune de o majoritate categorică în cele două adunări ale Congresului, iar opoziția va acționa lejer cînd va dori. Pentru adoptarea unor reforme, conservatorii ar trebui, de exemplu, să încheie „alianțe nefirești". De aceea, se simte nevoia reformei constituționale pe care Frei s-a străduit, fără succes, s-o realizeze. Este vorba de a obține permisiunea de dizolvare a parlamentului și recurgerea la plebiscit — o singură dată într-o perioadă prezidențială — atunci cînd este respinsă o hotărîre foarte importantă a președintelui. „Trebuie întărită puterea executivă, redat parlamentului rolul lui esențial care este de a legifera și nu de a fi teatrul înfruntărilor politice interminabile", este de părere președintele Frei.

Într-un interviu recent, Eduardo Frei declara că cele două grave probleme sînt reforma amîntită și inflația. S-au făcut multe, spune președintele, dar este un eșec nivelul de 20 la sută atins de inflație în primul trimestru al anului. Reușitele sînt pe alt plan. La capitolul educației, ultimii ani au adus dublarea numărului elevilor școlarizați. Universitățile chiliene sînt azi comparabile cu cele din Franța și R.F. a Germaniei. Un efort unic, chiar pe continent, au cerut locuințele: au beneficiat 450 000 de familii. Președintele Frei apreciază satisfăcătoare inclusiv realizarea reformei agrare: 1 200 de mari proprietăți au fost expropriate, adică mai mult de 3 milioane de hectare pentru 20 000 de familii (din cele 100 000 planificate). „Uciderea unui funcționar la Linares (la sud de Santiago) dovedește, fără îndoială, că rezistența marilor proprietari și a cercurilor ostile reformei agrare crește", a declarat președintele. Un bilanț industrial relevă, de asemenea, eforturi: s-au ridicat 13 uzine petrochimice, producția textilă a crescut cu 75 la sută, s-a dublat potențialul hidroenergetic.

Ceea ce a însemnat aportul guvernului Frei pe planul relațiilor externe se exprimă prin activitatea diplomatică diversă și dinamică. Ministrul de externe Gabriel Valdés este un personaj foarte cunoscut la Națiunile Unite, și, desigur, la O.S.A. Îl preocupă, în numele guvernului, problema normalizării relațiilor cu Cuba: „Sancțiunile împotriva Cubei au fost hotărîte în funcție de o situație care este complet depășită. Noi am votat împotriva acestor sancțiuni. Ne-am supus părerii majorității pentru că sîntem membri ai O.S.A. Este necesar însă să se revizuiască în mod colectiv această atitudine. Nu sîntem singurii în America Latină care apărăm acest punct de vedere. De altfel, însuși principiul sancțiunilor este ineficace. Istoria a dovedit-o". Bune relații cu țările continentului (active au fost în ultimul timp schimburile cu Argentina), dar și cu statele europene, inclusiv cele socialiste — sînt cîteva din liniile principale ale politicii externe a președintelui Frei.

Sondajele de opinie, de mare credit în Chile, dau o apreciere de ansamblu a guvernării democrat-creștine: 70 la sută din populație consideră guvernul Frei „bun sau foarte bun". Opinia cea mai generală constată că dacă s-ar putea da sugestii ele ar recomanda mai multă vigoare în luarea hotărîrilor, cu acea doză de curaj care are în vedere și unele riscuri. Într-adevăr, între 1964 — 1967, democrat-creștinii au fost excesiv de prudenți.

Au ieșit, în schimb, din anonimat militarii. Raportată la apropiata dată de 6 septembrie, politica chiliană nu se circumscrie exclusiv liderilor politici cunoscuți, aflați în plină competiție. Schemele electorale nu sînt considerate, de aceea, definitive. Generalul Roberto Viaux Marambio, căpetenia rebeliunii din regimentul Tacna, realizează în aceste săptămîni mult mai mult decît în momentul respectiv „semnificația politică" a acțiunilor sale. A devenit, în mod neașteptat, un personaj cunoscut care consideră că „dacă situația o cere..." În acest caz, președintele pentru viitorii șase ani ar putea fi nu unul din cei trei candidați ci, eventual, un al patrulea. Se mizează, totuși, cu multă încredere „pe tradiția de civism și de respect pentru libertățile tradiționale", conform convingerilor președintelui însuși. Mulți doresc să fie așa cum afirmă Eduardo Frei: „Situația nu este gravă". Nu pot totuși nega că atmosfera preelectorală este încă încinsă, amplificînd incertitudinile scrutinului din toamnă.

Anca VOICAN

Corespondență din New York

Mesajul de pace al tineretului

Vasile Nicolcioiu

A doua zi după încheierea lucrărilor am trecut pe la sediul Națiunilor Unite. Mi s-a părut ciudat că peste tot era liniște. Din cînd în cînd cîte un delegat solitar străbătea culoarele și sălile care timp de zece zile au cunoscut tumultul tineretii. Nu am mai întîlnit policromia vestimentară, zîmbetele și gesturile prietenești, chipurile cu trăsături ce sugereau provenienta din toate colțurile lumii, sălile înviorate de dezbateri aprinse.

Am revăzut sala Adunării Generale în care 700 de participanți au fost martorii și autorii unui eveniment care, indiferent de rezonanțele în timp, a adus noi raze de lumină. În această sală reprezentanții tineretului de pretutindeni, căutînd împreună căile de făurire a unui viitor ferit de cataclisme și eliberat de coșmaruri, au încercat să abordeze problemele vieții contemporane, ale tinerei generații.

Organizarea Congresului Mondial al Tineretului a pornit de la o realitate a zilelor noastre, de la rolul și responsabilitatea tineretului în dezvoltarea societății, în asigurarea păcii și securității mondiale.

Dezbaterile din comisii și sesiunile plenare au oferit un cuprinzător tablou al preocupărilor tineretului, al obiectivelor și căilor prin care înțelege să acționeze pentru asigurarea unui viitor de pace și progres.

Numeroși participanți au subliniat că o condiție esențială pentru întărirea păcii este recunoașterea și respectarea dreptului la existența liberă și independentă a fiecărui popor. Cu deosebită vigoare a fost condamnată agresiunea împotriva poporului vietnamez, extinderea agresiunii în Indochina, cerîndu-se ca popoarele indochineze să fie lăsate să-și hotărască singure soarta, fără nici un amestec dinafară.

Prezența la comisia privind pacea și securitatea a unor reprezentanți ai mișcărilor de eliberare din Angola, Mozambic, Guineea (Bissau) a prilejuit calde manifestări de solidaritate și simpatie cu lupta acestora, forțele progresiste ale tineretului exprimîndu-și hotărîrea de a sprijini lupta tuturor popoarelor pentru libertate și independență. Delegații ascultau cuvîntările reprezentanților mișcărilor de eliberare cu respect și admirație pentru lupta și succesele lor.

Reamintindu-mi un nume, Armando G., îmi revine imaginea cu valoare de simbol nu numai a aceluia care îl poartă, un tînăr reprezentînd FRELIMO, care abia a trecut de majorat, dar care îți oferă experiența unui luptător încercat, ci a tuturor tinerilor care înțeleg să lupte și să se sacrifice pentru o cauză dreaptă. Nu pot să nu împărtășesc plăcerea pe care ne-au produs-o întîlnirea cu acești reprezentanți, care, în momentul cînd le spunem că sîntem români își manifestă cu toată sinceritatea sentimentele de prietenie, evocînd relațiile de solidaritate internaționalistă și sprijinul efectiv primit din partea țării noastre.

O trăsătură care a caracterizat cea mai mare parte a dezbaterilor a constituit-o condamnarea politicii de forță și dictat în viața internațională, a caracterului agresiv și reacționar al imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. Nu va fi pace trainică în lume, spunea un tînăr din Ecuador, atîta timp cît există cercuri imperialiste, dornice de dominație, care subjugă alte popoare, se amestecă brutal în treburile lor interne. În Vietnam, în Cambodgia, în Laos, în Orientul Apropiat, în diferite alte zone geografice, spuneau participanții, se duc războaie de agresiune sau se întrețin focare de tensiune și pericol pentru pacea lumii numai pentru că există forțe care doresc să domine, să subjuge, să exploateze. Erau impresionante apelurile la unitate, la solidaritate cu tineretul și popoarele care luptă împotriva imperialismului, a reacțiunii, pentru eliberare socială și națională.

Pentru întărirea păcii și securității mondiale, sublinia marea majoritate a vorbitorilor, este necesar ca tineretul să întreprindă acțiuni proprii împotriva încălcării independenței și suveranității statelor, pentru desființarea bazelor și blocurilor militare, retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, dezvoltarea între națiuni a unor relații amicale fondate pe egalitate în drepturi, pe stimă și respect reciproc.

O atenție deosebită s-a acordat în dezbateri căilor de înfăptuire a securității pe continentul european, formelor concrete prin care organizațiile de tineret și studențiî pot stimula procesul de apropiere și înțelegere între popoarele europene, statornicirea unui climat de pace și securitate în Europa, ceea ce ar putea avea o influență pozitivă asupra întregii vieți internaționale. Referindu-se la posibilități și perspective, un vechi cunoscut, Lars Thallen (Suedia), care a participat la masa rotundă privind securitatea europeană de la Snagov din iunie 1969, își exprima satisfacția că tineretul a înțeles să acționeze pentru a valorifica aceste posibilități, inițiativa română de a reuni pe reprezentanții tineretului european dovedind pe deplin că perspectivele instaurării securității pe continent au baze reale, datoria noastră fiind de a le consolida și dezvolta continuu.

Dialogul tineretului la Națiunile Unite a cuprins o largă diversitate de probleme, confirmînd astfel că nu există preocupare importantă a popoarelor și națiunilor care să nu fie proprie și tinerei generații. Cu competența unor economiști, cu sentimentul responsabilității civice, politice, cu entuziasmul tineresc, numeroși delegați spunîndu-și părerile despre modalitățile de dezvoltare a tuturor națiunilor pe calea progresului și civilizației, relevau hotărîrea generației lor — care trebuie să se preocupe de prezent pentru a-și pregăti viitorul — de a se alătura eforturilor popoarelor pentru înlăturarea subdezvoltării, lichidarea tuturor obstacolelor care împiedică dezvoltarea liberă a națiunilor, folosirea resurselor proprii pentru făurirea unei economii naționale de sine stătătoare, promovarea cooperării pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc.

În domeniul educației și formării tinerei generații s-a realizat o amplă dezbatere, schimbîndu-se opinii, experiențe, formulîndu-se propuneri. Obiectivele și bazele procesului de educație, rolul școlii, familiei, organizațiilor de tineret și al întregii societăți în acest proces au suscitat discuții vii, participanții făcînd numeroase propuneri pentru lărgirea cooperării internaționale în aceste domenii, subliniind în același timp necesitatea educării tineretului în spiritul ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare — obiective cuprinse și în cunoscuta Declarație adoptată de O. N. U., la inițiativa României.

Membrii delegației române au participat activ la dialogul și dezbaterile ce au avut loc în toate cele patru comisii ale Congresului, au împărtășit din experiența și activitatea tineretului român, a Organizației de tineret și studenți, și-au expus pe larg vederile asupra căilor de realizare a securității mondiale, de sporire a aportului tineretului la înfăptuirea aspirațiilor de pace și progres ale popoarelor.

Discuțiile purtate în cele patru comisii și propunerile delegațiilor au fost sintetizate în rapoarte, care vor fi trimise Organizației Națiunilor Unite, ele conținînd numeroase sugestii către acest for internațional.

Ca un eveniment unic prin caracterul, concepția și obiectivele sale, Congresul mondial a trezit, desigur, un viu interes printre forțe dintre cele mai diferite ale tineretului, el reunind reprezentanți de cele mai variate orientări politice, ideologice, religioase și afilieri internaționale. Lucrările Congresului au arătat, în același timp, că poziții nerealiste, perimate ale unor tineri trebuie definitv abandonate. Congresul a oferit o dovadă certă că mișcarea de tineret a cunoscut transformări profunde, că tînăra generație constituie un factor activ și important în dezvoltarea societății contemporane, în realizarea năzuinței de pace, libertate și progres ale popoarelor.

În încheierea lucrărilor, Congresul a adoptat un mesaj adresat Sesiunii jubiliare a Adunării Generale a O. N. U. care, reflectînd spiritul dezbaterilor, solidaritatea cu popoarele și forțele care luptă pentru libertate și independență, exprimă dorința și speranța că O.N.U., statele membre, sărbătorind 25 de ani de la crearea acestei organizații internaționale, își vor intensifica eforturile pentru respectarea principiilor înscrise în Cartă, asigurarea universalității, realizarea dezarmării generale, salvgardarea păcii și securității mondiale. În mesaj se subliniază hotărîrea tinerei generații de a milita pentru făurirea unității sale de acțiune, indiferent de convingeri și concepții politice sau ideologice, în lupta împotriva imperialismului, pentru pace, democrație, justiție și progresul tuturor popoarelor.

New York, 21 iulie

Fața nouă a orașului milenar

reportaj pe glob

KATOWICE

Halina Lipowczan

Voevodatul Katowice : pe o suprafață reprezentînd abia 3 la sută din teritoriul Poloniei, locuiește peste 11 la sută din populația țării, se află aproximativ 14 la sută din bogăția națională și se produce peste 15 la sută din venitul național. Dintre toate provinciile Poloniei, Katowice se evidențiază de departe prin deosebita concentrare a populației și a întreprinderilor industriale. S-a calculat că, în medie, numărul locuitorilor pe kilometru pătrat este în această regiune de 3,5 ori mai mare decît în restul țării, venitul național de 5 ori mai ridicat, iar producția industrială aproape de 7 ori mai mare.

Capitala acestei regiuni — cea mai industrializată din Polonia — este... Katowice, oraș extrem de agitat, fremătînd de viață ziua și noaptea. Principal centru industrial al țării, puternic focar științific și cultural — beneficiind în această direcție și de contribuția de prestigiu a universității recent create — orașul este, în același timp, și sediul administrativ al provinciei și, prin aceasta, unul din principalele centre administrative poloneze. În general, datele statistice apreciază numărul locuitorilor din Katowice la 291 000. Adevărul este, însă, că nici o statistică nu-i poate da dimensiunea reală. Katowice numără aproape trei sute de mii de locuitori... numai în timpul nopții. Încă din zorii zilei, tramvaiele aduc peste 100 000 de pasageri care lucrează în oraș, un număr asemănător sosind zilnic pe rutele feroviare din aproape toate localitățile bazinului industrial al Sileziei superioare. Orașul este arhiaglomerat, deși lucrările de construcție a noi cartiere periferice se desfășoară într-un ritm continuu. Centru, rămas în parte la ritmul de viață al secolului al XIV-lea, se reface în întregime. Imense lucrări de investiții vor antrena demolarea aproape totală a străvechii cetăți. Marile clădiri își înalță impetuos siluetele îndrăznețe contrastînd bizar cu vechile case ale trecutului.

Localitatea s-a născut din cărbune și din ambiții umane. Cu toate că întemeierea cetății, care în secolul al XVI-lea a intrat în istorie sub numele de Noul Katowice, este legată de activitatea meșteșugarilor în fier, cel care i-a hotărît soarta a fost cărbunele.

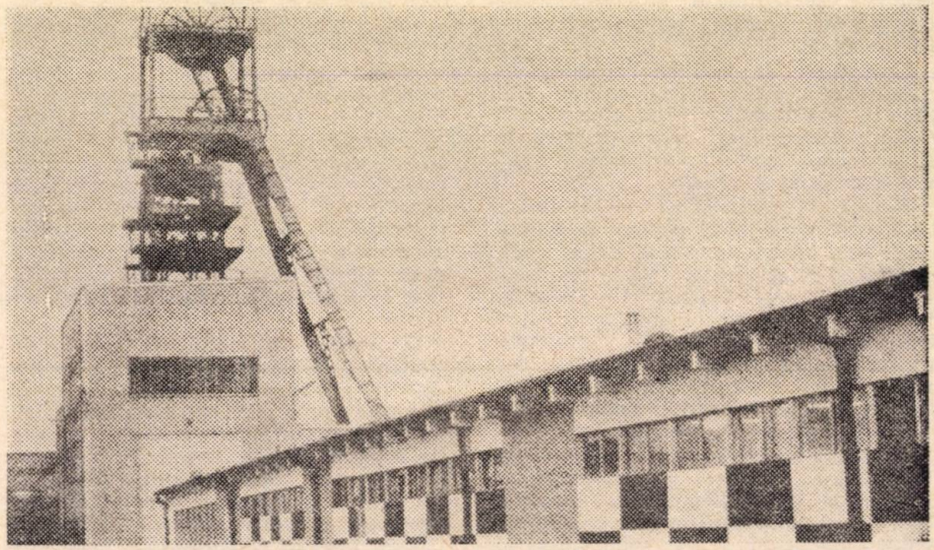

Mina „Jan" asigură 2 500 de tone de cărbune pe zi

În anul 1865 Katowice, care număra la acea vreme 4 815 locuitori, și-a obținut drepturile de oraș de sine stătător. La aceeași dată se situează și imigrarea unei mari mulțimi de negustori și meșteșugari din Germania, precum și de muncitori agricoli din Polonia. Și tot atunci s-a născut și o crîncenă luptă de clasă, cu nuanțe naționale, luptă care avea să dureze peste 60 de ani. La 22 iunie 1922, armata poloneză cucerea Silezia superioară, fixînd o dată pentru totdeauna destinul orașului. Problemele sociale erau, însă, departe de a fi soluționate. Katowice continua să se dezvolte după vechile scheme : se construiau vile și hoteluri particulare pentru marii industriași — în cea mai mare parte străini — și case de raport pentru proletariatul polonez. Silezia superioară, beneficiind de autonomie, de parlament propriu și de un capital puternic, nu a știut totuși să creeze muncitorilor săi condiții omenești de viață. În anul 1931, peste 44 la sută din locuitori trăiau înghesuiți în spații strîmte, sub acoperișuri mizere. Anul 1933 înregistra 14 000 de șomeri. Mii de oameni trăiau din adunatul rămășițelor de cărbuni evacuați la suprafață, locuiau în bordeie săpate în pămînt sau în barăci amenajate din deșeuri de scînduri. În anul 1938, peste 12 000 de oameni nu lucrau decît 2—3 zile pe săptămînă. A-

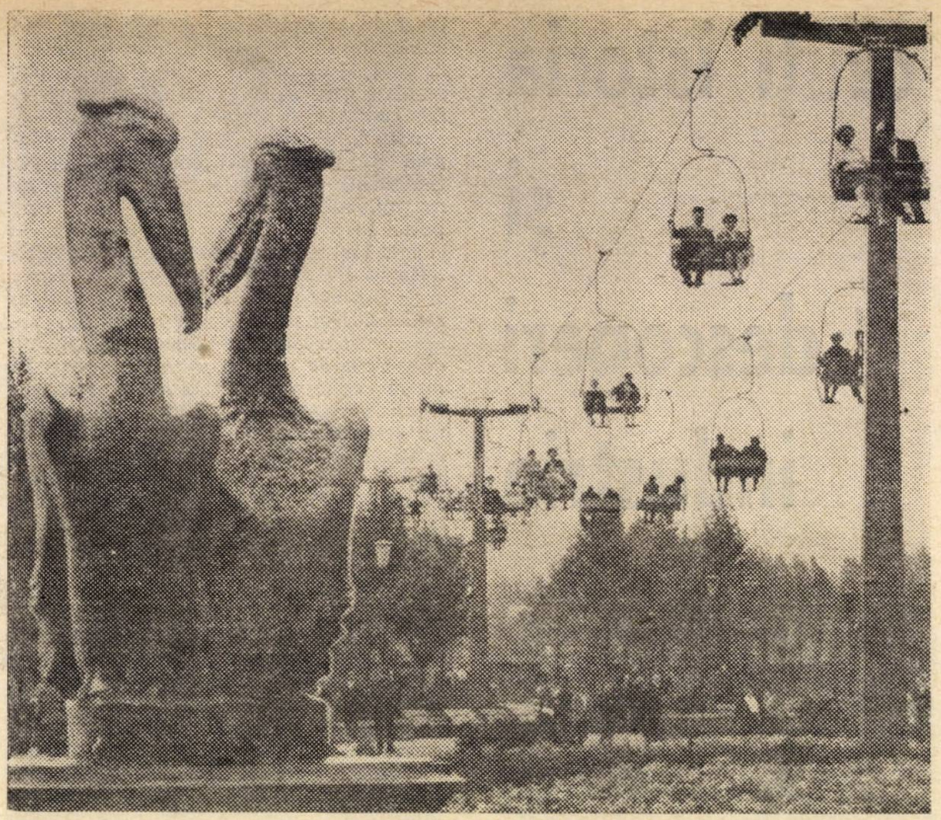

Parcul de cultură și odihnă

cesta era în general traiul marii majorități a locuitorilor din Katowice.

Al doilea război mondial, cei cinci ani de luptă ai poporului polonez împotriva ocupantului hitlerist, au rămas înscriși în viața locuitorilor Sileziei prin execuții în masă, deportări în lagăre de concentrare, evacuarea masivă a celor ce nu voiau să renunțe la naționalitatea poloneză. Ocupantul a nimicit, de asemenea, mecanismul economic al orașului, a prădat zăcămintele de cărbune, a distrus așezămintele miniere.

La 27 ianuarie 1945, ostașii sovietici ai Frontului I ucrainean, comandat de mareșalul Koniev, intrau în Katowice. Comandamentul armatelor sovietice, apreciind însemnătatea acestei vaste regiuni industriale în viața economică a Poloniei, a hotărît ca recucerirea Sileziei să se efectueze fără ca aceasta să sufere mari pierderi materiale. După eliberare, Katowice avea să devină principalul centru al uneia din cele mai mari zone industriale. În primii ani de după război, orașul a cunoscut cea mai puternică imigrație din istoria sa — peste 70 000 de noi sosiți din toate regiunile Poloniei, chemați de necesitatea crescîndă de mînă de lucru a unei industrii tinere și dinamice. Edilii orașului nu mai reușeau să acopere necesarul de locuințe. Așa a început periplul zilnic al muncitorilor nevoiți să parcurgă distanțe de aproape 100 de kilometri pentru a ajunge la locul de muncă.

Faptul că o treime din populația orașului o constituie muncitorii flotanți ridică și astăzi autorităților o serie de probleme sociale, economice și urbanistice. Marile zăcăminte de huilă, aflate pe zone întinse în subsolul orașului, își au contribuția lor la fizionomia generală a localității, reclamînd o preocupare continuă în direcția armonizării intereselor miniere cu cele ale construcției edilitare. Industria carboniferă este reprezentată la Katowice de șase mine de cărbune, dintre care două se află chiar în centrul orașului, conferindu-i un aspect specific. La acestea se adaugă uzinele siderurgice, metalurgice, chimice și altele. În total, la Katowice funcționează 300 întreprinderi industriale. Nu trebuie uitate nici institutele de studii și cercetări aferente întreprinderilor, precum și oficiile reprezentînd diferitele ministere care contribuie, la rîndul lor, la creșterea numărului de salariați stabiliți sau nu în oraș. Urbaniștii cei mai îndrăzneți sînt de părere că localitatea ar putea îngloba ușor o jumătate milion de locuitori, dacă se va putea rezolva problema locuințelor. Soluționarea acesteia a și început, de altfel, prin înălțarea blocurilor turn dintre care unele cu peste 20 de etaje.

Vasta reconstrucție a orașului constituie problema principală a prezentului și viitorului apropiat pentru Katowice, devenit unul din centrele puternic populate ale Poloniei. Primul pas a fost făcut în anul 1959 prin rezoluția Comitetului executiv al P.M.U.P. al voevodatului Katowice, care aproba începerea lucrărilor de reconstrucție a centrului localității. După o muncă entuziastă, neîntreruptă, acest centru, cu o arie de 400 de hectare, a fost schimbat în întregime. A fost restructurat total aspectul urbanistic al așezării. Orașul vechi se întindea de-a lungul unei axe principale mergînd de la est la vest. Astăzi, Katowice „s-a rotunjit" dobîndind o nouă dimensiune : nord-sud. A fost, de asemenea, modificat planul edilitar a 13 cartiere cu întreaga lor rețea de comunicații, inclusiv gara. Și toate acestea fără a se întrerupe o singură clipă traficul normal al acestui nod feroviar însumînd peste jumătate din cantitatea de mărfuri a Poloniei.

Omul de pe stradă vede noile clădiri înălțîndu-se deasupra zidurilor vechilor așezări. Noi cafenele, noi pasaje flancate de magazine, noi hoteluri. Noul și Vechiul. Dincolo de centru, șerpuiesc încă străduțele înguste, cu întreg peisajul secolului XIX, vestigii ale unei epoci depășite. Alături, bulevardele largi, trepidînd de circulația intensă, de pe acum neîncăpătoare, deși trasate pe măsura viitorului.

Arhitectul Jedrzej Badner, de mai mulți ani membru al Consiliului municipal, lucrează în comisia pentru construcții, deci acolo unde sînt concentrate cele mai importante probleme privind dezvoltarea orașului. Comisia pentru construcții îndeplinește rolul de coordonator și se străduiește să împace dorințele locuitorilor, viziunile urbaniștilor și ale arhitecților cu posibilitățile existente. „Cînd cu 15 ani în urmă urbaniștii au stabilit planul de dezvoltare a orașului pe termen lung — ne spune arhitectul Badner — deși modest, acest plan a suscitat o serie de controverse. Mulți se temeau că nu va putea fi realizat. Realitatea a depășit totuși previziunile cele mai îndrăznețe..."

— Aceasta înseamnă că noul plan urbanistic conceput pentru deceniul acesta va fi și mai îndrăzneț ? „Este vorba de o concepție diferită — ne răspunde interlocutorul. Viața însăși este aceea care corectează o serie de concepții urbanistice. De pildă, dacă altădată se puneau pe prim plan activitatea industrială a orașului, astăzi se vorbește de două baze fundamentale : acelea ale existenței și dezvoltării localității. Katowice va deveni un mare centru științific și administrativ. În acest scop, în deceniul viitor se vor construi un mare număr de clădiri, sedii ale diferitelor oficii economice. S-au și ridicat pînă acum un nou hotel, pavilioane pentru expoziții, restaurante. Una din marile clădiri, care prin stilul său original va îmbogăți peisajul arhitectural al orașului, va fi sediul Bibliotecii sileziene. De asemenea, pe lîngă noile așezăminte ale școlilor superioare se vor construi încă cinci noi edificii, necesare muncii de cercetare".

— Din cele spuse de dv. reiese că deceniul viitor va aduce o considerabilă îmbunătățire a condițiilor de viață ale populației orașului. Care sînt în acest context preocupările autorităților în domeniul sănătății ? „Se prevede bineînțeles înălțarea unor noi spitale, așezăminte sociale, creșe, case de cultură. În mod special punem însă accentul pe activitatea profilactică. În orașul nostru, cu aer poluat de fumul atîtor uzine, unde într-unele cartiere se depun anual 50 000 tone de praf pe kmp., spațiul verde nu este niciodată suficient. Și de aceea, preocuparea noastră principală privește extinderea parcurilor, a spațiilor verzi folosind în acest scop fiecare parcelă de teren care poate fi plantată. Și în această direcție ne putem mîndri cu rezultate importante : dacă în 1960, parcurile și grădinițele ocupau o suprafață de 263 ha., în anul 1970 acestea s-au extins la peste 480 de hectare, urmînd ca în anul 1980 să totalizeze 875 hectare.

Există, desigur, încă multe probleme care-și așteaptă rezolvarea. Pentru a asigura orașului o dezvoltare ascendentă, continuă, trebuie conjugate datele industriale și interesele urbanistice, economice și sociale. Industria în dezvoltare se confruntă adesea cu viziunea urbanistică, cu viața cotidiană. Or, este greu să nu satisfaci necesitățile industriei, baza însăși a dezvoltării orașului. Nu este de loc ușor, de asemenea, să se realizeze dintr-o dată dezvoltarea armonioasă a unei atît de complexe așezări. Tocmai de aceea, activitatea de proiectare urbanistică este atît de intensă la noi. Arhitecții — edili ai orașului — întocmesc mereu noi planuri pe care realitatea le corijează și le împlinește în deplină concordanță cu viața nouă, luminoasă și prosperă a Poloniei socialiste.

La Liege cauți istoria și descoperi industria

Călătorul oprit în aceste meleaguri va căuta în zadar istoria. La Liège nu există vestigii ale triumfurilor în războaie și n-au prea înălțat palate prinții. Dar adie un parfum îndepărtat printre casele specific valone ronțăite de timp, de-a lungul cheiului Meusei și a podurilor de piatră, în jurul simbolului cetății, căruia i se spune „Le Perron" (Peronul) și figurează pe blazonul orașului ; monumentul ridicat acum trei secole îl reprezintă ușor modificat : o coloană de piatră sprijinită pe trupurile unor lei lenevind, susținînd trei grații deasupra cărora se află un con de brad.

...Și, totuși, oamenii au întocmit aici o istorie de o profundă particularitate, pe malurile fluviului Meusa. Documentele prăfuite de vreme scriu despre Liège în epoca merovingiană, acum mai bine de o mie de ani. Arheologii au săpat, întîmplător, într-una din piețele orașului, aducînd la lumină vestigii romane, și, de mai departe, din timp, colibe neolitice. Nu spune nimic istoria dar au mărșăluit, cu siguranță, în lungul acestor ape, armatele legendarului Ambiorix, cel care s-a împotrivit cohortelor romane, așa cum, mai tîrziu, toți cei care izbuteau să ia în stăpînire aceste ținuturi întîmpinau o rezistență de netrecut. Mărturie analele orașului, înțesate secole de-a rîndul de dezacordurile dintre seniori și locuitorii care-și revendicau libertatea. La sfîrșitul secolului al XII-lea, ei obțineau o cartă garantînd inviolabilitatea pămînturilor și bunurilor lor. E, poate, vremea în care se năștea vechea zicală : „A Liège, pauvre homme en sa maison est roy" (La Liège, omul de rînd e rege în casa lui). În 1316 un document consfințește înființarea primului parlament din Europa, iar cîteva decenii mai tîrziu este creat „Tribunalul celor douăzeci și doi" care își asumă rolul de a împiedica abuzurile puterii și ale ofițerilor publici. La răscrucea imperiilor și marilor drumuri europene, independentul Liège îl înfruntă pe Carol Temerarul, duce de Burgundia, din ordinul căruia, în 1468, orașul e pîrjolit și distrus : nu mai rămîn, semețe, în picioare, decît bisericile. Dar în arhipelagul de la vărsarea în Meusa a rîului Ourthe și pe colinele despădurite dimprejur, orașul înflorește din cenușă și, o dată cu el, „Le Perron", simbol al cetății a cărui origine n-o știe nimeni.

Călătorul deci, oprit pe culmea Mont Saint-Martin, la capătul bătrînelor străzi înguste cu trepte largi, alături de grădinile suspendate, nu are cum descoperi, prin dramatice mărturii, istoria. Orașul e însă de îndelungată vreme o capitală artistică, intelectuală și industrială. În timpul Renașterii era supranumit „Atena nordului" într-atît era de remarcabilă afluența spiritelor luminate. Universitatea din Liège, fără a fi printre cele mai vechi din Belgia (a fost construită în 1817) este printre cele mai importante. Numeroasele tezaure de artă sînt adunate cu grijă în Muzeul Artelor frumoase, în Muzeul Curtius (o clădire veche de peste patru sute de ani sprijinită pe malul fluviului), în Muzeul Ansembourg și, mai cu seamă, în Muzeul vieții valone care cuprinde peste 240 000 de obiecte și documente despre folclorul valon.

La Liège cauți istoria și descoperi industria. Pentru că există o împletire greu de găsit pe alte meleaguri. De altfel, încă de prin veacul al XV-lea, cînd itinerariile comerciale care străbăteau Țările de Jos, Burgundia, Lorena, principatele germane și chiar Polonia, Liège este unul din nodurile acestor schimburi. Curînd, dezvoltarea orașului avea să includă industria. Port fluvial legat de Anvers prin canalul Albert, Liège, astăzi cu o populație de aproape o jumătate de milion de locuitori, este o concentrare a industriilor de primă importanță, cu o tradiție îndelungată. Industria metalurgică există, în condiții rudimentare, încă în secolul al XVI-lea. In veacurile următoare, Liège dobîndește renumele unui centru în armurerie printre cele mai căutate din Europa. Au fost apoi inventate mașinile ; la începutul secolului trecut Dony obține zincul și întemeiază mari întreprinderi ; exploatările la lumina zilei și în subteran ale huilei au determinat un avînt economic pe care celelalte regiuni belgiene nu-l cunoșteau. (După 1830, cînd Belgia obține independența și își începe existența ca stat modern, provincia Liège, secole întregi independentă, trecută prin foc și sabie în diferitele războaie ale principilor europeni și alipită, după căderea imperiului napoleonian, Olandei, face parte integrantă din noul stat). Sînt construite furnale mari, se produce oțel, se construiesc locomotive. Deschiderea, în 1851, a canalului Liège-Maastricht rezolva una din dificultățile esențiale ale comerțului liegez : transportul.

Liège. Vedere panoramică

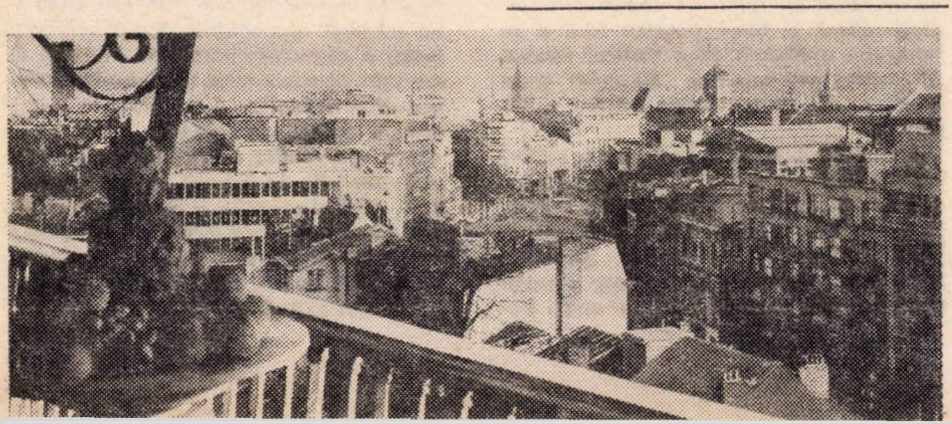

Astăzi, la Liège, industriile siderurgică și metalurgică produc alături de industriile chimică, a construcțiilor de mașini, alimentară, textilă. Din cele peste 14 milioane de tone de cărbune și cele 11,6 milioane de tone de oțel obținute în 1968 de Belgia o mare parte sînt rezultate ale eforturilor acestei regiuni. Nu trebuie pierdute din vedere ceramica, sticlăria, cauciucul, expediate de aici pe piețele externe. În ciuda concentrării ramurilor și a tradiției îndelungate, la Liège mai stăruie un fenomen multă vreme specific industriei belgiene : lipsa întreprinderilor de foarte mari proporții. Nu există o mare firmă belgiană de construcții de automobile (această industrie e reprezentată prin liniile de montaj ale marilor firme străine), cum nu există o mare firmă (de renume internațional) în industria textilă, de pildă. Pentru a face față concurenței, cele două firme siderurgice din Liège „Cockerill — Ougrée-Providence" și „Espérance Longdoz" s-au unit realizînd un grup care produce 6,2 milioane tone (jumătate din producția belgiană). Urcînd de-a lungul fluviului, furnale înalte, cocserii, oțelării, laminoare, ateliere de construcții, uzine chimice se acumulează într-un peisaj titanesc la Jemeppe și Séraing. De partea cealaltă a Liège-ului, la Herstal, întreprinderile constructoare de mașini aduc pieței camioane, motoare cu reacție, mașini agricole, troleibuze. La est de Liège, Verviers e un centru renumit pentru industria textilă și a linii (aici, englezul Cockerill a introdus, în 1798, primele mașini de cardat și filat de pe continent).

Cu siguranță, în regiunea Liége, mai mult decît cursele de automobile pe circuitul de la Francorchamps (Spa), impresionează rezervația naturală de la Hautes Fagnes, fenomen unic în lume, apărut parcă dintr-o osteneală subită a peisajului : pe o suprafață de 3 650 ha, un pămînt putrezit, deșertic, spongios, dezolant, înșelător și sumbru, în care se deschide o capcană la fiecare pas ; înconjurat de conifere, în care cresc doar smocuri de iarbă ; cu ierni extrem de aspre și veri halucinante, în care călătorul se poate pierde cu toată mulțimea de repere. Această rezervație e renumită în lumea științifică pentru extraordinarele sale formații de turbă, adesea groase de cinci-șase metri și pentru curiozitățile ei botanice și zoologice (oamenii de știință au descoperit aici Coleas palaeno, un fluture al perioadei glaciare.)

Ascuns între colinele de pe malurile Meusei, orașul Liège suportă, ca toate marile centre ale lumii contemporane, consecința dezvoltării sale : poluarea. Albastrul-cenușiu, ușor cețos, al cerului se întunecă mereu mai mult. Autoritățile au întocmit un plan de dezvoltare și amenajare a capitalei provinciei în vederea rezolvării unei mulțimi de probleme : legăturile cu celelalte centre industriale și comerciale belgiene, organizarea noilor zone industriale pentru un mai mare randament și un efect nociv mai redus, salvarea valorilor culturale și artistice etc. Pentru ca Liège să rămînă un oraș care îmbină armonios dezvoltarea industrială și artistică.

Stelian ȚURLEA

Manuel Perez GUERRERO

secretar general al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

U.N.C.T.A.D. și „Deprinderea actului de cooperare"

Aflat în vizită în țara noastră, Manuel Perez Guerrero, secretar general al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, a făcut, în cadrul unei expuneri prezentate la sediul Asociației de drept internațional și relații internaționale, unele considerații privind cîteva din principalele probleme ale comerțului internațional și dezvoltării țărilor rămase în urmă. Iată mai jos, o relatare a expunerii domnului Guerrero :

În condițiile actuale, cînd sub impulsul dinamismului fără precedent al progresului științific și tehnic cresc complexitatea și diversitatea producției, cooperarea economică internațională, în cadrul căreia fiecare țară, dezvoltată sau mai puțin dezvoltată, are de dat și de primit, se afirmă tot mai mult, ca un factor de seamă al creșterii economice, participarea activă a fiecărei țări la diviziunea mondială a muncii, la circuitul economic mondial, fiind o exigență majoră a însuși progresului uman. În lume există, însă, imense decalaje între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, decalaje care au tendința de a se accentua datorită faptului că unele structuri învechite ale actualei diviziuni internaționale a muncii sînt defavorabile țărilor rămase în urmă, nu sînt de natură să facă din participarea acestora la circuitul economic mondial un factor de creștere economică.

În aceste condiții, problema dezvoltării nu este numai a țărilor rămase în urmă, ci este o „problemă a tuturor", ea trebuie să preocupe în prezent întreaga comunitate internațională și mai ales noile generații, chemate să-i găsească o deplină rezolvare, să contribuie prin eforturi comune la lichidarea subdezvoltării existente încă într-o mare parte a lumii, la diminuarea și eradicarea decalajelor economice de pe glob.

Urgența demarării unor măsuri energice îndreptate în acest sens este cu atît mai mare cu cît tendințele din ultimul timp arată că decalajele din lume, în loc să se reducă, se accentuează. Se estimează, de pildă, că înainte încă de sfîrșitul deceniului actual, produsul social însumat al țărilor dezvoltate va ajunge la 3 000 miliarde dolari, pe cînd cel al țărilor subdezvoltate va fi de aproximativ cinci ori mai mic, deși în aceste țări va continua să trăiască marea majoritate a populației globului. Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul mondial s-a redus de la o treime acum mai puțin de două decenii, la sub o cincime în prezent.

Ce trebuie să se facă pentru a corija și elimina o asemenea situație ? Desigur, aceasta presupune ca țările în curs de dezvoltare să se dezvolte în viitor într-un ritm sporit, substanțial mai accelerat decît al celor dezvoltate, atît în ce privește produsul social cît și comerțul lor exterior. Eforturile în această direcție aparțin, în primul rînd, țărilor în curs de dezvoltare înseși, în economia lor fiind necesară promovarea cît mai rapidă a ceea ce poate fi denumit „diversificare atît orizontală cît și verticală". Adică, trebuie acționat în sensul creării unor noi ramuri ale economiei naționale, dar trebuie mers mai departe, în adîncime, în sensul lărgirii gamei de produse din cadrul ramurilor, ambele acțiuni permițînd valorificarea mai eficientă a imenselor resurse de care dispun țările respective. O mare importanță o are promovarea dezvoltării industriale, a tehnologiilor moderne.

Complexitatea acestui proces, diversitatea de condiții în care el are loc resping ideea unor soluții unice, „unei singure linii", impun abordări specifice ale problemei dezvoltării în fiecare țară. În același timp, este necesară o concertare internațională, în special din partea țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare. Trebuie, cu alte cuvinte, ca eforturile naționale și cele internaționale ale țărilor industriale să conveargă în problema dezvoltării. În acest sens, se impune schimbarea acelor structuri învechite din diviziunea internațională a muncii care dezavantajează țările în curs de dezvoltare, așezarea pe noi baze, încă în cursul actualului deceniu, a relațiilor economice internaționale. O schimbare a diviziunii internaționale a muncii nu ar produce perturbări și distorsiuni pe plan internațional, dimpotrivă, ar crea un cadru mai propice schimburilor comerciale internaționale dînd în același timp țărilor rămase în urmă posibilitatea să le fie potențate eforturile depuse. Este greșită abordarea exclusivistă a criteriului „avantajelor comparative", (potrivit cărora fiecare țară trebuie să producă, în condițiile diviziunii internaționale a muncii, numai acele mărfuri pentru producția cărora ea dispune de condiții prielnice și să cumpere acele mărfuri ale căror condiții de producție în interior sînt mai proaste decît în alte țări — n.n.), căci aceasta ar însemna, de fapt, conservarea actualelor structuri învechite ale diviziunii internaționale a muncii, împărțirea anacronică în țări agrare și industriale. Ce este valabil, din acest punct de vedere acum, poate să nu mai fie valabil peste un timp. În țările în curs de dezvoltare, unde există atîtea resurse, se pot crea condiții prielnice și pentru producerea altor produse decît cele „tradiționale".

În crearea unui cadru propice promovării comerțului și dezvoltării țărilor rămase în urmă, țărilor dezvoltate din punct de vedere economic le revine responsabilitatea de a elimina orice bariere din calea comerțului internațional și, în special, în fața exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, este necesară ajungerea la un acord privind realizarea unui sistem generalizat de preferințe în comerțul cu țările în curs de dezvoltare, care să le permită acestora un acces sporit pe piețele țărilor dezvoltate, fapt de natură să le faciliteze procurarea de resurse în vederea dezvoltării lor. Este important ca aceste acorduri să privească și produsele manufacturate și semimanufacturate pentru a încuraja tinerele industrii naționale ale țărilor rămase în urmă. Țările dezvoltate trebuie să angajeze o „politică pozitivă" față de țările rămase în urmă în privința fluxurilor de mărfuri și a celor financiare, să elimine orice fel de discriminări tarifare și netarifare, pentru a permite acestor țări să se dezvolte mai repede, să-și valorifice eforturile depuse pe plan intern. În același timp, este necesar să se ajungă la acorduri internaționale privind stabilizarea prețurilor principalelor pro-

duse tradiţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare, pentru ca acestea să nu mai fie în situaţia de a-şi vedea tot mai mult deteriorate „raporturile de schimb" şi, deci, diminuate resursele necesare dezvoltării lor. Totodată, trebuie să fie creat un mecanism financiar internaţional vizînd realizarea aceloraşi scopuri, atît prin îmbunătăţirea aportului financiar al ţărilor industriale la dezvoltarea economică a celor rămase în urmă (în cadrul convenit la cea de-a doua sesiune U.N.C.T.A.D. de la New Delhi : un procent din venitul lor naţional) cît şi prin legarea directă a noilor „lichidităţi internaţionale" — drepturile speciale de tragere la Fondul Monetar Internaţional — de finanţarea procesului dezvoltării ţărilor rămase în urmă.

Ce rol revine U.N.C.T.A.D. în tot acest cadru ? Ajutînd la promovarea eforturilor pe plan intern a procesului dezvoltării în ţările în curs de dezvoltare, U.N.C.T.A.D. urmăreşte o concertare internaţională menită să înlesnească dezvoltarea acestor ţări prin comerţ, prin aşezarea acestuia pe baze care să asigure o poziţie echitabilă ţărilor respective în schimburile comerciale internaţionale, să favorizeze eforturile lor proprii. Acestui deziderat îi răspund acţiunile concrete pe care şi le-a propus U.N.C.T.A.D. în problema relaţiilor comerciale internaţionale : stabilirea unui sistem generalizat de preferinţe în comerţul cu ţările în curs de dezvoltare, realizarea de acorduri pe produse pentru stabilizarea preţurilor, crearea unui mecanism adecvat pentru finanţarea dezvoltării ţărilor rămase în urmă. U.N.C.T.A.D. a adus deja o contribuţie importantă la realizarea acestor obiective chiar şi numai prin faptul că a atras atenţia întregii lumi (prin instituirea ei, prin statisticile pe care le-a făcut cunoscute lumii, prin acţiunile întreprinse) asupra fenomenului subdezvoltării şi dimensiunilor sale, asupra necesităţii eradicării acestuia. De altfel, U.N.C.T.A.D. este practic singurul for internaţional care se ocupă direct, nemijlocit de aceste probleme. Şi mai important este însă faptul că U.N.C.T.A.D. a creat acel „habit of cooperation", acea „deprindere de a coopera", care promovată şi stimulată este de natură să aducă o contribuţie importantă la lichidarea subdezvoltării şi decalajelor economice din lumea contemporană.

De o deosebită apreciere se bucură aportul României la activitatea U.N.C.T.A.D. Prin poziţia şi acţiunile ei concrete, militînd cu consecvenţă pentru promovarea, pe plan internaţional, a spiritului de echitate, respectării principiilor legalităţii internaţionale, România a contribuit din plin la afirmarea actului de cooperare. Ea însăşi aflată într-un proces complex, corelat şi dinamic, de dezvoltare multilaterală, România împărtăşeşte preocupările ţărilor în curs de dezvoltare, ale U.N.C.T.A.D., îndreptate tocmai în direcţia dezvoltării acestor ţări, s-a arătat interesată în activitatea şi rezultatele practice ale U.N.C.T.A.D., sprijinind efectiv prin iniţiative, propuneri şi acţiuni, de asistenţă tehnică, pregătire de cadre etc., activitatea acestei Organizaţii.

Participarea şi contribuţia României la activitatea U.N.C.T.A.D. trebuie apreciată ca expresie a colaborării ample dintre România şi întregul sistem de organizaţii al Naţiunilor Unite, fapt de mare importanţă în promovarea păcii în lume.

I. Ş.

PRINCIPIILE DREPTULUI INTERNAŢIONAL PRIVIND RELAŢIILE DE PRIETENIE ŞI COOPERAREA DINTRE STATE

— *Proiect de Declaraţie* —

La ultima sesiune a sa (Geneva, 1-31 martie a.c.), Comitetul special O.N.U. pentru principii a adoptat proiectul documentului final care sintetizează eforturile desfăşurate timp de aproape un deceniu pentru formularea normelor fundamentale ale relaţiilor dintre state : **Declaraţia referitoare la principiile dreptului internaţional privind relaţiile prieteneşti şi cooperarea dintre state.** Declaraţia — al cărui text îl redăm mai jos — va fi supusă aprobării Adunării Generale a O.N.U. la sesiunea comemorativă din toamna acestui an.

Documentul subliniază că respectarea riguroasă a principiilor dreptului internaţional privind relaţiile prieteneşti şi cooperarea dintre state şi îndeplinirea cu bună-credinţă a obligaţiilor asumate de state în conformitate cu Carta O.N.U. sînt de cea mai mare importanţă pentru menţinerea păcii şi a securităţii internaţionale, pentru înfăptuirea celorlalte ţeluri ale Naţiunilor Unite. Declaraţia reafirmă drepturile inalienabile ale statelor derivînd din atributele lor fundamentale de suveranitate şi independenţă, consfinţind protecţia juridică a libertăţii, integrităţii teritoriale şi independenţei politice a statelor, a egalităţii lor în drepturi, a dreptului de a-şi alege şi dezvolta în mod liber sistemul politic social, economic şi cultural, potrivit nevoilor şi aspiraţiilor popoarelor lor. Documentul reafirmă, totodată, îndatoririle esenţiale ale statelor decurgînd din principiile nefolosirii forţei, neamestecului în treburile interne, rezolvării prin mijloace paşnice a diferendelor interstatale, cooperării internaţionale şi îndeplinirii cu bună-credinţă a angajamentelor asumate conform dreptului internaţional.

Adoptarea acestei Declaraţii de către Adunarea Generală va marca o nouă etapă de o deosebită însemnătate în întărirea rolului dreptului internaţional, ca ansamblu de instituţii, principii şi norme, menite să promoveze încrederea şi respectul mutual în relaţiile internaţionale, să favorizeze convieţuirea paşnică şi colaborarea rodnică, reciproc avantajoasă, a statelor în cadrul comunităţii internaţionale.

ADUNAREA GENERALA

REAFIRMÎND că, în conformitate cu prevederile Cartei, menţinerea păcii şi a securităţii internaţionale şi dezvoltarea relaţiilor prieteneşti şi a cooperării între naţiuni sînt printre scopurile fundamentale ale Naţiunilor Unite,

REAMINTIND că popoarele Naţiunilor Unite sînt hotărîte să practice toleranţa şi să trăiască în pace unul cu altul într-un spirit de bună vecinătate,

DÎNDU-ŞI SEAMA că este important de a se menţine şi întări pacea internaţională bazată pe libertate, egalitate, justiţie şi respectul drepturilor fundamentale ale omului şi de a se dezvolta relaţiile prieteneşti între naţiuni oricare ar fi deosebirile sistemelor lor politice, economice şi sociale sau nivelurile lor de dezvoltare,

DÎNDU-ŞI SEAMA, de asemenea, de importanţa esenţială a Cartei Naţiunilor Unite pentru promovarea primatului dreptului între naţiuni,

CONSIDERÎND că respectarea riguroasă a principiilor dreptului internaţional privind relaţiile prieteneşti şi cooperarea între state şi executarea cu bună-credinţă a obligaţiilor asumate de state în conformitate cu Carta, este de cea mai mare importanţă pentru menţinerea păcii şi a securităţii internaţionale şi pentru realizarea celorlalte obiective ale Naţiunilor Unite,

CONSTATÎND că marile schimbări de ordin politic, economic şi social şi progresele ştiinţifice care au avut loc în lume de la adoptarea Cartei Naţiunilor Unite conferă o importanţă sporită acestor principii şi necesităţii de a se asigura aplicarea lor mai eficace în conduita statelor, oriunde s-ar exercita ea,

REAMINTIND principiul statornicit, potrivit căruia spaţiul extraatmosferic, inclusiv Luna şi celelalte corpuri cereşti, nu poate face obiect de apropiere naţională prin proclamarea suveranităţii, nici pe cale de folosire sau de ocupare sau prin oricare alt mijloc şi, conştientă de faptul că Naţiunile Unite examinează în prezent problema elaborării în acelaşi spirit a altor dispoziţii corespunzătoare,

CONVINSĂ că respectarea riguroasă de către state a obligaţiei de a se abţine să intervină în afacerile interne ale altui stat

este o condiție esențială ce trebuie să fie îndeplinită pentru ca națiunile să trăiască în pace unele cu altele, deoarece practica intervenției, sub orice formă, nu numai că constituie o violare a spiritului și literei Cartei Națiunilor Unite, dar duce la crearea de situații care pun în pericol pacea și securitatea internațională,

REAMINTIND îndatorirea statelor de a se abține, în relațiile lor internaționale, de la constrîngeri de ordin militar, politic, economic sau de alt fel, îndreptate împotriva independenței politice sau integrității teritoriale ale unui stat,

CONSIDERÎND că este esențial ca toate statele să se abțină, în relațiile lor internaționale, de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței fie împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a oricărui stat, fie în orice alt mod incompatibili cu scopurile Națiunilor Unite,

CONSIDERÎND că este, de asemenea, esențial ca toate statele să rezolve diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice, în conformitate cu Carta,

REAFIRMÎND, potrivit Cartei, importanța fundamentală a egalității suverane și subliniind că scopurile Națiunilor Unite nu pot fi realizate decît dacă statele se bucură de egalitate suverană și se conformează pe deplin cerințelor acestui principiu în relațiile lor internaționale,

CONVINSĂ că supunerea popoarelor la subjugare, dominare și exploatare străină constituie un obstacol primordial în calea realizării păcii și securității internaționale,

CONVINSĂ că principiul egalității în drepturi a popoarelor și dreptului lor de a dispune de ele însele constituie o contribuție semnificativă la dreptul internațional contemporan și că aplicarea lui efectivă este de cea mai mare importanță pentru a promova relații prietenești între state bazate pe respectarea principiului egalității suverane,

CONVINSĂ, prin urmare, că orice încercare urmărind să rupă parțial sau total unitatea națională și integritatea teritorială a unui stat sau a unei țări sau să aducă atingere independenței sale politice este incompatibilă cu scopurile și principiile Cartei,

CONSIDERÎND dispozițiile Cartei în ansamblu și ținînd seama de rolul rezoluțiilor pertinente adoptate de organele competente ale Națiunilor Unite, care se referă la conținutul acestor principii,

CONSIDERÎND că dezvoltarea progresivă și codificarea principiilor arătate mai jos :

a) Principiul potrivit căruia statele trebuie să se abțină, în relațiile lor internaționale, de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței fie împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a oricărui stat, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile Națiunilor Unite ;

b) Principiul potrivit căruia statele trebuie să rezolve diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice astfel încît pacea și securitatea internațională ca și justiția să nu fie puse în pericol ;

c) Îndatorirea de a nu interveni în treburile ținînd de competența națională a unui stat, conform Cartei ;

d) Îndatorirea statelor de a coopera unele cu altele conform Cartei ;

e) Principiul egalității în drepturi a popoarelor și al dreptului lor de a dispune de ele însele ;

f) Principiul egalității suverane a statelor ;

g) Principiul potrivit căruia statele trebuie să îndeplinească cu bună-credință obligațiile pe care și le-au asumat conform Cartei ;

în scopul de a se asigura aplicarea lor mai eficace în comunitatea internațională, ar contribui la înfăptuirea scopurilor Națiunilor Unite,

DUPĂ CE A EXAMINAT principiile dreptului internațional referitoare la relațiile prietenești și la cooperarea dintre state,

PROCLAMĂ ÎN MOD SOLEMN următoarele principii :

PRINCIPIUL POTRIVIT CĂRUIA STATELE TREBUIE SĂ SE ABȚINĂ, ÎN RELAȚIILE LOR INTERNAȚIONALE, DE A RECURGE LA AMENINȚAREA CU FORȚA SAU LA FOLOSIREA FORȚEI FIE ÎMPOTRIVA INTEGRITĂȚII TERITORIALE SAU A INDEPENDENȚEI POLITICE A ORICĂRUI STAT, FIE ÎN ORICE ALT MOD INCOMPATIBIL CU SCOPURILE NAȚIUNILOR UNITE.

Orice stat are obligația să se abțină în relațiile sale internaționale de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței fie împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile Națiunilor Unite. O astfel de recurgere la amenințarea cu forța sau la folosirea forței constituie o violare a dreptului internațional și a Cartei Națiunilor Unite și nu trebuie să fie folosită niciodată ca mijloc de rezolvare a problemelor internaționale.

Un război de agresiune constituie o crimă împotriva păcii care angajează răspunderea în virtutea dreptului internațional.

Conform scopurilor și principiilor Națiunilor Unite, statele au obligația de a se abține de la orice propagandă în favoarea războaielor de agresiune.

Orice stat are obligația să se abțină de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței pentru a viola frontierele internaționale existente ale unui alt stat sau ca mijloc de rezolvare a diferendelor internaționale, inclusiv diferendelor teritoriale și problemele referitoare la frontierele statelor.

De asemenea, orice stat are obligația să se abțină de a recurge la folosirea forței pentru a viola liniile internaționale de demarcație cum sînt liniile de armistițiu, stabilite printr-un acord internațional la care acel stat este parte sau pe care el este ținut să-l respecte pentru alte rațiuni sau conform unui astfel de acord. Dispoziția precedentă nu va fi interpretată ca aducînd atingere poziției părților interesate față de statutul și efectele acestor linii așa cum au fost definite în regimurile speciale care le sînt aplicabile, nici ca afectînd caracterul lor provizoriu.

Statele au obligația de a se abține de la acte de represalii care implică folosirea forței.

Orice stat are obligația să se abțină de a recurge la orice măsură de constrîngere care ar lipsi popoarele menționate în cuprinsul principiului egalității în drepturi și a dreptului popoarelor de a dispune de ele însele, de dreptul lor la autodeterminare, la libertate și la independență.

Fiecare stat are obligația să se abțină de a organiza sau încuraja organizarea de forțe neregulate sau de bande înarmate, de bande de mercenari, în scopul săvîrșirii de incursiuni pe teritoriul unui alt stat.

Fiecare stat are obligația să se abțină de a organiza și încuraja acte de război civil sau acte de terorism pe teritoriul unui alt stat, de a le sprijini sau de a participa la ele sau de a tolera pe teritoriul său activități organizate în scopul comiterii unor astfel de acte, cînd actele menționate în prezentul paragraf implică o amenințare cu forța sau folosirea forței.

Teritoriul unui stat nu poate face obiectul unei ocupații militare rezultînd din folosirea forței contrar dispozițiilor Cartei. Teritoriul unui stat nu poate face obiectul unei achiziții de către un alt stat, ca urmare a recurgerii la amenințarea cu forța sau la folosirea forței. Nici o achiziție teritorială obținută prin amenințarea cu forța sau prin folosirea forței nu va fi recunoscută ca legală. Nici una dintre dispozițiile care preced nu va fi interpretată ca aducînd atingere

a) dispozițiilor Cartei sau oricărui acord internațional anterior regimului Cartei și valabil în virtutea dreptului internațional ; sau

b) drepturilor Consiliului de Securitate în virtutea Cartei.

Toate statele trebuie să ducă cu bună credință negocieri pentru ca să fie încheiat grabnic un tratat universal de dezarmare generală și completă sub un control internațional eficace și să facă eforturi spre a se adopta măsuri corespunzătoare pentru reducerea tensiunii internaționale și întărirea încrederii între state.

Toate statele trebuie să îndeplinească cu bună-credință obligațiile ce le incumbă în virtutea principiilor și a regulilor general recunoscute ale dreptului internațional în ceea ce privește menținerea păcii și securității internaționale și să depună eforturi pentru a face mai eficace sistemul de securitate al Națiunilor Unite.

Nici o dispoziție din paragrafele care preced nu va fi interpretată ca lărgind sau diminuînd în vreun fel aria de aplicare a dispozițiilor Cartei referitoare la cazurile în care folosirea forței este licită.

PRINCIPIUL POTRIVIT CĂRUIA STATELE TREBUIE SĂ REZOLVE DIFERENDELE LOR INTERNAȚIONALE PRIN MIJLOACE PAȘNICE ASTFEL ÎNCÎT PACEA ȘI SECURITATEA INTERNAȚIONALE, PRECUM ȘI JUSTIȚIA SĂ NU FIE PUSE ÎN PERICOL.

Toate statele trebuie să rezolve diferendele lor internaționale cu alte state prin mijloace pașnice, astfel încît pacea și securitatea internațională, precum și justiția să nu fie puse în pericol.

Statele trebuie deci să caute rapid o soluție echitabilă a diferendelor lor internaționale pe cale de negociere, de anchetă, de mediere, de conciliere, de arbitraj, de rezolvare judiciară, de recurs la organisme sau acorduri regionale sau prin alte mijloace pașnice la alegerea lor. Căutînd această soluție, părțile vor conveni asupra mijloacelor pașnice care vor fi potrivite cu circumstanțele și natura diferendului.

Părțile la un diferend internațional au obligația, în cazul în care nu ar ajunge la o soluție printr-unul dintre mijloacele pașnice sus-menționate, de a continua să caute o reglementare a diferendului lor prin alte mijloace pașnice asupra cărora ele vor fi convenit.

Statele părți la un diferend internațional, precum și celelalte state, trebuie să se abțină de la orice act susceptibil să agraveze situația, astfel încît să nu pună în pericol pacea și securitatea internaționale și trebuie să acționeze în conformitate cu scopurile și principiile Națiunilor Unite.

Diferendele internaționale trebuie să fie rezolvate pe baza egalității suverane a statelor și în conformitate cu principiile liberei alegeri a mijloacelor. Recursul la o procedură de rezolvare sau acceptarea unei astfel de proceduri liber consimțită de către state în ce privește un diferend la care ele sînt părți sau un diferend la care ele ar putea fi părți în viitor nu pot fi considerate ca incompatibile cu egalitatea suverană.

Nici o dispoziție a paragrafelor care preced nu aduce atingere nici nu derogă de la dispozițiile aplicabile ale Cartei, în special cele care au legătură cu reglementarea pașnică a diferendelor internaționale.

PRINCIPIUL REFERITOR LA OBLIGAȚIA DE A NU INTERVENI ÎN AFACERILE CARE ȚIN DE COMPETENȚA NAȚIONALĂ A UNUI STAT ÎN CONFORMITATE CU CARTA.

Nici un stat sau grup de state nu are dreptul de a interveni, direct sau indirect, pentru orice motiv, în afacerile interne sau externe ale unui alt stat. Prin urmare, nu numai intervenția armată, dar și orice formă de ingerință sau orice amenințare, îndreptate împotriva personalității unui stat sau împotriva elementelor lui politice, economice și culturale, sînt contrare dreptului internațional.

Nici un stat nu poate aplica sau încuraja folosirea măsurilor economice, politice sau de orice altă natură pentru a constrînge un alt stat să-și subordoneze exercitarea drepturilor lui suverane și pentru a obține de la el avantaje de orice fel. Toate statele trebuie, de asemenea, să se abțină de a organiza, ajuta, incita, finanța, încuraja sau tolera activități armate subversive sau teroriste destinate să schimbe prin violență regimul unui alt stat, precum și de a interveni în luptele interne ale unui alt stat.

Folosirea forței pentru a lipsi popoarele de identitatea lor națională constituie o violare a drepturilor lor inalienabile și a principiului neintervenției.

Orice stat are dreptul inalienabil de a-și alege sistemul său politic, economic, social și cultural fără nici o formă de amestec din partea oricărui alt stat.

Nimic din alineatele care preced nu va trebui să fie interpretat ca afectînd dispo-

zițiile Cartei Națiunilor Unite referitoare la menținerea păcii și securității internaționale.

ÎNDATORIREA STATELOR DE A COOPERA UNELE CU ALTELE CONFORM CARTEI.

Statele, oricare ar fi deosebirile existente între sistemele lor politice, economice și sociale, au obligația de a coopera unele cu altele în diversele domenii ale relațiilor internaționale, pentru a menține pacea și securitatea internațională și a favoriza progresul și stabilitatea economică internațională, precum și bunăstarea generală a națiunilor și o cooperare internațională care să fie lipsită de discriminare bazată pe aceste deosebiri.

În acest scop :

a) Statele trebuie să coopereze unele cu altele pentru menținerea păcii și securității internaționale.

b) Statele trebuie să coopereze pentru a asigura respectarea universală și aplicarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru toți, precum și eliminarea discriminării rasiale și intoleranței religioase sub toate formele lor.

c) Statele trebuie să se conducă în relațiile lor internaționale în domeniile economic, social, cultural, tehnic și comercial, în conformitate cu principiile egalității suverane și neintervenției.

d) Statele membre ale Națiunilor Unite au obligația de a acționa atît împreună, cît și individual în cooperare cu Organizația Națiunilor Unite, conform dispozițiilor pertinente ale Cartei.

Statele trebuie să coopereze în domeniile economic, social și cultural, ca și în cel al științei și tehnicii și să favorizeze progresele culturii și învățămîntului în lume. Statele trebuie să-și unească eforturile pentru a promova dezvoltarea economică în lumea întreagă, în special în țările în curs de dezvoltare.

PRINCIPIUL EGALITĂȚII ÎN DREPTURI A POPOARELOR ȘI DREPTULUI LOR DE A DECIDE DE ELE ÎNSELE.

În virtutea principiului egalității în drepturi a popoarelor și al dreptului lor de a dispune de ele însele, principiu consacrat în Cartă, toate popoarele au dreptul de a-și hotărî statutul lor politic, în deplină libertate și fără amestec din afară și de a urma dezvoltarea lor economică, socială și culturală și orice stat are obligația de a respecta acest drept conform dispozițiilor Cartei.

Orice stat are obligația de a favoriza, împreună cu alte state sau separat, realizarea principiului egalității în drepturi a popoarelor și a dreptului lor de a dispune de ele însele, conform dispozițiilor Cartei și de a ajuta Organizația Națiunilor Unite să se achite de răspunderile pe care i le conferă Carta în ceea ce privește aplicarea acestui principiu, pentru :

a) a favoriza relațiile prietenești și cooperarea între state ;

b) a pune de îndată capăt colonialismului ținînd seama în modul cuvenit de voința liber exprimată a popoarelor interesate ; ținînd seama că faptul de a supune popoarele subjugării, dominației sau exploatării străine constituie o violare a acestui principiu, ca și o negare a drepturilor fundamentale ale omului și este contrar Cartei Națiunilor Unite.

Orice stat are obligația de a favoriza, împreună cu alte state sau separat, respectarea universală și efectivă a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform Cartei.

Crearea unui stat suveran și independent, asocierea liberă sau unirea cu un stat independent, sau dobîndirea oricărui alt statut politic hotărît în mod liber de către un popor constituie pentru acel popor mijloace pentru a-și exercita dreptul său de a decide de el însuși.

Orice stat are obligația de a se abține să recurgă la orice măsură de constrîngere care ar lipsi popoarele menționate mai sus în cuprinsul acestui principiu, de dreptul lor. În cazul în care ele reacționează și rezistă la o astfel de măsură de constrîngere, în exercitarea dreptului lor de a decide de ele însele, aceste popoare au dreptul să caute și să primească un sprijin, conform scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite.

Teritoriile unei colonii sau ale unui teritoriu neautonom posedă, în virtutea Cartei, un statut separat și distinct de cel al teritoriului statului care îl administrează ; acest statut separat și distinct, în virtutea Cartei, există atît timp cît poporul coloniei sau al teritoriului neautonom nu-și exercită dreptul de a dispune de sine însuși în conformitate cu Carta Națiunilor Unite și, în special, cu scopurile și principiile sale.

Nici o dispoziție din paragrafele precedente nu va fi interpretată ca autorizînd sau încurajînd o acțiune, oricare ar fi ea, care ar dezmembra sau ar amenința, în total sau în parte, integritatea teritorială sau unitatea politică a oricărui stat suveran și independent, care se conduce conform principiului egalității în drepturi și dreptului popoarelor de a dispune de ele însele enunțat mai sus și avînd un guvern care reprezintă ansamblul poporului aparținînd teritoriului fără distincție de rasă, credință sau culoare.

Orice stat trebuie să se abțină de la orice acțiune care vizează să rupă parțial sau total unitatea națională și integritatea teritorială a unui alt stat sau țară.

PRINCIPIUL EGALITĂȚII SUVERANE A STATELOR.

Toate statele se bucură de egalitate suverană. Ele au drepturi și obligații egale și sînt membri egali ai comunității internaționale, indiferent de deosebirile de ordin economic, social, politic sau de altă natură.

În special, egalitatea suverană cuprinde următoarele elemente :

a) Statele sînt egale din punct de vedere juridic ;

b) Fiecare stat se bucură de drepturi inerente deplinei suveranități ;

c) Fiecare stat are obligația de a respecta personalitatea altor state ;

d) Integritatea teritorială și independența politică a statului sînt inviolabile ;

e) Fiecare stat are dreptul de a-și alege și a dezvolta în mod liber sistemul său politic, social, economic și cultural ;

f) Fiecare stat are obligația de a se achita pe deplin și cu bună-credință de obligațiile sale internaționale și de a trăi în pace cu alte state.

PRINCIPIUL POTRIVIT CĂRUIA STATELE TREBUIE SĂ ÎNDEPLINEASCĂ CU BUNĂ-CREDINȚĂ OBLIGAȚIILE PE CARE ȘI LE-AU ASUMAT CONFORM CARTEI.

Fiecare stat are obligația de a îndeplini cu bună-credință obligațiile pe care și le-a asumat în conformitate cu Carta Națiunilor Unite.

Fiecare stat are obligația de a îndeplini cu bună-credință obligațiile care îi incumbă în virtutea principiilor și regulilor general recunoscute ale dreptului internațional.

Fiecare stat are obligația de a îndeplini cu bună-credință obligațiile care îi incumbă în virtutea acordurilor internaționale conforme principiilor și regulilor general recunoscute ale dreptului internațional.

În caz de conflict între obligațiile născute din acorduri internaționale și obligațiile membrilor Națiunilor Unite în virtutea Cartei Națiunilor Unite, ultimele vor prevala.

DISPOZIȚII GENERALE

DECLARĂ CĂ :

În interpretarea și aplicarea lor, principiile care preced sînt legate între ele și fiecare principiu trebuie interpretat în contextul celorlalte principii.

Nici o prevedere din prezenta Declarație nu trebuie să fie interpretată ca afectînd în vreun fel dispozițiile Cartei sau drepturile și obligațiile impuse statelor membre de către Cartă, sau drepturile conferite popoarelor de către Cartă, ținînd seama de formularea acestor drepturi în prezenta Declarație,

DECLARĂ, DE ASEMENEA, CĂ :

Principiile Cartei care sînt înscrise în prezenta Declarație constituie principii fundamentale ale dreptului internațional și cheamă prin urmare toate statele să se inspire din aceste principii în conduita lor internațională și să-și dezvolte relațiile lor mutuale pe baza respectării riguroase a sus-menționatelor principii".

reflector

O NOUĂ CARTE DESPRE DALLAS

La New York, a apărut recent o nouă carte avînd ca subiect asasinarea lui John F. Kennedy : „The assassination of J.F. Kennedy — The reasons why". Pe parcursul a 600 de pagini, Albert H. Newman, un cunoscut ziarist american, fost redactor la „The Reporter", reconstituie, pas cu pas, tot ce a făcut Oswald începînd din august 1959 pînă la asasinarea lui Kennedy la 22 noiembrie 1963. Newman, se spune, a descoperit noi elemente și probe care au scăpat în ancheta Warren sau care au fost subestimate.

A fost într-adevăr un complot ? Răspunsul furnizat de cercetările lui Newman e acesta : „da, a existat un complot și unul din conspiratori mai trăiește și e identificabil". Dar, acest complot a fost organizat pentru a ucide pe Edwin Walker, general de extremă dreaptă, din Dallas. Oswald, împreună cu doi dintre complicii săi, a încercat să pună planul în aplicare, fără succes, la 10 aprilie 1963 cînd a tras asupra generalului Walker pe cînd acesta se găsea în locuința sa din Dallas, dar glonțul a atins ușor pe general și s-a oprit în lemnul patului. Cine erau complicii ? Newman afirmă că „una din aceste persoane trăiește și reședința sa e cunoscută". Cunoștea însă, vreunul din complici, în atentatul împotriva generalului Walker, intenția lui Oswald de a-l ucide pe Kennedy ? Autorul cărții crede că există cel puțin o persoană aflată încă la Dallas cu care Oswald menținea raporturi strînse și care ar fi putut avea cunoștință de intenția acestuia.

Uciderea lui Kennedy, susține Newman, Oswald a efectuat-o singur, fără complici. Dar el nu s-a putut decide să pună în aplicare planul său decît cu 6 zile înainte de 22 noiembrie pentru că numai la 16 noiembrie ziarele din Dallas au publicat știrile privind traseul cortegiului prezidențial. La trei minute după uciderea lui Kennedy, Oswald a ieșit din Book Depository de pe Elm Street mergînd spre locuința sa pentru a-și lua pistolul și a merge să-l ucidă pe generalul Walker. Oprit de agentul Tippit, care-l văzuse probabil purtînd pistolul, Oswald l-a ucis. Newman susține că moartea lui Tippit a salvat viața generalului Walker.

J.O. PENTRU COPII ?

După cum a anunțat recent Leon Davicho, șeful serviciilor de informații pentru Europa al UNICEF este posibil ca la München, în 1972, să aibă loc jocuri olimpice ai căror protagoniști să fie copiii. Aceste întreceri sportive sau „jocuri olimpice jr" cum au fost denumite, ar urma să se dispute cu o lună înaintea deschiderii olimpiadei de vară, la ele urmînd să participe echipe de cîte 10 sau 15 copii reprezentînd țările membre ale UNICEF.

SONDAJELE DE OPINIE ÎN CRIZĂ DE ÎNCREDERE?

dr. Pavel Câmpeanu

PROGNOZA BOOK-MAKER-ILOR

Victoria conservatorilor în alegerile britanice din luna trecută a provocat o stupefacție generală — inclusiv, după cît se pare, a cîștigătorilor. Ca în orice domeniu, și aici condiția surprizei o constituie existența unei imagini anterioare asupra rezultatului scrutinului și diferită de acesta. Forța de șoc a surprizei crește, în asemenea cazuri, o dată cu

— răspîndirea în public a imaginii preexistente,
— distanța de realitatea pe care o prefigurează,
— fermitatea contururilor ei,
— prestigiul sursei care o produce,
— experiența publică anterioară în manipularea unor imagini asemănătoare.

Este evident că toate aceste cinci condiții au acționat cu intensități atît de mari în ajunul alegerilor britanice încît șocul surprizei a fost violent. Poate că simbolul cel mai expresiv al convingerii în victoria laburistă nu îl reprezintă procentele indicate de diferite sondaje, ci probabilitățile afișate în dimineața memorabilei zile de 18 iunie în vitrinele book-maker-ilor. Fiind vorba de lire sterline, aci simpatiile și antipatiile politice au o înrîurire insignifiantă — iar book-maker-ii îi dădeau pe laburiști victorioși cu 6 contra 1.

Or, această imagine publică s-a dovedit total neconformă cu realitatea. Nu numai că laburiștii nu au învins, dar rezultatul obținut de ei este cel mai slab din ultimul sfert de secol. Iar zidirii acestei imagini false nu sînt candidații, ghicitoarele în cafea sau strategii campaniei electorale — ci, înainte de oricine, marile organizații de sondare a opiniei publice: Gallup, Marplan, Harris și ORC.

PREISTORIA SONDAJELOR

Pomeneam mai sus de experiența publică în manipularea unor imagini anticipative. Se poate considera că pînă în 18 iunie 1970, Anglia reprezenta — în această privință — țara cu experiența cea mai veche, mai bogată și mai lipsită de catastrofe. „Ne-am lăsat cu toții păcăliți de sondaje" — scrie acum George Gale în «Evening Standard» exprimînd o indignare generală. Căci, tocmai din pricina acestei tradiții sînt indignați nu numai susținătorii laburiștilor, nu numai book-maker-ii și clienții lor crezuți, nu numai candidații înfrînți ai lui Harold Wilson, dar chiar și conservatorii. Pentru a putea aprecia mărimea și puterea valului de iritare față de acest eșec, trebuie să înțelegem locul pe care îl ocupă investigațiile de acest tip în viața socială a Angliei.

După unii autori, insulele britanice ar reprezenta leagănul tehnicilor de predicție sociologică. Prima anchetă sociologică semnalată de istoricii acestui domeniu a fost consemnată în cartea lui H. Mayhew „The London Life and the London Poor", apărută în 1851. Mayhew a fost însă, după cît se spune, un precursor oarecum lipsit de rigurozitate. Începutul cercetării sociologice concrete de factură autentic științifică pare să aparțină lui Charles Booth. Investigația lui începută în 1886 a luat într-un tîrziu — după 16 ani — forma unei cărți tipărite în 1902 sub titlul „The Life and Labour of the People of London". Această carte are 17 volume!

Specializarea cercetării a profilat ancheta de opinie ca un domeniu relativ autonom în jurul anilor '30 ai secolului nostru. Activitatea în această direcție s-a materializat, după un număr de ani, în constituirea aproape concomitentă — în anul 1936 — a două organisme specializate: Survey Department al BBC-ului și British Institute of Public Opinion (BIPO). Tehnicile de prognoză și utilizarea lor în perioadele preelectorale s-au cristalizat relativ rapid. Prestigiul lor social, politic și profesional a crescut vertiginos ca urmare a unei serii neîntrerupte de succese. Conformitatea dintre rezultatele alegerilor și prognozele sondajelor a devenit o constantă a vieții publice, intrînd în ordinea firească a lucrurilor. Și astfel, sintetizînd această activitate, C. A. Moser, profesor de statistică socială la Universitatea din Londra, scria după douăzeci de ani, în 1958, în cartea sa „Survey Methods in Social Investigation" cu o ironie pe care o voi explica mai jos: „Rezultatele alegerilor generale britanice pot fi oarecum mai ușor prevăzute decît cele americane, atît datorită unei participări mai largi la vot, cît și prezenței unui număr mai mic de alegători nehotărîți; rezultatele pronosticurilor BIPO sînt foarte bune".

Cercetarea prospectivă și predicția și-au găsit cea mai largă aplicare în studierea pieței — în „marketing". Prognoza s-a transformat într-un instrument al activității economice. Un detaliu foarte important: investigațiile de piață folosesc aproximativ aceleași metode și tehnici ca și cele de opinie. Este ușor de închipuit că studiile de marketing au devenit, în fapt, sursa unor importante venituri. În Anglia există 56 de organizații, instituții și societăți de marketing (față de numai 32 în Franța), reunite în Market Research Society, care numără 2 100 membri — specialiști din diferite ramuri implicate în acest domeniu — și editează două reviste. Există, concomitent, o „Association of Market Survey Organisations LTD" ai cărei membri trebuie să îndeplinească, printre altele, condiția de a avea o cifră de afaceri de peste o sută de mii de lire sterline. În această ambianță tradițională, prosperă și întrucîtva triumfală, s-a produs răsunătorul eșec din 18 iunie 1970.

ARMĂ ELECTORALĂ?

Rolul sondajelor în aceste alegeri, despre care, în decursul timpului, sociologii vor scrie probabil mult mai mult decît cronicarii politici, a fost mai amplu și mai multilateral decît se pare la prima vedere. Deprinderea opiniei publice cu sondajele și cu o încredere îndelung verificată în rezultatele lor a dus în cele din urmă la includerea acestei activități științifice în arsenalul luptei politice. Harold Wilson este cel dintîi lider guvernamental englez care a transformat sondajul de opinie în ceea ce s-ar putea numi un factor determinant al deciziilor vitale. Se știe că cel de-al doilea mandat al guvernării laburiste a fost obținut tot înainte de termen, ca urmare a dizolvării Camerei Comunelor într-un moment cînd sondajele de opinie indicau un avans consistent de popularitate în favoarea partidului laburist. Spre indispoziția adversarilor și satisfacția beneficiarilor, manevra și-a dovedit cu acel prilej eficiența deplină. Această experiență a generat modificări profunde atît în strategia cît și în tactica luptei politice. În locul unor bătălii electorale reglementate de calendar, au apărut bătăliile electorale reglementate de tendințele opiniei publice detectate prin sondaje. Desigur, în această situație atu-ul se află în mîna celor care dețin puterea. Adversarii sînt inegali, opoziția neavînd cum să opereze în mod practic cu această armă nouă.

Anul trecut, de exemplu, aceste sondaje indicau un declin de popularitate al guvernării laburiste. Sporul de sufragii întrunit de conservatori atinsese nivelul aproape fabulos de 26,8 la sută. Guvernul laburist a trecut la măsuri foarte energice de recuperare a pozițiilor pierdute, mai ales în domeniul economiei. În felul acesta echilibrul de popularitate s-a restabilit destul de rapid. Astfel, sondajul s-a dovedit o armă eficace nu numai în raport cu deciziile de natură electorală, ci și în activitatea politică extraelectorală.

În momentul cînd sondajele marcau nu numai un echilibru de popularitate între cele două partide și nu numai un avans al laburiștilor, ci și perspectiva unei consolidări a acestui avans, conducerea partidului laburist a hotărît să-și scurteze cu aproape un an mandatul — care expira în mai 1971. În acel moment Gallup indica un avans laburist de 8,7 la sută — ceea ce ar fi echivalat cu o majoritate de circa 150 de locuri în Camera Comunelor.

Dar nu s-a întîmplat așa.

ÎN CĂUTAREA CAUZELOR

În primele zile de după alegeri, întreaga atenție a opiniei publice britanice s-a îndreptat, cum era și firesc, spre efortul de a descifra implicațiile unei situații politice noi și neprevăzute. După aceea însă, marile organizații de sondaje și însăși ideea sondajului au devenit obiectul unor discuții și comentarii vulcanice. De la „rezultatele sînt foarte bune" — în 1958, s-a ajuns la „pentru noi toți nu există nici o scuză" în 1970, amara recunoaștere publică a lui Louis Harris, unul dintre corifeii britanici ai sondajelor. În afara irită-

rii, a mîhnirii şi a derutei încep să-şi facă loc, deocamdată sporadic şi nesistematic, încercările de a se examina cu seriozitatea cuvenită cauzele acestui eşec. S-a iniţiat astfel o discuţie între specialişti, care va dura probabil multă vreme şi al cărei rezultat va fi, după o perioadă inevitabilă de criză, rafinarea şi deci perfecţionarea tehnicilor de sondare a opiniei publice.

Pentru a stabili premise realiste acestei dezbateri, mulţi dintre participanţii la ea subliniază că în istoria sondajelor de opinie acesta nu este primul eşec răsunător. Se aminteşte îndeosebi anul 1948 cînd în Statele Unite au avut loc alegeri prezidenţiale. Sondajele finale indicau valori foarte apropiate între cei doi candidaţi : Harry S. Truman şi Thomas E. Dewey. Cu toate acestea, în atmosfera politică a momentului, întemeindu-se pe sensul ultimelor modificări şi poate puţin prea încrezători în succesele lor anterioare, investigatorii au dat o prognoză categorică în favoarea lui Dewey. Reacţia a fost extrem de puternică — deşi în urmă cu peste două decenii tehnicile utilizate erau mai rudimentare decît azi, nu exista acest anihilator al timpului care este computer-ul ş.a. Sechelele acestei reacţii au avut o asemenea longevitate încît în 1952, la alegerile următoare, deşi avansul lui Eisenhower era substanţial, investigatorii au preferat să dea o prognoză echivocă, ceea ce a însemnat de fapt un al doilea eşec — şi tocmai acestor dureroase tribulaţiuni li se adresa ironia amintită mai sus a profesorului englez C. A. Moser. Analiza ştiinţifică de ansamblu a acestui eşec celebru a fost făcută de F. Mosteller în lucrarea sa „The Preelection Polls of 1948".

Aceste consideraţii retrospective suscită două observaţii : că un eşec nu înseamnă neapărat o catastrofă fatală — dar şi că eşecurile mai mult sau mai puţin periodice ar putea reprezenta o servitute inevitabilă a sondării opiniei publice.

Alte premise ale dezbaterii din Anglia : în tot timpul etapei preelectorale cele patru principale organizaţii de sondaj au furnizat informaţii diferite. Amplitudinea pronosticurilor (diferenţa extremă între ele) era de 5,6 la sută. În zilele dinaintea lui 18 iunie, acestui aspect nu i s-a acordat importanţă. Acum însă el este relevat cu suspiciune : 5,6 la sută reprezintă două treimi din totalul de 8,7 la sută. Prin urmare, pentru o singură realitate s-au vehiculat mai multe imagini. Rezultă deci că unul, sau mai multe, sau toate sondajele fuseseră greşite. Ele concordau însă în două privinţe : o mare majoritate — peste două treimi din populaţie — considera, independent de propriile simpatii politice, că Wilson va cîştiga alegerile (deşi această victorie ar fi contrazis o tradiţie britanică : în ultimii 100 de ani nici un prim-ministru nu a izbutit să dobîndească trei mandate consecutive). Afară de aceasta, toate patru organizaţii preconizau victoria laburiştilor.

Ce e drept, cu două zile înaintea zilei „Z" — în 16 iunie — O.R.C. constată o tendinţă de scădere a voturilor laburiste sub nivelul ultimei consultări care marca un avans de 4,5 la sută. În acelaşi timp se înregistrează o creştere în favoarea conservatorilor de 1 la sută, dar nici aceste două modificări în sens contrar nu sugerau posibilitatea unei egalizări între cele două partide principale. Acum cînd rezultatele consultării electorale sînt cunoscute, specialiştii de la O.R.C. recunosc că au subevaluat forţa acestei tendinţe şi probabilitatea accentuării ei în următoarele două zile. Justificarea lor : sondajul respectiv fusese făcut pe un eşantion foarte restrîns, de numai 300 subiecţi. Reacţia colegilor (concurenţilor) şi a opiniei publice : de ce lucraţi cu eşantioane atît de reduse încît voi singuri nu aveţi încredere în ele ?

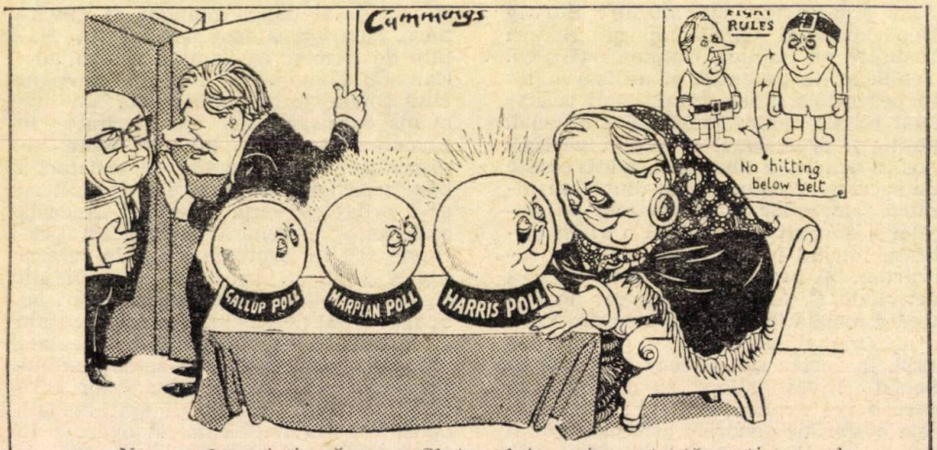

Nu ne deranjaţi, vă rog. Sîntem într-o importantă acţiune de sondaj

(Din **Daily Express**)

IPOTEZE ŞI PERSPECTIVE

Pentru moment, principalele ipoteze supuse discuţiei se îndreaptă în următoarele direcţii : erori de eşantioane ; calcularea insuficient de riguroasă a coeficienţilor de eroare ; formularea inadecvată a întrebărilor ; erori de înregistrare a răspunsurilor, de analiză şi interpretare ; imperfecţiunea tehnicilor de re-intervievare. Acestea sînt ipoteze care înglobează de fapt toate părţile componente ale mecanismului de investigare. Alte ipoteze se focalizează asupra obiectului investigat : proporţia masivă a abţinerilor de la vot, influenţa politică a publicităţii făcute în jurul rezultatelor furnizate de sondaje şi posibilitatea (pe cît de incontestabilă, pe atît de nedemonstrabilă) a unei schimbări de atitudine în ultima clipă din partea unui număr important de electori.

În legătură cu efectul politic al publicităţii în jurul sondajelor, presupunerea cea mai insistentă este că aceasta a provocat o reacţie de apatie în rîndul simpatizanţilor partidului laburist. Deocamdată nu s-a încercat măsurarea dimensiunilor acestui fenomen posibil. Dar însăşi ipoteza confirmă, din încă un punct de vedere, că sondajele de opinie tind să se transforme din simple instrumente obiective, de măsurare, în factori activi şi intrinseci ai vieţii politice.

Masivele abţineri de la vot par să reprezinte, deocamdată, ipoteza spre care se îndreaptă atenţia principală a celor interesaţi să elucideze cauzele eşecului înregistrat de instituţia sondajelor. Se ştie că la alegerile din iunie 1970 au participat 72 la sută dintre persoanele înscrise în registrele electorale — faţă de 84 la sută în 1950. Investigatorii au prevăzut această posibilitatea (chiar în virtutea experienţelor anterioare) şi, mai mult decît atît, ei şi-au dat seama că probabilităţile de abţinere sînt mai mari printre susţinătorii laburiştilor decît printre ai conservatorilor. Aici a apărut însă limita prevederii : ei nu au măsurat nici dimensiunile reale ale acestei probabilităţi, nici dinamica ei şi nici sporul de intensitate cu care ea avea să acţioneze printre aderenţii laburiştilor.

Se presupune că în materie de absenteism erorile principale sînt următoarele :

1. investigatorii nu au măsurat cu suficientă precizie forţa acestei tendinţe. Un motiv : cunoscută fiind rezerva britanică, operatorii de interviu au primit instrucţiuni să insiste pentru obţinerea unui răspuns. În felul acesta, în momentul interviului a existat o presiune care a lipsit în ziua de 18 iunie. O bună parte dintre cei care s-au lăsat convinşi să răspundă pozitiv nu se lăsaseră de fapt convinşi să se şi prezinte la urnele de vot ;
2. investigatorii nu au cunoscut destul de bine particularităţile acţiunii politice a celor două partide. Ei au subapreciat, de pildă, faptul că motivarea deciziei de participare a simpatizanţilor conservatori era mai fermă decît a susţinătorilor lui Wilson.

În legătură cu erorile de eşantionare se menţionează că prognozele cele mai puţin exacte au fost furnizate de organismele cele mai experimentate : Gallup şi Marplan. Sondajele lor la scară naţională au cuprins erorile cele mai marcate ; sondajele lor la scară locală au fost însă, în unele cazuri, de o precizie impecabilă. Se citează în acest sens prognoza dată de Gallup în Orpington şi de Marplan în Midland — ambele în favoarea conservatorilor. Unii înclină să creadă că aceste organizaţii elaborează eşantioane cu atît mai reprezentative cu cît masa care urmează să fie reprezentată este mai restrînsă.

Cum se întîmplă în astfel de prilejuri, reexaminarea critică nu ocoleşte nimic — se pune sub semnul întrebării întreaga structură a sondajelor în Anglia. Anumiţi autori afirmă că tehnicilor utilizate nu li s-au adus ameliorări esenţiale de multă vreme, că în mare au rămas la stadiul din urmă cu 40 de ani. Ele sînt în aşa fel construite încît să reflecte stabilitatea, dar nu şi fluctuaţia — cu atît mai puţin să identifice sensul dominant şi să cuantifice probabilităţile de realizare a acesteia din urmă. „Mulţi ani de acum încolo sondajele nu vor mai avea o influenţă serioasă" — apreciază „Evening News". Iar „New Statesman" publică, sub semnătura lui William Gregory, un articol sever, faţă de specialiştii în sondaje, care se intitulează însă „Long Live the Pools", şi a cărui concluzie este în esenţă următoarea : meteorologia ne-a amăgit de multe ori şi totuşi nu am renunţat la ea ; nu vom renunţa deci nici la sondajul de opinie, care a greşit o singură dată după ce a avut dreptate de atîtea ori.

În cabina lui „Apollo-13",

CAUZELE ACCIDENTULUI LUI „APOLLO-13"

Dureroasă, ridicolă, aproape incredibilă și totuși certă : drama lui „Apollo-13", care a cufundat întreaga lume într-o spaimă fără precedent, cei trei naufragiați ai spațiului cosmic aflați între viață și moarte, minuni ale tehnicii și 350 milioane de dolari irosiți într-o secundă, toate acestea nu se datorau decît unei perechi de întrerupătoare minuscule și fără valoare, două „disjunctoare termice" ca să fim precizi, așa cum au aparatele de prăjit pîinea și cafetierele electrice obișnuite. Iată concluziile voluminosului raport — patru volume, 931 pagini — la care comisia de anchetă a N.A.S.A. a pus acum punctul final.

Desigur, această uriașă dare de seamă, rece ca oțelul, împănată cu grafice și cifre și plină de barbarisme științifice, nu se citește nici pe departe ca un roman polițist. Și, totuși, anchetatorii în halate albe de la N.A.S.A. au rezolvat o adevărată enigmă polițistă, infinit mai grea decît oricare enigmă umană, de vreme ce se punea problema de a găsi vinovatul printre vreo opt milioane de suspecți : cele opt milioane de piese care alcătuiesc ansamblul Apollo.

Este o izbîndă la scara „proiectului Apollo" însuși : două luni de muncă depuse de 300 de cercetători și tehnicieni, care au efectuat peste o sută de feluri de experiențe. Dar nu s-au precupețit banii : America — întreaga Americă, cea a spectatorilor și a contribuabililor — consideră că banii pe care i-a pierdut și spaima prin care a trecut îi dau dreptul să știe.

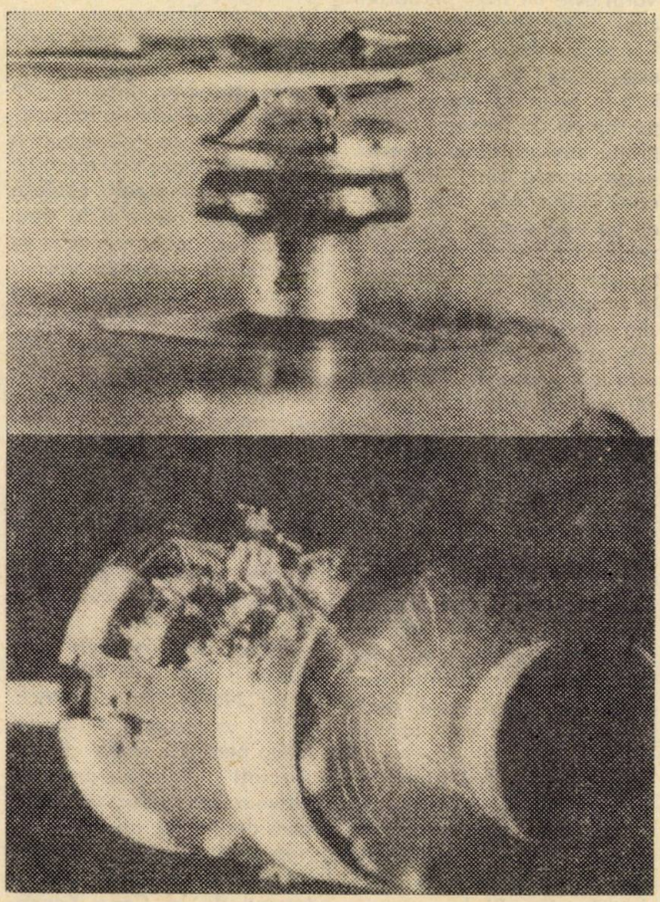

Sus, disjunctorul termic topit al rezervorului de oxigen. Jos, porțiunea avariată a modulului de serviciu

Încet, sistematic, a fost deci creat dispozitivul necesar. Întîi, comisia de anchetă, în fruntea căreia este numit ca „judecător" inginerul Edgar N. Cortright, în vîrstă de 46 de ani, specialist în aerodinamică, fost ofițer de marină în ultimul război mondial, care a făcut în N.A.S.A. o carieră exemplară, adică fulgerătoare ; el semnează astăzi ordine de misiune care nu se discută și concluzii fără apel.

Experiențele se vor desfășura simultan în întreaga țară. La Centrul de cercetări Langley din Hampton (Virginia), se va provoca explozia panoului de protecție al modulului de serviciu. La uzinele societății de construcții aeronautice „Beech Aircraft" din Boulder (Colorado), se va reconstitui în laborator umplerea și golirea rezervoarelor de oxigen. La Centrul aerospațial din Houston (Texas), se va studia combustiunea învelișurilor rețelei electrice. Alte experiențe vor fi efectuate la Downey (California), la uzinele societății „North American Rockwell", la Centrul de cercetări Lewis din Cleveland (Ohio), și pe terenurile de la Cape Kennedy.

— Aveam în mod practic mînă liberă — povestește corespondenților noștri la Washington, Scott Simpkinson, cel mai bun specialist american în anchetele cu privire la accidentele de avioane, angajat de N.A.S.A. ca director al securității zborurilor. Toate experiențele erau permise, indiferent de costul lor. Pentru a reconstitui explozia, am fi putut arunca în aer blochausul „camerei spațiale termochimice" de la Houston fără să ni se facă nici cel mai mic reproș... Într-o după-amiază, unul din cercetătorii de la Hampson (Virginia) mă cheamă la telefon. Nu reușește să monteze un element al modulului de serviciu care trebuie să fie reconstituit pentru experiențe. Găsește că planurile nu sînt destul de clare. Nu ezit : închiriez un avion special și îl trimit la constructor, firma „North American Rockwell", în California. Este ora două după-amiază. Omul meu ajunge acolo la orele două dimineața. Reprezentanții uzinei îl așteaptă pe teren, îl duc la ateliere, îi explică montajul și îl conduc înapoi la avion. La orele 13, este din nou în laboratorul său din Virginia. Cînd ajunge acasă, cam pe la orele 20, totul a fost rezolvat. Costul : o noapte albă, 36 ore de muncă neîntreruptă și o călătorie de 10 000 de kilometri cu avionul. Dar coordonarea este lozinca unei întreprinderi ca N.A.S.A. Și cred că în cursul acestei anchete am bătut toate recordurile noastre de coordonare. În fiecare seară, de la orele șapte la orele zece, ne întruneam pentru a face bilanțul cercetărilor care se desfășoară în cursul zilei la șapte centre diferite, și ale căror rapoarte ne soseau prin telefon, prin teleimprimator sau cu avionul. Și azi încă, cercetările continuă...

Dar totul s-a spus. Și cele 931 de pagini ale raportului nu lasă nimic în umbră. Există însă formidabila mașină care o dată pusă în mișcare, nu se mai oprește.

— La început — povestește Scott Simpkinson — fiecare a lucrat singur, a făcut micile lui experințe după bu-

nul lui plac. Ceea ce a luat mult timp. Dar astfel am putut să luăm în considerare toate — absolut toate — cauzele de accident posibile. Apoi am început să facem puțină ordine în această anarhie deliberată. Rezultatul a fost un catalog de ipoteze. Fiecare ipoteză a început să fie studiată de o echipă. Și aici metoda a început să dea roade.

Suspectul nr. 1 : 10024 XT A0008. În nomenclatura proiectului Apollo, acesta era numele în cod al unuia din cele două rezervoare de oxigen însărcinate să alimenteze cu energie modulul de serviciu. Întrucît modulul fusese abandonat în spațiul cosmic, nu rămîneau ca elemente de anchetă decît declarațiile cosmonauților arătînd că auziseră o explozie și constataseră o scădere rapidă de presiune în alimentarea cu oxigen.

Istoria acestui rezervor a fost deci reluată de la început. Fișa de semnalmente : o sferă cu perete dublu din oțel cu nichel, de 68 cm diametru, care conține 320 litri de oxigen lichid. Ansamblul este prevăzut cu un dispozitiv de încălzire electrică, menit să mențină oxigenul la temperatura potrivită, și cu un sistem de ventilație permițînd evacuarea acestui oxigen pe măsură ce se transformă din nou în gaz. De fapt, o butelie de butan perfecționată și avînd marje de securitate enorme : rezervorul poate rezista la o presiune de 2200 livre pe inci pătrat și la o temperatură de mai puțin de 150° Fahrenheit, în timp ce presiunea la care este supus nu poate depăși 935 livre, iar temperatura 80° Fahrenheit.

Toate experiențele făcute în laborator confirmă aceste date. Experiențele s-ar putea opri aici. Dar oamenii își dau seama repede că suspectul are un trecut îngrijorător. Căci 10024 XT A0008 a cunoscut, încă de la naștere, cele mai mari nenorociri. Pus în șantier în 1967 la uzinele „Beech Aircraft" din Boulder (Colorado), rezervorul a fost întîi complet demontat din cauza unor suduri prost executate, și a fost necesar ca una din rezistențele lui electrice și unul din ventilatoarele lui să fie înlocuite. La 3 mai 1967, a fost livrat firmei „North American Rockwell", constructorul modulului, care îl rezerva la început pentru „Apollo-10". Dar în ultimul moment a intervenit o schimbare de planificare și rezervorul a fost montat pe „Apollo-13".

Nenorocirile au continuat. În cursul operațiunii, un muncitor a lăsat un bulon înăuntrul rezervorului. O nouă demontare, o nouă nenorocire : macaraua de la platforma de care era fixat grupul de rezervoare lăsa să cadă greutatea pe soclul ei, de la o înălțime de mai mulți centimetri. S-a procedat la o nouă examinare, care a dus la concluzia că rezervoarele nu au suferit nici o stricăciune. Cum află acest lucru, comisia de anchetă cu privire la „Apollo-13" cere să se reproducă accidentul în laborator, cu un rezervor identic. Experiența confirmă concluziile de atunci ale experților : nu s-a spart nimic.

Dar nefericita istorie a lui 10024 XT A0008 nu se oprește aici. În iunie 1969, montat pe modulul de serviciu al lui „Apollo-13", rezervorul este încărcat pe bordul unui avion și livrat la Cape Kennedy. Acolo, ansamblul este anexat la racheta Saturn-5. Și la 18 martie 1970, pe rampa de lansare, începe prima numărătoare inversă. Rezervoarele sînt umplute, apoi golite. Atunci se aprinde un nou semnal roșu : rezervorul numărul 2 refuză să se golească mai mult decît în proporție de 92 la sută din capacitatea lui. Cercetări, conferințe telefonice. În cele din urmă se hotărăște să se folosească un procedeu clasic, deși nu fusese niciodată utilizat în perioada numărătoarei inverse : oxigenul lichid rămas este expulzat prin încălzire pînă la fierbere cu ajutorul rezistențelor rezervorului prin care este trecut un curent de 65 de volți. Operațiunea durează mai multe ore dar reușește perfect. Pentru mai multă siguranță, este repetată — mereu cu același rezultat.

Pe atunci, tehnicienii nu erau cîtuși de puțin neliniștiți : oricum, golirea unui rezervor este o operațiune care nu se efectuează niciodată în zbor. Și de vreme ce sistemele de încălzire și de ventilație funcționează bine, s-a ajuns la concluzia că nu există nici un motiv ca rezervorul să fie schimbat, ceea ce ar face să se piardă 45 de ore prețioase și ar risca să compromită, cu 12 zile înainte de lansare, tot programul de numărătoare inversă.

Iată, deci că, în ciuda numeroaselor lui păcate din tinerețe, se pare într-adevăr că suspectul a rezistat. Atunci începe o nouă serie de experiențe, bazată pe următorul raționament : de vreme ce explozia rezervorului nu s-a datorat unei rupturi mecanice, ea a fost poate provocată de foc, adică de un scurt-circuit. La Centrul aerospațial din Houston, într-un bunker din clădirea 351, se reconstituie un aparataj electric identic cu acela „al rezervorului lui „Apollo-13", și prin el este trecut un curent : „curentul de serviciu", acela folosit la Cape Kennedy — 65 de volți.

— Eram aplecați asupra manometrelor — povestește Scott Simpkinson — și temperatura rezistențelor creștea regulat. Atunci cineva a strigat : „There's something crazy in that stuff !" („E ceva aiurea în mașina asta !"). Disjunctoarele termice nu funcționau. Și dintr-un motiv întemeiat : erau sudate. Aceste disjunctoare erau totuși niște disjunctoare cumsecade, conforme din toate punctele de vedere cu planurile stabilite. Erau cît se poate de banale : întrerupătoare de termostat, așa cum au toate aparatele electrice menajere, de tipul acelora ce întrerup curentul la timp astfel încît cafeaua să nu dea în foc și pîinea prăjită să nu se ardă. Ele costă un dolar bucata în comerț, și o sută de dolari atunci cînd sînt fabricate, în mod special și cu cea mai mare grijă, pentru N.A.S.A. Atunci ?

Atunci, se uitase pur și simplu un amănunt, dar un amănunt atît de enorm încît nimeni nu-și dăduse seama de el pînă atunci : disjunctoarele fuseseră prevăzute inițial pentru un curent de 30 de volți.

Într-adevăr, aceasta era norma stabilită în 1962 de firma „North American Rockwell", constructorul modulului, pentru firma „Beech Aircraft", constructorul rezervoarelor. Dar în 1965, considerînd că aparatul va trebui să suporte un curent de serviciu de 65 de volți pe terenul de la Cape Kennedy, firma „Rockwell" ceruse firmei „Beech" să ridice norma la 85 de volți. Și „Beech" uitase consemnul.

Pentru comisia de anchetă, aceasta este marea descoperire ! Sudate, datorită voltajului suplimentar în cursul golirii rezervoarelor pe sol, disjunctoarele nu au disjuns. Curentul a continuat să încălzească rezistențele, pînă cînd a topit învelișurile de teflon care izolau firele electrice. În această stare avusese loc lansarea. Și în aer, cînd cosmonauții au pus din nou în funcțiune sistemele de reîncălzire, în firele dezvelite s-a produs un scurt-circuit. De data aceasta, teflonul nu se mai topește, ci arde. Focul se propagă foarte repede de-a lungul învelișurilor izolante, pînă la partea superioară a rezervorului, provocînd în peretele lui o lipsă de etanșeitate. Sub presiune, oxigenul pătrunde în breșă și se produce explozia. Ceea ce era de demonstrat.

Imediat, se reconstituie lucrurile în laborator, se provoacă un superb scurt-circuit... și raționamentul se prăbușește : într-adevăr, teflonul arde, dar mult prea încet pentru a explica faptul că focul a reușit să ajungă la peretele etanș înainte ca cosmonauții, după ce au detectat scurt-circuitul la aparatele lor de control, să fi avut timp să întrerupă curentul. Căci pentru experiență lipsește o condiție : starea de imponderabilitate.

Și iată punctul culminant al întregii anchete : un turn, construit la Centrul de cercetări Langley din Houston, din înaltul căruia rezervorul în flăcări și aparatajul lui de control vor fi aruncate într-o cădere liberă de mai multe zeci de metri, care va realiza cinci secunde de „G zero", adică de imponderabilitate absolută. Și care va permite să se demonstreze că focul se propagă simțitor mai repede în această stare. În sfîrșit !

Așa se încheie, accelerarea finală nelipsită din romanele polițiste bune, marea Carte albă a N.A.S.A. Totul este explicat, demonstrat, dovedit. America doarme, în sfîrșit, liniștită. „Apollo-14", a cărui lansare este prevăzută pentru vara anului 1971, va porni cu o „fiabilitate" și mai mare...

Dar există un punct pe care Raportul comisiei de revizie a lui „Apollo-13" îl lasă în mod pudic în umbră : răspunderile. „Beech Aircraft" uitase să pună disjunctoarele rezervoarelor ei la 85 de volți, dar „North American Rockwell" uitase să verifice rezervoarele modulelor ei, iar N.A.S.A. uitase să controleze ansamblul. Iată cam multe neglijențe. Și dacă raportul nu desemnează un vinovat, aceasta se explică prin faptul că, în fond, toată lumea a fost de vină...

Georges MENANT

(După **Paris Match**)

The New York Times

UN NOU CONFLICT COMERCIAL S. U. A.—C. E. E.?

TOT MAI DES se aude următorul avertisment, ca şi cum ar fi fost declanşate în mod ireversibil forţele necesare : Statele Unite şi Comunitatea Economică Europeană se află pe pragul unui război comercial.

În cazul în care s-ar produce în mod real, el ar minimaliza toate conflictele asemănătoare din istoria postbelică. În anii '60 Washingtonul şi C.E.E. au dus o luptă pentru puii de găină, miza fiind piaţa de 25 milioane de dolari a C.E.E. Azi, miza este apreciată la 500 milioane dolari anual — valoarea comerţului care ar fi afectat, dacă Congresul S.U.A. ar adopta proiectata legislaţie, pentru aplicarea de cote la importurile de textile şi încălţăminte în S.U.A. Oficialităţile C.E.E. vorbesc în mod sumbru de represalii, urmărind probabil să lovească în cea mai mare categorie de exporturi ale S.U.A. în Europa : soia.

Chiar şi înainte de examinarea legislaţiei cu privire la cote, C.E.E. lua în considerare impunerea unei taxe la grăsimi şi uleiuri care ar fi lovit exporturile americane de soia. Această acţiune urmărea în primul rînd să reducă surplusurile de unt ale C.E.E., dar Washingtonul a protestat cu glas tare şi energic, iar C.E.E. a renunţat, temporar.

La Washington şi în cercurile agricole din Statele Unite se manifestă un puternic resentiment împotriva politicii C.E.E. care acordă o mare protecţie fermierilor din ţările Organizaţiei şi îi pune în concurenţă directă cu Statele Unite pe pieţele unor terţe ţări. În ce o priveşte, C.E.E. este nemulţumită de tendinţele protecţioniste din Statele Unite.

Fricţiunile în legătură cu politica agricolă a comunităţii au ieşit puternic în evidenţă în cursul tratativelor care au dus la runda Kennedy, piatra de hotar a liberalizării comerciale postbelice.

Datorită tocmelilor abile dintre echipele Washingtonului şi C.E.E., aceste fricţiuni nu au blocat campania de dezvoltare a comerţului din 1967. Dar de atunci, dificultăţile economice ale S.U.A. s-au accentuat, pe măsură ce inflaţia a devenit mai puternică, iar surplusurile comerciale au dispărut.

Mulţi observatori sînt de părere că politica agricolă a C.E.E. va trebui să se schimbe în deceniul următor, fie şi numai pentru a uşura povara finanţării surplusurilor agricole pe care o suportă statele membre. Comunitatea cheltuieşte anual şapte miliarde dolari din fondurile publice pentru ajutoare şi subvenţii financiare. Se evaluează că cei 180 milioane consumatori din cele şase ţări membre cheltuiesc anual 6—8 miliarde dolari în plus pentru alimente datorită preţurilor umflate prin aceste subvenţii.

Unii afirmă că tratativele în legătură cu intrarea Marii Britanii în C.E.E. ar putea constitui prilejul pentru o oarecare modificare a politicii. Fiind cei mai mari importatori de alimente, britanicilor le va fi greu, dacă nu imposibil, să accepte politica agricolă a Comunităţii care penalizează importurile.

Dar problema luptei comerciale cu Statele Unite este mult mai urgentă. Unii experţi americani au cerut C.E.E. să dea dovadă de moderaţie. Ei afirmă că în actualele lor dificultăţi financiare, Statele Unite au nevoie de ajutorul şi înţelegerea Europei.

Europenii ascultă cu grade variate de simpatie, subliniind că ei ajută deja Statele Unite prin faptul că deţin cantităţi mari de surplusuri de dolari.

Principala plîngere a Washingtonului este că exporturile de produse agricole americane în C.E.E. au fost deja lovite prin introducerea în 1966 a taxei variabile la import. O fostă înaltă oficialitate a Ministerului Agriculturii al Statelor Unite, Harold B. Malmgren, afirmă că această taxă a avut ca efect de a tripla aproximativ protecţia împotriva importurilor. De atunci, exporturile de produse agricole americane în C.E.E. au scăzut cu aproximativ o cincime.

Dar oficialităţile C.E.E. subliniază că de la înfiinţarea organizaţiei, în 1958, exporturile de produse agricole americane în cele şase ţări s-au dublat, şi că acesta este un criteriu mai valabil de apreciere a efectelor politicii Comunităţii.

Clyde H. FARNSWORTH

THE OBSERVER
LONDRA

PREŢUL GREVEI

PATRONII trebuie să poarte o oarecare răspundere pentru actuala situaţie. Salariul de bază extrem de scăzut al docherilor era o moştenire veche. El nu a fost negociat deoarece aceasta ar fi însemnat să se ajusteze tarifele la munca cu bucata pentru toţi docherii plătiţi la tarife consolidate.

Ce se va întîmpla cu economia Marii Britanii dacă toţi docherii fac grevă în următoarele cinci săptămini ? Oricît ar părea de groaznic, unii patroni sînt dispuşi să admită că greva ar putea să dureze chiar atît.

Încă de pe acum, se fac paralele între actuala grevă, greva marinarilor din 1966, şi greva neoficială de două luni din toamna anului 1967, care a dus la închiderea docurilor din Londra şi Liverpool. Greva marinarilor a durat 46 de zile şi a constituit probabil cotitura în lupta dusă de guvernul laburist pentru a salva paritatea lirei la 2,80 dolari. Greva neoficială din 1967 a durat două luni şi era în toi în ziua în care lira a fost devalorizată.

Dar azi, balanţa de plăţi s-a îmbunătăţit mult. Se aşteaptă ca cifrele comerţului pe luna iunie să indice o redresare faţă de micul deficit din mai. Oare o grevă îndelungată a docherilor ar lăsa o moştenire la fel de dăunătoare ca cele două mari încetări ale lucrului din vremea laburiştilor ?

Anul trecut, prin porturile britanice au fost expediate exporturi şi reexporturi în valoare de aproximativ 6 360 000 000 lire sterline şi importuri în valoare de 7 240 000 000 lire sterline. În comparaţie cu aceste sume, valoarea

Conservatorii englezi după alegeri : între Ulster şi greva docherilor

(Din **The Guardian**)

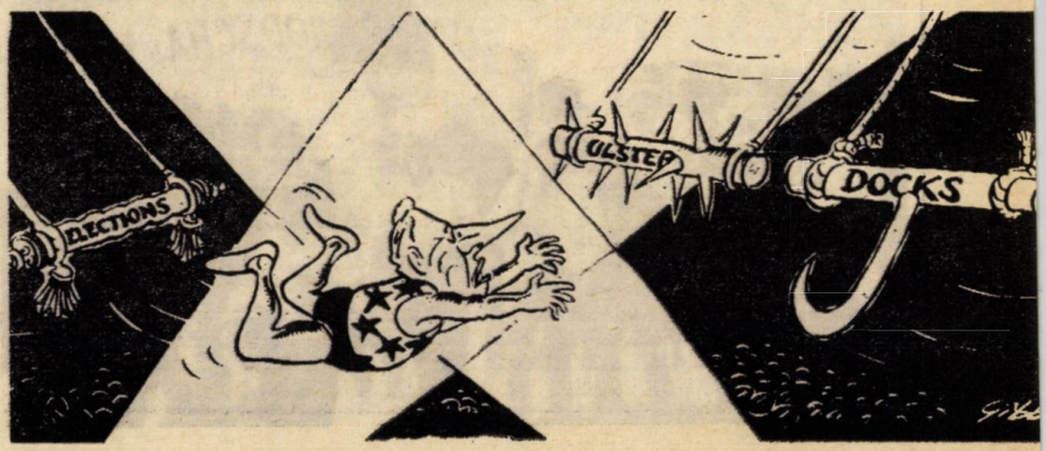

comerțului pe calea aerului pare foarte mică : exporturi de 930 milioane lire sterline și importuri de un miliard lire sterline.

Să vedem ce s-a întîmplat în cursul grevei marinarilor ; pe atunci exporturile au avut de suferit temporar mai mult decît importurile. Actuala grevă va lovi, însă, fără discriminări ambele capitole ale balanței de plăți. Se poate aștepta ca influența pe termen lung a actualei greve a docherilor asupra balanței de plăți să fie ceva mai puțin gravă decît cea a grevei din 1966. Și totuși, potrivit calculelor Institutului național de cercetări economice și sociale, greva din 1966 a însemnat o pierdere directă de „aproximativ 25 milioane lire sterline" pentru balanța de plăți.

Influența grevei asupra conturilor comerciale ale Marii Britanii va depinde de volumul stocurilor de mărfuri britanice deținute de importatorii străini. O dată ce aceste stocuri se epuizează, este clar că clienții din străinătate ar putea începe să caute alte surse de aprovizionare. Este posibil ca după încetarea grevei, ei să nu revină la mărfurile britanice. Este greu de crezut, de pildă, că un american care nu poate obține un automobil „Triumph" nu va fi tentat de un „Mercedes" sau de un „Fiat", să spunem. De aceea, cu cît greva se prelungește, cu atît pierderea permanentă de exporturi va fi probabil mai mare. În ce privește importurile, însă, o dată ce un industriaș britanic constată că nu mai poate cumpăra oțel danez sau mașini-unelte vest-germane, să spunem, el va începe să caute asemenea produse de fabricație internă. Trebuie să sperăm că cele două mișcări se vor echilibra.

Efectul cel mai serios al unei greve îndelungate a docherilor se va face simțit probabil asupra lirei sterline. Recent, piața valutară părea să primească cu calm perspectiva unei încetări a lucrului. Dar pierderea de încredere în lira sterlină și ieșirea din țară a capitalurilor speculative, mai degrabă decît influența asupra cifrelor comerțului, a transformat greva docherilor din 1966 într-un asemenea dezastru.

l'Unità

ROMA

DIALOGUL DINTRE CREDINCIOȘI ȘI NECREDINCIOȘI

ULTIMELE două discursuri ale lui Paul al VI-lea, primul rostit la Colegiul cardinalilor și al doilea adresat tuturor oamenilor la 24 iunie, indică o revenire la problematica pe care actualul Papă a dezvoltat-o de la prima sa Enciclică „Ecclesiam suam" pînă la Enciclica „Populorum progressio".

Într-adevăr, el a reluat unele din temele de fond ale acestor două Enciclici pentru a confirma din nou un angajament — care părea să fi slăbit, nu numai datorită unei voințe diminuate ci și îngrijorărilor legate de polemici interne ale bisericii și ineficacității obiective a unor inițiative, totuși semnificative, ale Sfîntului Scaun de acum cîțiva ani — în ce privește restabilirea păcii în sud-estul asiatic și în alte părți ale lumii.

În ultimii ani, Paul al VI-lea și-a dat probabil seama că credibilitatea bisericii este astăzi mai mult decît oricînd în joc și numai dovada evanghelică, înțeleasă ca o contribuție la construirea, împreună cu ceilalți, a unei lumi noi, o poate salva în fața opiniei publice mondiale, a oamenilor muncii și a popoarelor în luptă pentru o altă societate, pentru noi relații între oameni.

Iată deci că Papa reia temele din Enciclica „Ecclesiam suam" privind dialogul nu numai dintre catolici în interiorul bisericii, între creștini în general, ci și cu „diferiții reprezentanți ai umanismului din zilele noastre".

Într-adevăr, se vorbește despre noi inițiative apărute în scopul de a reda vigoarea unui dialog cu ceilalți umaniști și mișcări istorice. Un dialog care s-a dovedit a fi foarte promițător, dar care are nevoie să fie confirmat și verificat în lumina unor conținuturi precise.

Așa se explică referirea Papei Montini la temele dominante ale Enciclicii „Populorum progressio", referire făcută nu prin exprimări vagi, ci prin cuvinte clare și accente de îngrijorare.

În ciuda promisiunilor, a cuvintelor frumoase, Paul al VI-lea este nevoit să constate că „inegalitățile dintre țările bogate și țările pe cale de dezvoltare nu sînt rezolvate și, în unele aspecte, se accentuează în permanență. Fapt este că dezechilibrul denunțat de noi la timpul său pare să crească în proporție inversă, în profitul celor avuți și în dauna celor care nu reușesc să-și acopere nevoile din venitul muncii lor". Și adaugă, în semn de dojană, pentru cei care n-au voit să audă: „Crește din cea de-a treia lume o cerere de ajutor, care, din așteptare plină de încredere, se transformă într-o demascare teribilă, care ar putea exploda într-o mînie de nestăpînit".

În fața acestei eventualități, din ce în ce mai urgente, Paul al VI-lea adresează tuturor oamenilor cu răspundere un avertisment: „Dacă problema nu se va rezolva în mod echitabil și dacă inegalitățile existente nu vor fi treptat micșorate și îndreptate, atunci nu vom avea echilibrul dreptății iar pacea, aspirația supremă a oamenilor, va fi într-un pericol crescînd". E vorba de pacea care „în diferite părți ale lumii este și astăzi amenințată, încălcată, înăbușită" și de „oamenii nevinovați atrași în evenimente care îi depășesc". Dar, așteptînd ca alții să plece urechea la această chemare biserica nu poate rămîne pasivă, ci trebuie să-și dovedească „forța prezenței sale, intensitatea iubirii sale, certitudinea cuvîntului său".

Referindu-se la Conciliu, el anunță reforme „treptate, dar nu timide" și afirmă cu hotărîre: „Sîntem de acord cu stăruințele oamenilor de astăzi, îndeosebi ale celor care privesc biserica din afară, ca biserica să se manifeste așa cum trebuie să fie ea, și nu o putere economică înclinată spre specula financiară, insensibilă la nevoile oamenilor, ale națiunilor în mizerie".

La Vatican se spune că aceste afirmații constituie preludiul publicării unei noi Enciclici despre sărăcie, la care Paul al VI-lea a lucrat în prezent și care ar putea fi dată publicității înaintea călătoriei sale în Asia și Oceania, care va avea loc în noiembrie.

Cert este că niciodată pînă acum nu s-a vorbit despre lichidarea „speculei financiare" și de necesitatea de a înlocui veniturile capitaliste, care

Hamburg (R.F.G.). Peste 5 000 de persoane au demonstrat împotriva amestecului american în Indochina

constituie cele mai importante surse financiare ale Sfîntului Scaun, printr-un instrument diferit (şi care urmează să fie definit) de sistemul deja condamnat de Paul al VI-lea în enciclica „Populorum progressio".

Au trecut şapte ani din ziua în care Papa Montini se află în fruntea bisericii catolice: pontificatul său a fost foarte discutat — şi trebuie să spunem — contradicţiile n-au lipsit. Dacă noua Enciclică în pregătire, dezvoltînd şi propunînd din nou temele celor două Enciclici precedente citate în aceste două ultime şi semnificative discursuri, ar urma să înfăţişeze într-adevăr acea biserică a săracilor, angajată în întregime în propăşirea omenirii şi în realizarea păcii, şi, renunţînd la aparenţele înşelătoare, ar fi fără îndoială vorba de un început al unei cotituri care n-ar putea să nu fie salutată pozitiv de cei care, în diferitele domenii şi avînd diferite roluri, luptă pentru o lume nouă.

Alceste SANTINI

Le Monde diplomatique

PARIS

Elena de la Souchère

ARMATA ARGENTINIANĂ ÎŞI MENŢINE PREROGATIVELE

PENTRU a patra oară în decurs de 15 ani, armata argentiniană a răsturnat guvernul. Generalul-locotenent Juan Carlos Ongania, adus la putere în 1966 de o mişcare militară care pretindea să înfăptuiască o „revoluţie" reală, este îndepărtat de la guvern, asemenea lui Peron în 1955, şi asemenea celor doi preşedinţi proveniţi din partidul radical : Arturo Frondizi în 1962 şi Arturo Illia din 1966.

Dincolo de cauzele accidentale care au putut să provoace căderea generalului Ongania, această repetare permanentă a fenomenelor indică o profundă neliniştе politică şi economico-socială. Pronunciamiento-ul militar de la 8 iunie a.c. s-ar fi putut produce în orice moment după înfruntările sîngeroase din Cordoba (mai-iunie 1969) între forţele armate, pe de o parte, studenţi şi muncitori, pe de altă parte. Regimul a supravieţuit încă 12 luni numai datorită rivalităţilor dintre succesorii lui posibili.

Generalul Ongania fusese adus la preşedinţie de grupuri foarte diverse care au impus politicii lui multiple imperative, uneori de neîmpăcat. Se punea problema de a integra masele peroniste în cadrul noului regim, de a stăvili revendicările muncitoreşti, de a traduce în viaţă, în acelaşi timp, un plan de austeritate şi de însănătoşire financiară, de a asigura independenţa ţării, în toate domeniile, dar făcînd în acelaşi timp apel în permanenţă la capitalul străin pentru înfăptuirea planurilor de dezvoltare economică. În sfîrşit, se punea problema de a redresa profundul dezechilibru al structurilor interne de care suferă Argentina, fără a afecta interesele celor care sprijineau regimul la începuturile lui şi în contextul tutelei militare exercitate asupra guvernului şi interzicînd generalului Ongania să se îndrepte tocmai spre forţele progresiste susceptibile să sprijine aceste reforme.

Dar guvernul Ongania a înscris totuşi un succes la activul lui : planul de redresare economică aplicat de fostul ministru al economiei, Krieger Vasena, apoi, începînd din iunie 1969, de succesorul său, Dagnino Pastore, plan care şi-a atins obiectivele cel puţin în domeniul dezvoltării. Din acest punct de vedere, Argentina s-a situat, în 1969, în primele rînduri ale ţărilor latino-americane, cu un ritm de creştere a produsului naţional brut de 6,5 la sută. Presiunile inflaţioniste, deşi au slăbit incontestabil în raport cu cifrele din 1966, nu au fost însă complet înăbuşite. Creşterea preţurilor cu amănuntul — 4.1 la sută în cursul trimestrului întîi al anului 1970 — a fost chiar mai rapidă decît în perioada corespunzătoare a anului 1969. De asemenea, rezultatele planului de redresare nu puteau face clasa mijlocie să uite nemulţumirea ei esenţială : dizolvarea tuturor partidelor politice şi a Congresului prin „Actul revoluţiei" din 28 iunie 1966. Nemulţumirea păturilor mijlocii era cu atît mai puternică cu cît acestea nu profitaseră decît în mică măsură de creşterea venitului naţional, orientată în special spre marii producători şi spre cheltuielile de dezvoltare.

În relaţiile dintre guvern şi muncitori, represiunea a înlocuit treptat „legăturile de colaborare" stabilite cu greu în 1966. De fapt, şansele acestei „colaborări" păreau serios compromise după asasinarea conducătorului sindical Augusto Vandor şi reprimarea sîngeroasă a răscoalelor muncitoreşti din Cordoba, în mai-iunie 1969.

De atunci, o politică de punere în umbră a sindicatelor a schimbat profund situaţia existentă în mai 1969, care se caracteriza prin înfruntarea dintre două centrale organic constituite: pe de o parte, C.G.M. „participaţionistă", pe de altă parte C.G.M. „rebelă". În timp ce era înfiinţat un dispozitiv militaro-poliţienesc tot mai eficace pentru a îngrădi şi descuraja pe manifestanţi, punerea sindicatelor celor mai active, sub tutela guvernului, destituirile şi întemniţările mai mult sau mai puţin prelungite de conducători „rebeli" — în primul rînd, a liderului Raimundo Ongaro — şi, în sfîrşit, favoritismul de care se bucură „participaţioniştii" au avut ca efect punerea „rebelilor" într-o semiclandestinitate şi instalarea unor conducători docili, la pîrghiile de conducere ale sindicatelor. Dar aceste state majore, din ce în ce mai discreditate, au ajuns să organizeze ele însele greve pentru a încerca să redobîndească un oarecare prestigiu.

În general, perioada 1969—1970 a fost o perioadă de tensiune socială extrem de evidentă. Greve parţiale şi generale, ocupări de uzine, manifestaţii de stradă s-au succedat continuu. Revendicările muncitoreşti au găsit sprijin în rîndul clerului, în special, în mişcarea „preoţilor din lumea a treia". Acest grup, care îşi are originea în campania lansată în Brazilia de monseniorul Helder Camara, s-a dezvoltat neîncetat în Argentina în cursul ultimilor doi ani.

La jumătatea lunii mai, Congresul de la Santa Fé se pronunţa în favoarea unui „proces revoluţionar". Trebuie remarcat că preoţii progresişti, care nu au ezitat să înfrunte autorităţile, au dat dovadă întotdeauna de o mare prudenţă în relaţiile lor cu episcopatul şi au afirmat neîncetat că aplică consemnele lansate de Conciliul Vatican II şi de conferinţa episcopală de la Medellin. Această atitudine a favorizat fără îndoială evoluţia anumitor prelaţi care, după ce au sancţionat pe preoţii progresişti din diocezele respective, au devenit conştienţi de creşterea mîniei muncitoreşti şi de pierderea de prestigiu a generalului Ongania, şi au ajuns

Pe o stradă din cartierul catolic al Belfastului

să condamne la rîndul lor politica socială a regimului.

Intensificarea dezordinilor îngrijora, de asemenea, patronatul. Oricît ar fi fost de mulţumit de orientarea planului de dezvoltare economică, el ajunsese să dorească înlăturarea generalului Ongania şi înlocuirea lui prin conducători capabili să obţină încrederea maselor sau, cel puţin, să tempereze agitaţia lor.

S-a subliniat mult faptul că, la sfîrşitul lunii mai, armata asistase cu arma la picior la ocuparea uzinelor din Cordoba de către greviştii din metalurgie şi din industria de automobile. Încă de atunci, regimul era fără îndoială condamnat în mintea majorităţii ofiţerilor. Mulţi dintre ei erau obosiţi să exercite funcţia de jandarm. Iar ofiţerii superiori se întrebau de ce trebuie să ia asupra lor toată răspunderea represiunii pentru a menţine la putere prin forţă un şef de stat de care toate categoriile sociale — patronatul, biserica, clasele mijlocii, studenţii, muncitorii — se îndepărtaseră rînd pe rînd.

Aceasta era, pare-se situaţia cînd a revenit în actualitate numele generalului Alejandro Lanusse, şeful statului major al armatei terestre. La Buenos Aires, toată lumea ştia că între cei doi generali se desfăşoară o luptă surdă, fiecare încercînd să atragă în tabăra lui pe principalii şefi de unităţi militare. Această luptă s-a încheiat prin victoria lui Lanusse care, în cursul verii 1969, a înlăturat, sub pretext de conspiraţie, pe generalii Labanca şi Uriburu. Generalul Lanusse se opunea violent ofiţerilor care visau o soluţie „în stil peruvian", ca şi vagilor năzuinţe „corporatiste" ale lui Ongania. Adept al „liberalismului" economic, şeful statului major se pronunţa, pe plan diplomatic, pentru o strînsă colaborare cu Statele Unite.

Dar părerile generalului Lanusse şi ale celorlalţi conducători militari aveau putină influenţă asupra lui Ongania, care, adus la putere de egalii săi, considera că „revoluţia" militară trebuia să se oprească la el. Una din primele sale hotărîri fusese de a îndepărta pe militari din politica activă, el însuşi deseori părăsind uniforma şi pozînd în om de stat „civil". Această atitudine destul de surprinzătoare pare să fi exasperat pe conducătorii militari argentinieni.

Conştient de vidul care se lărgea în jurul lui, Ongania recurgea treptat la represiune. După desfiinţarea, anul trecut, a revistei „Primera Plana", la începutul anului 1970 poliţia a suspendat revista populară „Asi", vinovată, şi ea, de a fi denunţat divergenţele de păreri din cadrul armatei. Marele cotidian „Cronica" (700 000 exemplare) a fost suspendat timp de cîteva zile, la sfîrşitul lunii mai, pentru că a anunţat în mod eronat moartea unui manifestant în cursul răscoalelor din Cordoba. Toate posturile de radio şi de televiziune fuseseră puse sub control guvernamental. Sindicaliştii erau supuşi unor pedepse tot mai grele, iar în ultimele zile ale mandatului său, generalul Ongania ajunsese chiar să restabilească pedeapsa cu moartea. Această hotărîre, luată a doua zi după dispariţia generalului-locotenent Pedro Eugenio Aramburu, nu a potolit de altfel cîtuşi de puţin mînia tuturor acelora care erau pe drept cuvînt indignaţi de răpire.

Misterul care înconjoară dispariţia fostului preşedinte al ţării pare să fi fost întreţinut în mod intenţionat de grupurile politice cele mai diverse. Se impun, însă, două observaţii. Răpirea nu s-a produs în stilul clasic : răpitorii nu au luat legătura cu autorităţile pentru a reclama punerea în libertate a anumitor deţinuţi politici. Generalul Aramburu nu juca rolul de ostatic, de monedă de schimb. El era acela pe care răpitorii lui intenţionau să-l lovească. De ce ? Desigur nu pentru a răzbuna pe morţii din 1956 — în ciuda anumitor comunicate fanteziste —, ci datorită activităţilor actuale ale generalului. De fapt — şi aici intervine a doua observaţie — fostul preşedinte din anii 1955—1958 poza în mod făţiş în succesor al lui Ongania.

Pare greu să ne însuşim concluziile lui Hector Sandler, secretar general al fostului partid al lui Aramburu, U.D.E.L.F.A. (dizolvat). Se ştie că Sandler acuză guvernul de a fi pus la cale răpirea generalului. Concluziile, mai nuanţate, ale căpitanului de fregată Aldo Molinari merită, pare-se, mai multă atenţie. Acest ofiţer, care şi-a desfăşurat ancheta cu sprijinul discret al statului major al marinei, atribuie răpirea unui grupuleţ de extremă dreaptă, acţionînd în legătură cu anumite servicii de poliţie, şi care ar purta deja răspunderea pentru răpirea consulului Paraguayului (regăsit).

Dacă această teză este exactă, grupul menţionat a acţionat probabil din proprie iniţiativă. Guvernul nu putea decît să suporte în mod direct consecinţele dramei. Şi, în ce-i priveşte, conducătorii militari — chiar dacă îl considerau pe Aramburu drept un rival — nu puteau să accepte ideea ca un general-locotenent al Argentinei să poată fi răpit în plin centru al oraşului Buenos Aires, ca un personaj oarecare. Din acel moment, ei erau obligaţi să acţioneze imediat pentru a asigura ordinea publică şi securitatea persoanelor.

Scopul răpitorilor era, poate, de a obliga armata să intervină. Chiar dacă doreau o înăsprire a regimului militar, ei au tremurat probabil atunci cînd membrii juntei provizorii s-au pronunţat în favoarea unei democratizări şi a reconstituirii partidelor.

Conducătorii militari îşi dau seama că dizolvarea tuturor partidelor prin Actul din 28 iunie 1966 a creat un vid politic periculos. Statutul regimului instalat la 29 mai 1966 continuă să fie în vigoare. Iar comandanţii şefi ai celor trei arme au dat chiar acestor acte o interpretare extensivă pentru a afirma că nu s-a produs, la drept vorbind, nici o lovitură de stat. Bazîndu-se pe articolele 1 şi 16, care le dau dreptul să desemneze pe preşedintele ţării şi să-i dea un succesor în caz de moarte sau de incapacitate, cei trei comandanţi şefi şi-au asumat dreptul de a-l destitui pe preşedintele Ongania. Pe de altă parte, articolul 5 al statutului — acordînd preşedintelui totalitatea „competenţelor legislative" — rămîne în vigoare. În consecinţă, dacă partidele reconstituite ar fi invitate să desemneze reprezentanţi, organul astfel format nu s-ar bucura de prerogativele unui Congres ci ar reintra mai degrabă în cadrul organelor consultative prevăzute de articolul 6 al statutului.

Controlul armatei asupra guvernului s-a întărit. Într-adevăr, preşedintele desemnat, generalul Roberto Levingston, este un militar relativ tînăr. În baza amendamentului adus recent statutului, toate decretele „importante" ale preşedintelui trebuie să fie contrasemnate de comandanţii şefi ai celor trei arme.

profil

Ahti KARJALAINEN

primul ministru al Finlandei

După 7 ani, Ahti Karjalainen revine la conducerea guvernului finlandez, constituind primul guvern parlamentar după alegerile din martie a.c. La 47 de ani (născut la 10 februarie 1923, în localitatea Hirversnsalmi), Karjalainen este o personalitate binecunoscută în viaţa politică finlandeză, fiind prezent pe băncile guvernului în cea mai mare parte a deceniului al 7-lea (cel mai adesea ca ministru de externe).

Cariera politică a omului de stat finlandez începe îndată după absolvirea, la Helsinki, a facultăţii de ştiinţe economice, în 1946 (în 1959 avea să obţină titlul de doctor în ştiinţe economice). Activînd în cadrul Partidului de centru (denumit atunci Uniunea Agrară), Karjalainen ocupă în perioada 1947 — 1950 funcţia de secretar pentru problemele informaţiilor ; domeniul îi era familiar, avînd o experienţă anterioară de ziarist. În perioada 1950-1956, este secretar al lui Urho Kekkonen, actualul preşedinte fiind în acea perioadă prim-ministru. Ocupă, succesiv, funcţii tot mai importante : ministru adjunct de finanţe în 1957, membru al consiliului de administraţie al Băncii Finlandei în 1958, ministru al industriei şi comerţului în anii 1959-1961 (cînd a negociat asocierea Finlandei la A.E.L.S.), ministru de externe în 1961-1962. În perioada aprilie 1962 — decembrie 1963 a prezidat un guvern de coaliţie. În 1964, redevine ministru de externe, funcţie pe care avea să o deţină, aproape fără întrerupere, pînă în martie 1970, în guvernele Virolainen, Passio şi Koivisto. Ca prim-ministru şi ministru de externe, Karjalainen a acţionat în spiritul „liniei politice naţionale Paasikivi-Kekkonen", de neutralitate şi bune relaţii cu toate statele indiferent de sistemul lor social-politic. În 1963, cînd era prim-ministru, Ahti Karjalainen a spus : „Finlanda a ales ca bază a relaţiilor sale coexistenţa paşnică. De-a lungul anilor, această orientare s-a dovedit justă".

În perioada recentă, ca şef al diplomaţiei finlandeze, Ahti Karjalainen a întreprins o susţinută şi promiţătoare activitate de promovare a propunerii finlandeze privind reunirea la Helsinki a unei conferinţe consacrate securităţii europene, întreprinzînd o serie de turnee în capitalele europene. El a fost — în calitate de ministru de externe— oaspetele ţării noastre în februarie 1967 şi septembrie 1969.

M. M.

poșta redacției

INVESTIȚII VEST-GERMANE ÎN AMERICA LATINĂ

Vasile Medașiu, Craiova. 1) În tabelul țărilor care primesc ajutor prin intermediul agențiilor O.N.U., Chile se situează pe primul loc în America Latină și pe locul patru în întreaga lume (după India, Pakistan, R.A.U.). 2) Populația orașului Ciudad de Mexico a crescut de la 368 000 locuitori în 1900 la 7 500 0000 în prezent. Exodul permanent spre capitală a dus la o creștere, în ultimul deceniu, al numărului locuitorilor într-un ritm de 30 la sută anual. 3) Investițiile vest-germane din ultimii ani în America Latină au crescut, într-adevăr, considerabil. Din totalul de 4 000 milioane de dolari investiți în anul 1969 de către R.F.G. în străinătate, 723 milioane au revenit Americii Latine. Cel mai cunoscut produs este, fără îndoială, automobilul marca Volkswagen. (În Brazilia și Mexic firma produce 700 și respectiv 100 de automobile pe zi). Produsele chimice ocupă locul al doilea, cele mai mari firme care investesc în America Latină fiind Bayer, Farbwerke Hoechst și BASF. Ultima — cea mai mare producătoare de mase plastice din Europa — a început în decembrie 1969 construcția unei întreprinderi de produse chimice la Rosario (Argentina), care va costa circa 10 milioane de dolari. La Lima, firma Bayer construiește o fabrică de fibre sintetice în valoare de 12,5 milioane dolari. În alte domenii de activitate, principalele firme vest-germane care investesc în America Latină sînt : Volkswagen și Daimler-Benz în industria automotoare ; Siemens, Bosch și SFF în electronie ; Krupp în siderurgie și metalurgie etc. Dintre acestea, Siemens construiește un important centru electric la Atucha (Argentina), iar în Brazilia asigură 20 la sută din producția de curent electric necesară consumului întregii țări.

ISTORICUL CUCERIRII INDONEZIEI

Primii europeni care au pășit pe pămîntul Indoneziei au fost portughezii. La începutul anilor 1500 flota lui Albuquerque, regele portughez al Indiei, a atins țărmurile insulelor. Timp de un secol marinarii portughezi au cărat spre Europa mătăsurile și mirodeniile indoneziene. Prin înșelăciune și mită au reușit să obțină de la prinții locali dreptul de a face comerț ; menținut numai prin cruzime, acest drept a declanșat o puternică opoziție din partea locuitorilor. Consecința a fost înlocuirea dominației portugheze cu cea olandeză. De altfel bogații comercianți din Țările de Jos au fost părtași cu mult înainte la acțiunile portughezilor, acordîndu-le sprijin financiar. În anul 1602 a fost întemeiată Compania Indiilor Olandeze care, pînă în 1611, reușește să-și asigure baze în insulele Jawa, Moluce și Madura (renumite pentru mirodenii), avînd la dispoziție și un însemnat număr de soldați (în insulele Moluce, în 1615 erau mai multe mii). În același an forțele maritime ale Companiei au înfrînt în sudul peninsulei Malaya flota Indiilor Spaniole. Era penultimul pas (cel din urmă avea să fie ocuparea în 1619 a orașului Djakarta și cucerirea în întregime a insulei Jawa) înaintea stăpînirii depline a Indoneziei. Numele orașului Djakarta a fost schimbat, insula împărțită în provincii conduse de guvernatori olandezi. Aceștia aveau ca ajutoare pe cîte unul dintre șefii de trib care era plătit cu salariu lunar și, dacă dovedea „o comportare loială", putea spera ca fiul să-i moștenească postul. În restul insulelor — olandezii și-au exercitat puterea indirect : autoritatea era reprezentată de un șef de trib, iar asupra intereselor comerciale ale metropolei vegheau cîteva garnizoane. Exploatarea insulelor a fost mai adîncă după 1798 cînd guvernul olandez a preluat afacerile companiei Indiilor. Au urmat în insule un șir de răscoale, toate reprimate crunt. În perioada războaielor napoleoniene stăpînirea olandeză a fost întreruptă pentru scurt timp : din motive de „securitate" englezii au ocupat insulele, retrocedate Olandei după cinci ani. Al doilea capitol al dominației olandeze începe cu o presiune economică organizată. Exporturile din insule s-au majorat de 6 ori. În 1830 guvernatorul Van den Bosch introduce sistemul culturii obligatorii — „cultur stelsel". Peste aproximativ 20 de ani altă lege trece în proprietatea guvernului olandez toate pămînturile nelucrate — aici vor apărea marile plantații de tutun și cauciuc. Mai tîrziu legea e completată : și bogățiile subsolului devin proprietate olandeză. Între 1850—1900 profiturile obținute din insule erau echivalente cu cele obținute în cei 250 dinainte. În aceste condiții a izbucnit mișcarea de eliberare care avea să ducă în cele din urmă la independența Indoneziei.

D. MACH
Cîmpia Turzii

Val. Săndulescu, București. De la construirea canalului care leagă Marea Nordului de Marea Baltică (între gurile Elbei și golful Kieler Förde) s-au împlinit anul acesta (mai precis la 20 iunie) 75 de ani. Canalul este, într-adevăr, artera navigabilă cu cel mai intens trafic din lume. Din această cauză, canalul se dovedește a fi, sub aspectul său inițial, insuficient nevoilor crescînde de transport. S-a hotărît, cu prilejul jubileului, lărgirea, adîncirea și modernizarea sa, astfel ca să se poată trece de la 90 000 de nave anual (traficul actual) la 120 000 de nave în 1980.

Vasile C. Bejan, com. Borca, jud. Neamț. 1) Nu sîntem în posesia niciunei informații suplimentare celor publicate în legătură cu fostul premier algerian Ben Bella. 2) Martin Bormann nu a fost încă prins. 3) Nu vă putem spune dacă și cînd regele Constantin al Greciei se va întoarce în țară. Pînă în prezent încercările de acord între reprezentanții săi și cei ai guvernului nu au dus la nici un rezultat concret.

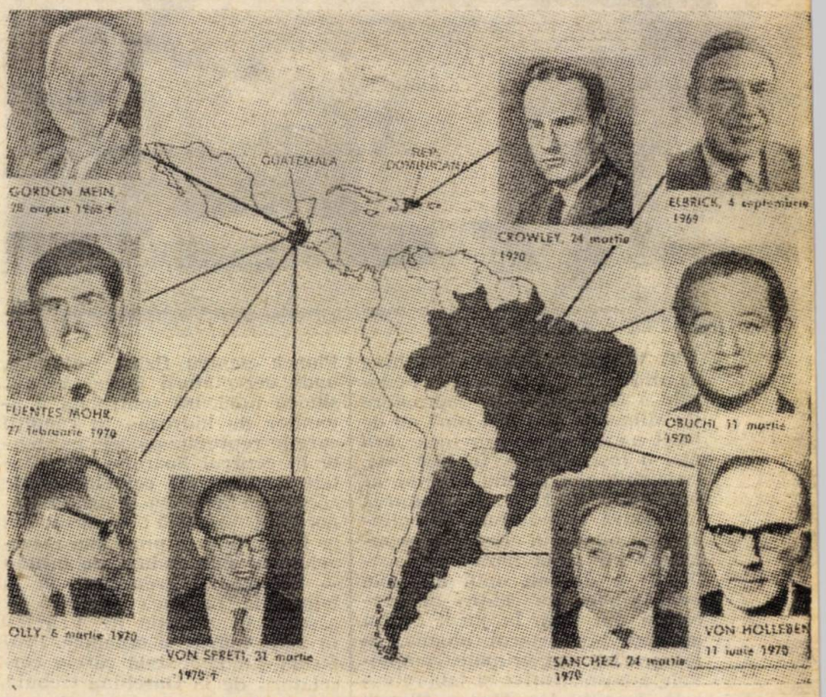

RĂPIRILE DE DIPLOMAȚI

Adrian Turcu, Buzău. Răpirile diferiților oameni politici sau de afaceri în America de Sud au devenit în ultimii ani, într-adevăr, o practică. Este, desigur, dificil să stabilim pentru moment, o listă a tuturor oamenilor de afaceri asasinați sau răpiți în țările acestui continent. Nu același lucru se întîmplă, însă, cu diplomații străini acreditați în țările respective. Aceste acțiuni, au început în Guatemala, în urmă cu doi ani : la 28 august 1968 un grup de teroriști răpește pe ambasadorul Statelor Unite, John Gordon Mein în scopul de a-l schimba cu unul din liderii lor arestat de autoritățile guvernamentale. Gordon Mein a rezistat presiunilor răpitorilor săi, a încercat să fugă și a fost ucis. După aproximativ un an, un alt diplomat străin este răpit în Brazilia : ambasadorul Statelor Unite Charles Burke Elbrick ; în schimbul eliberării sale, guvernul a acceptat punerea în libertate a 15 deținuți politici. Din acest moment practica răpirilor începe, așa cum afirma revista argentiniană „Visión", „să se instituționalizeze". La 27 februarie 1970 este răpit consilierul Alberto Fuentes Mohr ; la 6 martie, tot în Guatemala, este răpit atașatul nord-american Sean M. Holly ; Nobuo Okuchi, consulul japonez la Sao Paulo (Brazilia) este răpit la 11 martie ; la 24 martie atașatul militar aero al Statelor Unite în Republica Dominicană, Donald J. Crowley este victima unei răpiri ; în aceeași zi este răpit în Argentina consulul Paraguayului, Waldemar Sanchez ; la 31 martie, din nou o răpire în Guatemala : ambasadorul vest-german Karl von Spreti (teroriștii care l-au răpit pe ambasadorul vest-german au cerut inițial eliberarea a 16 deținuți politici — ulterior numărul lor a fost ridicat la 22 — și suma de 700 000 quetzali în schimbul vieții ambasadorului ; după cum știți, din relatările revistei noastre, guvernul guatemalez a refuzat cererile teroriștilor și ambasadorul a fost ucis ; actul a dezlănțuit protestul energic al întregii lumi ; a urmat apoi ruperea relațiilor dintre R.F.G. și Guatemala) ; la 11 iunie Ehrenfried von Holleben, ambasadorul R.F.G. în Brazilia, este răpit de un grup aparținînd unei organizații de extremă dreaptă. Problema răpirilor de diplomați, care au devenit în 1970 foarte frecvente în America Latină, a fost discutată la recenta reuniune O.S.A. de la Washington fără a se ajunge însă la vreun rezultat concret. După cum se știe, personalul diplomatic beneficiază de imunitate și răspunzătoare sînt, se înțelege, în primul rînd guvernele din țările respective cărora le revine — subliniază cotidianul „El Tiempo" din Bogota, — „obligația a da garanții depline de securitate și respect reprezentanților guvernelor străine".

poșta redacției

GARCHING

T. Vlădescu, Brașov. Garching se află în sudul Republicii Federale a Germaniei, în apropiere de München și a fost pînă nu de mult un orășel de provincie fără nici o însemnătate. În 1958 este construit aici primul reactor atomic din R. F. G. Dezvoltarea ulterioară a orășelului e oglindită nu numai în creșterea populației, dar și în faptul că localitatea a devenit unul din cele mai importante centre de cercetare din țară. În jurul „oului atomic" (reactorul atomic, în fotografie) sînt grupate complexele administrative și laboratoarele Institutelor Max Planck pentru fizică extraterestră și plasmofizică. Dintre laboratoarele existente la Garching cele asupra cărora se concretizează eforturile și atenția specialiștilor aparțin Institutului Max Planck pentru fizica plasmei, unde cercetătorii încearcă fuziunea nucleară controlată a atomilor de hidrogen în condiții care le reproduc pe cele existente în centrul Soarelui. Rezultatele pozitive ale cercetărilor de acest gen ar avea o uriașă importanță practică : în acest fel ar fi soluționată problema rezervelor tot mai reduse de uraniu — hidrogenul greu care ar fi folosit la fuziunea nucleară se găsește în diluație de 1 : 60 000 în toate mările și oceanele. Problema fundamentală căreia cercetătorii de la Garching trebuie să-i facă față este menținerea stabilă a plasmei de hidrogen cu înaltă densitate la o temperatură de cîteva milioane de grade timp de cîteva sutimi de secundă.

BĂTĂLIA DE PE BOYNE (1690)

Actualele incidente din Irlanda de Nord par să se înscrie pe linia confruntării istorice dintre comunitățile locale catolică și protestantă. Evenimentul care a marcat în trecut separarea celor două comunități a fost războiul din anii 1689—1691, în urma căruia guvernatorii englezi și-au instaurat definitiv, pentru mai bine de două sute de ani, dominația politică și economică pe întreg teritoriul insulei. „A doua revoluție din Anglia" din 1688, a dus, după cum se știe, la înlăturarea regelui Iacob al II-lea Stuart, sprijinitor al catolicismului și adept al unei monarhii autoritare și proclamat ca rege al Angliei a statthouderului Olandei, prințul protestant Wilhelm de Orania. Refugiat în Franța, Iacob a primit însă sprijinul lui Ludovic al XIV-lea pentru redobîndirea tronului, și, la 5 martie 1689, a plecat în Irlanda cu o escadră franceză. În Irlanda, în majoritate catolică, impopularitatea Stuartilor era mult mai redusă decît în Anglia, nu numai pentru faptul că sprijineau catolicismul cît și pentru faptul că fuseseră adversarii lui Cromwell care, în expediția sa de recucerire a insulei, se purtase fără cruțare. Lordul guvernator Tyrconnell declară că nu recunoaște alt rege legitim decît pe Iacob și acesta își poate reface un parlament la Dublin, începînd totodată să strîngă o armată pentru o debarcare ulterioară în Anglia. Proclamarea ca rege al ui Wilhelm al III-lea, adversar constant al politicii lui Ludovic al XIV-lea prilejuia de altfel pornirea unui nou război european între Franța și statele semnatare ale Ligii din Augsburg (1686) — Olanda, Imperiul și o parte din principii germani — la care s-a alăturat și Anglia. Ministrul francez de război Louvois, s-a declarat împotriva sprijinirii lui Iacob, considerînd că „exilații sînt cei mai răi sfătuitori", dar Ludovic al XIV-lea, influențat de ministrul marinei Seignelay, a hotărît să trimită totuși în Irlanda o armată de 8 000 de soldați. Comanda a primit-o un favorit al curții, ducele Lauzun, mai mult aventurier decît general, dar, în același an, 1689, trupele franceze debarcau în sudul insulei în baia Bantry. Amiralul englez Herbert, ajuns prea tîrziu cu flota sa la Bantry a avut de înfruntat flota franceză din Brest a locotenentului-general Châteaurenault. Bătălia navală a rămas nedecisă, dar retragerea flotei engleze a dat libertate de acțiune iacobiților. Notabilitățile protestante din Ulster și partizanii noului regim din Anglia s-au refugiat în orașul Derry — de-atunci Londonderry — unde au trebuit să facă față unui asediu îndelungat. Preocupat cu consolidarea domniei, Wilhelm nu a intervenit în 1689 în Irlanda. Dar în primăvara următoare, lăsînd momentan pe aliații săi continentali să susțină războiul împotriva lui Ludovic al XIV-lea, își constituie o armată de 14 000 de oameni, în bună parte mercenari, cu care la 24 aprilie 1690 debarcă în nordul Irlandei la Carrickfergus. Comanda trupelor sale fusese încredințată mareșalului Schomberg, un portestant emigrat din Franța în urma revocării edictului din Nantes (1683). Wilhelm deblochează întîi Londonderry și înaintă apoi în sud spre Dublin. Ajuns la nord de orașul Drogheda, întîlni armata irlandeză pe fluviul Boyne, unde Lauzun și Tyrconnell își stabiliseră poziția de luptă. Bătălia hotăritoare avu loc în ziua de 13 iulie. Infanteria irlandeză, deși destul de numeroasă dar slab instruită și armată, se risipi repede în fața șocului mercenarilor lui Schomberg. Cavaleria însă, condusă de un partizan englez al Stuarților, Richard Hamilton, dădu atacuri repetate pentru a schimba soarta luptei, pînă ce Hamilton căzu prizonier. Francezii lui Lauzun au acoperit apoi retragerea rămășițelor armatei iacobite spre Dublin. În fuga sa, Iacob nu s-a oprit decît la Versailles, „bine dispus și gata să povestească oricui participarea sa la luptă". Cu toată victoria, situația lui Wilhelm în Irlanda rămase însă destul de grea. Trei zile înaintea bătăliei de pe Boyne, la 10 iulie, flota anglo-olandeză, inferioară numeric, suferise o grea înfrîngere în Canalul Minecii din partea flotei franceze, care ieșise din Brest în sprijinul lui Iacob. Flota engleză se retrase pe Tamisa, amiralul Herbert fu dat în judecată, dar francezii stăpîneau marea și armata lui Schomberg se găsi astfel blocată într-o insulă ostilă. Neavînd însă o directivă operativă, specială, comandantul șef francez Tourville se mulțumi să incendieze demonstrativ un sat de pescari pe coasta de sud a Angliei și se înapoie apoi la Brest, detașînd temporar în marea Irlandei numai cîteva fregate. Restabilind autoritatea sa la Dublin, Wilhelm al III-lea s-a putut astfel întoarce în toamnă la Londra. Seignelay muri între timp și Ludovic al XIV-lea renunță să mai trimită alte trupe în Irlanda. Luptele au continuat totuși cîtăva vreme în partea de sud a insulei, la Galway, conducerea partizanilor lui Iacob avînd-o contele francez Avaux. În cele din urmă, o convenție de capitulare avea să fie încheiată la Limerick, resturile armatei franco-irlandeze fiind transportate în Franța. Cîteva unități militare irlandeze aveau să fie păstrate în Normandia și, ulterior (1692), destinate să facă parte dintr-o armată de debarcare în Anglia. Această operație nu a mai avut însă loc, și, în 1697, prin tratatul general de pace de la Ryswick, Ludovic al XIV-lea recunoaște pe Wilhelm al III-lea ca rege al Angliei și Irlandei. Bătălia de pe Boyne a fost ultima ciocnire susținută de trupe regulate ale Irlandei catolice împotriva armatei engleze, nu atît pentru păstrarea independenței religioase — deși în acea vreme acest lucru avea destulă importanță, cît pentru apărarea unor drepturi naționale determinate de structurile economice și locale specifice, pe care guvernanții englezi intenționau să le desființeze.

N. KOSLINSKI
București

„LUMEA" PENTRU COLECȚII

Cititorii noștri care doresc să cumpere sau să-și completeze colecțiile „Lumea" se pot adresa : **dr. Eusebiu Nicorescu, str. Ștefan Furtună nr. 23, tel. 15 75 63, București, sect. 7 ; Ion Mățu, Piața Lenin nr. 2, ap. 9, Reșița ; Nicolae Tărtăreanu, str. Emil Avramescu nr. 21, Rîmnicul Vîlcea, jud. Vîlcea ; Vasile Blănaru, str. Parcului 39, tel. 31 74 30, sect. 6 București ; Pavel Stroescu, str. Paciurea nr. 4, Timișoara ; Marcel Kaufman, str. Cobălcescu 31, tel. 14 86 62, București.**

Gheorghe Tifoiu, com. Seaca, jud. Olt. Supoziția dv. este, evident, eronată.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10, Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

FABRICA DE PRODUSE CHIMICE

SINTEZA

Oradea

produce
și
livrează
următoarele insecticide, fitofarmaceutice
de mare eficiență :

CARBETOX CARBETOX CARBETOX

FOSFOTOX R FOSFOTOX R FOSFOTOX R

FOSFOTOX F FOSFOTOX F FOSFOTOX F

CIMEXAN CIMEXAN CIMEXAN

— CARBETOX — Se aplică în pomicultură, în legumicultură, în culturile de bumbac, de tutun, de sfeclă de zahăr și în silvicultură, pentru combaterea insectelor rozătoare și sugătoare, împotriva păduchilor țesoși și a acarienilor fitofagi. Are aplicații în zootehnie în combaterea endo și ectoparaziților vitelor și a păsărilor de curte.

— FOSFOTOX R — (Rogor) Se utilizează în pomicultură, în cultura cerealelor, în legumicultură, la plantele industriale și plante ornamentale, în zootehnie, cu indicații speciale pentru combaterea aphidelor, acarienilor, păduchelui verde al mărului și al piersicului ; se întrebuințează pentru combaterea păduchelui negru al sfeclei, muștei cireșului, păduchelui de frunză.

— FOSFOTOX F — (Ehtion) Se recomandă pentru combaterea acarienilor fitofagi în pomicultură și viticultură, a păduchilor țesoși în tratamentele de iarnă. Are eficacitate mare în combaterea păduchelui San José, păianjenului brun al pomilor și a păduchelui cenușiu al verzei.

— CIMEXAN — Se întrebuințează pentru distrugerea radicală a insectelor parazite din locuințe și localuri publice, în combaterea ploșnițelor, păduchilor, puricilor și a muștelor.

Instrucțiunile de folosință se pot obține de la FABRICA DE PRODUSE CHIMICE „SINTEZA" — Oradea.

str. Chimiei nr. 3-7

Uzina de prelucrare a maselor plastice

IAȘI

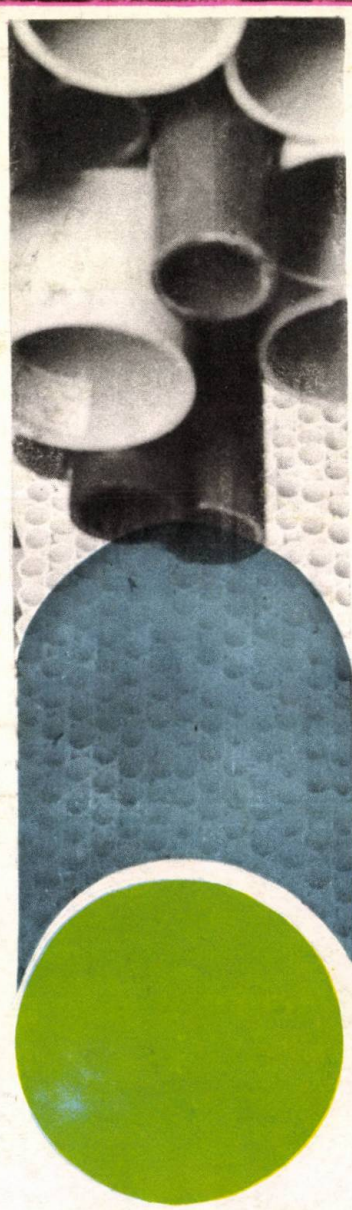

produce :

— folii de polietilenă de înaltă presiune, care prezintă o mare rezistență față de majoritatea agenților chimici și la tracțiune. Datorită calităților lor, foliile de polietilenă se pot utiliza ca ambalaje în industria alimentară, textilă, chimică. În agricultură foliile sînt excelente pentru protejarea răsadurilor.

— folii de poligrafvinil, pentru industria poligrafică, de papetărie și marochinărie. Poligrafvinilul se fabrică într-o gamă variată de șagrene și culori. Cei interesați se pot adresa, pentru amănunte, direct serviciilor de desfacere și tehnic al Uzinei de prelucrare a maselor plastice — Iași, șos. Tutora 35, tel. 5720, telex — 022941 —

Lei 2

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 31 *30 iulie 1970*

Orientul Mijlociu

ACTIVITATE DIPLOMATICĂ INTENSĂ

ORIENTĂRI PERUVIENE

Reportaj pe glob

SARAJEVO

Negocierile Piaţa comună — Marea Britanie

Noutăţi în ştiinţa şi tehnica mondială

Din actualitatea internațională

Convorbirile dintre ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Andrei Gromîko, și ministrul de externe al R.F. a Germaniei, Walter Scheel

Președintele Finlandei, Urho Kekkonen, s-a întîlnit la New York cu secretarul general al O.N.U., U Thant

Noul premier italian desemnat, Emilio Colombo, făcînd o declarație presei

La invitația ministrului afacerilor externe al R. P. Polone, Stefan Jedrychowski, a făcut o vizită oficială la Varșovia, ministrul afacerilor externe al Belgiei, Pierre Harmel

CABINETUL DE PARTID
BIBLIOTECA
SIBIU

LUMEA

Nr. 31 (353) — 30 iulie 1970

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Radu Pascal*

INTERVIUL NOSTRU

4 HANS PETER TSCHUDI, președintele Confederației Helvetice
8 HUBERT WIELAND ALZAMORA, ambasadorul Republicii Peru la București

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

6 GENEVA. Comitetul pentru dezarmare în sesiune de vară. *Tiberiu N. Bogdan*
10 ATENA. Semnificația remanierilor. *Al. Cîmpeanu*
11 Greva docherilor englezi. *Mihai Matei*
12 Pentru reunificarea Coreei
13 Franța : semi-vacanță politică. *Florica Șelmaru*
14 George Wallace pe scena politică americană. *I. Cioară*
18 Congresul „Orașelor înfrățite". *Costică Alecu*
19 Negocierile Piața comună — Marea Britanie. *Ilie Șerbănescu*
20 Maroc. După referendum. *Stelian Țurlea*
21 În lumea științei și tehnicii. *Mircea Grigorescu*

REPORTAJ PE GLOB

16 Sarajevo. *Al. N. Trestieni*

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

24 Învățămintele istoriei și imperativele prezentului. *George G. Potra*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 The New York Times Magazine, International Herald Tribune, Le Monde Diplomatique, Frankfurter Allgemeine, L'Essor

PROFIL

30 SIR ALEC DOUGLAS-HOME, ministrul de externe al Angliei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

Interviuri cu

Hans Peter TSCHUDI

președintele Confederației Helvetice

Hubert WIELAND ALZAMORA

ambasadorul Republicii Peru la București

FRANȚA SEMI-VACANȚĂ POLITICĂ

NEGOCIERILE ANGLIA — PIAȚA COMUNĂ

Comitetul pentru dezarmare în sesiune de vară

Reportaj pe glob SARAJEVO

George Wallace pe scena politică americană

NOUTĂȚI TEHNICE ȘI ȘTIINȚIFICE

săptămîna în telegrame

Moscova

DIALOGUL SOVIETO — VEST-GERMAN

Evoluția dialogului întreținut de o serie de țări socialiste cu R.F.G. — ne referim, cu precădere, la Uniunea Sovietică și Polonia — a intrat într-o fază nouă, hotărîtoare. E, astfel, semnificativ că, prin actualele convorbiri de la Moscova dintre ministrul de externe sovietic, Andrei Gromiko, și ministrul de externe vest-german, Walter Scheel, s-a trecut, practic, la etapa negocierilor propriuzise privind un tratat de renunțare la folosirea forței. După cum se știe, aceste tratative urmează convorbirilor preliminare purtate de ministrul de externe sovietic, A. Gromiko, cu secretarul de stat Egon Bahr. În același timp, zilele trecute s-a încheiat a cincea rundă a convorbirilor politice dintre guvernele Poloniei și R. F. a Germaniei, în vederea formulării detaliate a diferitelor puncte ale unui tratat privind bazele normalizării relațiilor dintre cele două țări. Discuțiile au fost purtate, din partea poloneză, de ministrul de externe adjunct, Josef Winiewicz, și, din partea vest-germană, de secretarul de stat Georg Ferdinand Duckwitz. Și în cazul tratativelor polono—vest-germane, recentele convorbiri de la Varșovia au urmat unei etape preliminare a schimburilor de păreri dintre cele două guverne. Subliniind utilitatea convorbirilor anterioare și atmosfera bună în care s-au desfășurat, secretarul de stat vest-german își exprima optimismul în ce privește evoluția și rezultatele dialogului. „În ansamblu am progresat, și aceasta este obiectivul fiecăreia dintre întrevederile noastre" — a declarat Duckwitz, la înapoierea sa de la Varșovia. Într-un comentariu al serviciului de presă al P.S.D. se afirmă că, pînă la cea de-a șasea rundă, care va avea loc la Bonn, în septembrie, va fi, fără îndoială, posibil „să se pregătească depășirea ultimelor dificultăți ivite, în special în problemele de formulare, în așa fel încît tratativele finale să poată lua sfîrșit relativ repede".

Negocierile purtate, în prezent, la Moscova, de miniștrii de externe Andrei Gromîko și Walter Scheel, au debutat — după aprecierea ambelor părți — sub auspicii favorabile. Presa sovietică apreciază, în ultimele sale comentarii consacrate vizitei ministrului de externe Scheel, că, alături de convorbirile R.F.G. cu Polonia, actualele negocieri sovieto—vest-germane se înscriu pe linia acelor acțiuni menite să ducă la normalizarea relațiilor dintre țările europene. Uniunea Sovietică — preciza un comentariu radiofonic — dorește să-și bazeze relațiile cu R.F.G. pe aceleași principii, ca și cu celelalte țări vest-europene. „Întărindu-și relațiile de afaceri cu țările Europei occidentale, Uniunea Sovietică — scrie «Pravda» — dorește să pună la punct și colaborarea economică normală cu R.F.G. În ce privește Uniunea Sovietică, drumul spre acest obiectiv este deschis". Ziarul adaugă că „înțelegerea necesității de a ține seama de realitățile existente pe continentul european își croiește în prezent un drum tot mai larg și în Republica Federală a Germaniei. O reflectare a acestui proces a constituit-o, după părerea observatorilor, recunoașterea de către actualul guvern vest-german a unei serii de factori ai realităților din Europa".

În preajma vizitei, ministrul de externe Walter Scheel reafirma țelul principal al „politicii față de Răsărit" și, implicit, al relațiilor cu Uniunea Sovietică : „țelul nostru — spunea el — este de a transforma neîncrederea în încredere și confruntarea în colaborare". Scheel aprecia că misiunea sa la Moscova este de a găsi un nou punct de plecare, după eforturile întreprinse anterior, în vederea găsirii unei baze „pentru o dezvoltare constructivă a relațiilor dintre R.F.G. și U.R.S.S." În cercurile politice vest-germane, se arată, că, în concepția guvernului federal, documentul pe temeiul căruia Scheel va duce tratativele (făcut, de altfel, public prin indiscreția presei de opoziție) afirmă, în esență, că, „în înfăptuirea obiectivelor lor politice, Republica Federală și Uniunea Sovietică renunță la folosirea forței sau la amenințarea cu folosirea forței, consideră frontierele postbelice din Europa ca inviolabile și respectă integritatea teritorială a tuturor statelor din Europa. În afară de aceasta, cele două state urmează să confirme că tratativele și acordurile bi și multilaterale încheiate anterior rămîn valabile și în viitor" (citatul e reprodus după „D.P.A.").

Observatorii politici atrag, totodată, atenția asupra atacurilor opoziției creștin-democrate care, în ultima vreme, au atins un înalt grad de virulență critică la adresa „politicii răsăritene" promovate de guvern. E, totuși, de menționat că, pe parcursul negocierilor de la Moscova — reiese dintr-o serie de declarații — opoziția ar fi înclinată să instituie un „armistițiu", renunțînd temporar la agresivitatea din ultimul timp.

Discuțiile și tratativele în curs, întreținute de țările socialiste cu Republica Federală a Germaniei — apreciază majoritatea comentatorilor — corespund tendințelor majore ale Europei politice de astăzi, tendințe îndreptate spre realizarea unor relații normale între națiuni, întemeiate pe normele unanim acceptate ale legalității și moralei internaționale. Acțiunile duse în acest sens contribuie, desigur, în mod necesar și eficace, la opera generală de edificare a securității europene — acest deziderat politic vital al tuturor națiunilor de pe continent.

Varșovia. Convorbirile polono—vest-germane. Delegațiile au fost conduse de J. Winiewicz, ministru adjunct al afacerilor externe al R. P. Polone, și de G. F. Duckwitz, secretar de stat în M.A.E. al R.F. a Germaniei

Orientul Apropiat

ACTIVITATE DIPLOMATICĂ INTENSĂ

Răspunsul președintelui R.A.U., Gamal Abdel Nasser, la propunerile avansate de către secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, privind soluționarea situației din Orientul Apropiat, diversele reacții arabe și israeliene, precum și ecoul internațional legat de aceste inițiative, în sfîrșit, frecvența contactelor diplomatice avînd drept scop o nouă reexaminare a problemelor din zonă — toate acestea par să ducă la concluzia că, în contextul politic complicat al Orientului Apropiat, au apărut date noi, de certă importanță. Oricum, asistăm la un moment în care diplomația pare să primeze.

Debutul acestei faze l-a constituit acceptarea oficială, de către R.A.U., a așa-numitului „plan Rogers". Precizarea atitudinii egiptene a fost făcută de către președintele Nasser, cu prilejul discursului său la Congresul național general al Uniunii Socialiste Arabe. Fundamentarea răspunsului favorabil al oficialităților egiptene stă în faptul — a explicat președintele Nasser — că propunerile americane sînt, de altfel, conținute în textul rezoluției Consiliului de Securitate al O.N.U., din noiembrie 1967. Or, se știe, aceasta a fost mai demult acceptată la Cairo. „Inițiativa americană nu este de fapt decît o procedură pentru aplicarea rezoluției din 22 noiembrie 1967" — a afirmat președintele Nasser. Într-adevăr, în textul scrisorii lui Rogers, adresate ministrului de externe al R.A.U., Mahmud Riad (text publicat de Departamentul de Stat ulterior răspunsului oficial egiptean), se subliniază că „după părerea noastră, calea cea mai eficientă pentru a se ajunge la un acord asupra unei soluții ar fi ca părțile să înceapă să elaboreze, sub auspiciile ambasadorului Jarring, măsurile detaliate necesare punerii în aplicare a rezoluției 242 a Consiliului de Securitate".

Fixînd poziția R.A.U. față de propunerile americane, președintele Nasser s-a pronunțat

săptămîna în telegrame

pentru „reactivizarea misiunii Jarring". În același timp, el a reafirmat necesitatea evacuării „totale și globale" a teritoriilor ocupate în prezent de trupele israeliene (înălțimile Golan, malul occidental al Iordanului, Ierusalimul, teritoriul Gaza și Sinaiul). „Noi am hotărît să răspundem favorabil planului american — a arătat președintele Nasser — fără ca acceptarea noastră să fie însoțită de condiții și rezerve... Noi am acceptat, de asemenea, acest plan ca o ultimă șansă de a se ajunge la o soluționare pașnică a crizei. Trebuie să subliniem totuși — a adăugat președintele — că nu ne facem iluzii asupra șanselor sale de succes". În concepția sa, R.A.U. — a precizat președintele Nasser — are în vedere, simultan, o soluție politică și una militară („Dacă acțiunea politică va reuși, cu atît mai bine" — a declarat el). Aceasta depinde însă — a arătat președintele — de poziția celeilalte părți și, în primul rînd, de acceptarea și aplicarea de către Israel a rezoluției Consiliului de Securitate. „În ce privește propunerile americane în legătură cu recunoașterea suveranității și integrității teritoriale, precum și independența politică a fiecărei părți, ele — a subliniat, de asemenea, președintele R.A.U. — figurează în rezoluția de la 22 noiembrie". (Propunînd discuții arabo-israeliene — între R.A.U., Iordania și Israel — sub auspiciile ambasadorului Jarring, în textul american se apreciază că scopul lor ar trebui să fie „realizarea unui acord pentru instaurarea unei păci juste și trainice între ele bazate pe: 1) recunoașterea mutuală de către R.A.U., Iordania și Israel a suveranității, integrității teritoriale și independenței lor politice și 2) retragerea Israelului de pe teritoriile ocupate în conflictul din 1967, toate acestea în conformitate cu rezoluția 242").

Scrisoarea lui Rogers mai cuprinde o propunere privind „restabilirea încetării focului, cel puțin pe o perioadă limitată", pe frontul arabo-israelian. (Se avansează, în acest sens, un răstimp de trei luni). Referindu-se la acest punct al scrisorii, președintele Nasser a afirmat că R.A.U. nu a fost prima care a declanșat ciocnirile. „Orice încălcare de către Israel a încetării focului cu Siria și Iordania — a precizat, totodată, președintele Nasser, — va fi considerată ca o încălcare a încetării focului cu R.A.U., deoarece noi sîntem legați de aceste țări prin tratate de apărare". Abordînd situația din Orientul Apropiat, președintele R.A.U. a cerut, de asemenea, respectarea drepturilor refugiaților palestinieni. La încheierea lucrărilor sale, „Congresul Uniunii Socialiste Arabe — se spune în comunicatul final — consideră că acceptarea inițiativei americane, avînd drept obiectiv aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, este un gest politic de mare importanță".

Comentatorii notează, în contextul diverselor atitudini arabe față de poziția R.A.U. și „planul Rogers", reacția favorabilă a Iordaniei și Libanului. Acceptînd proiectul american, ministrul de externe iordanian, Abdel Moneim Rifai, a precizat că răspunsul guvernului său „este pozitiv și pe linia celui dat de R.A.U.". Un mesaj adresat de regele Hussein președintelui Nasser exprimă acest acord de principiu. Nu în același sens merg însă și alte reacții arabe : în timp ce la Alger se observă o anume rezervă, Siria și Irakul, printr-o serie de comentarii și declarații oficiale, au respins „planul de pace" american. Negativ rămîne și răspunsul dat de liderii „Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei", precum Georges Habache, șeful Frontului. La Amman, de pildă, ziarul „Al Fatah", purtător de cuvînt al organizației palestiniene cu același nume, supune proiectul american unei aspre critici. („Planul Rogers — scrie el — cere tratative, indirecte cu Israelul, urmate de negocieri directe, ceea ce noi nu vom putea accepta în nici un caz..."). Reacția negativă a palestinienilor, ale căror forțe acționează pe teritoriul iordanian — estimează unii comentatori și cercuri politice arabe — ar putea, desigur, să aibă un anume efect restrictiv asupra acordului dat de guvernul de la Amman.

În general, reflexul internațional al propunerii americane și răspunsului egiptean este „pozitiv" ; bineînțeles, nu lipsesc rezervele și nuanțele sceptice izvorîte, îndeobște, din diferențele de concepție și interpretare arabe, israeliene sau americane, cît și din însăși complexitatea situației din zonă. Comentînd „planul Rogers" și „flexibilitatea" R.A.U., mai ales față de restabilirea misiunii Jarring, comentatorii se arată înclinați să vadă o mai mare disponibilitate de tratative („Totul se petrece — scrie, de pildă, «L'Aurore» — ca și cum începerea unor negocieri pare să fi intrat în domeniul posibilului"). Se vorbește despre eventualitatea reluării unei formule de negocieri arabo-israeliene „tip Rhodes", despre șansele unor apropiate convorbiri ale „celor patru" (U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța), într-un cuvînt se poate constata o nouă proliferare a inițiativelor și contactelor diplomatice. În numai cîteva zile, reexaminarea situației din Orientul Apropiat a făcut obiectul — pe plan arab — al unor întrevederi succesive între președintele Nasser cu Abul Kassem Hashem, membru al Consiliului Comandamentului revoluției sudaneze, și cu Abdul Salam Jallud, vicepremierul libian; la Amman, reprezentantul personal al președintelui Nasser, Hassan Sabri El Kholy, a fost primit de regele Hussein și a conferit cu cele mai înalte oficialități iordaniene ; la Cairo — informează o serie de surse oficiale egiptene — a avut loc, recent, o întîlnire între ministrul de externe Mahmud Riad și diplomatul american Donald Bergus, cu prilejul căreia s-a discutat despre „planul Rogers". În același timp, la Tel Aviv, ambasadorul american Walworth Barbour a avut, la cererea sa, o întrevedere cu premierul israelian Golda Meir. Intensă activitate diplomatică — și la Washington : secretarul de stat William Rogers a avut o serie de convorbiri cu ambasadorul Uniunii Sovietice, A. Dobrînin, cu cel al Israelului, Itzhak Rabin, și al Franței, Charles Lucet. Din capitala S.U.A., în urma acestor contacte, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Carl Barth, abținîndu-se de la un comentariu mai amănunțit, aprecia că reacțiile primite la „planul Rogers" sînt „pozitive".

Pînă la ora închiderii ediției revistei, Israelul nu și-a formulat o poziție oficială asupra inițiativei americane și răspunsurilor egiptean și iordanian. „Lungile dezbateri guvernamentale — scrie «Lamerhav» (socialist) — asupra răspunsului ce trebuie dat demonstrează complexitatea situației". O reuniune de cabinet, apreciată ca decisivă pentru formularea poziției israeliene, a fost, în ultimul moment, amînată. Ceea ce presupune, implicit, o întîrziere a declarației pe care premierul Golda Meir trebuia să o facă la începutul săptămînii. Motivele amînării : guvernul ar aștepta noi clarificări din partea americanilor și, în același timp, ar dori să lase răgazul necesar unei armonizări a punctelor de vedere în cadrul coaliției cvadripartite (e vorba, în primul rînd, de situația difuză din interiorul partidului naționalist de dreapta „Gahal", al cărui președinte Menahem Begin se arată destul de critic față de „planul Rogers"). În timp ce la Washington se amintește de unele „presiuni amicale" asupra Israelului, la Tel Aviv se vorbește tot mai mult despre eventualitatea unui răspuns favorabil, dar, în orice caz, punctat de rezerve precise. O recentă declarație a lui Yigal Allon, vicepreședintele Consiliului de miniștri israelian, pare să dea un indiciu în plus : „Noi — spunea el — nu avem dreptul ca, atunci cînd Washingtonul supune un plan, să-l respingem, chiar dacă unele amănunte ale lui nu ne sînt pe plac, cu atît mai mult cu cît două state arabe l-au acceptat deja". Un mesaj personal al președintelui Nixon adresat premierului Golda Meir pare să fi contribuit la o mai bună clarificare a cabinetului israelian.

Radu PASCAL

Japonia. Demonstrație, în apropierea bazei aeriene Yokata, împotriva prezenței aviației militare americane

Hans Peter TSCHUDI

președintele Confederației Helvetice

„O politică întemeiată pe respectarea suveranității statelor"

Cu prilejul Zilei naționale a Elveției, prof. dr. Hans Peter Tschudi, președintele Confederației Helvetice, a avut bunăvoința să răspundă întrebărilor adresate de revista LUMEA, prin intermediul redactorului nostru, RODICA GEORGESCU.

— Cum apreciați, domnule președinte, stadiul actual al relațiilor dintre Elveția și România și perspectivele lor de dezvoltare ?

— Se poate considera, în general, că relațiile dintre Elveția și România se dezvoltă în mod îmbucurător. În cursul ultimilor ani, mai mulți membri ai guvernului român au vizitat Elveția și anume, ministrul afacerilor externe Corneliu Mănescu, ministrul energiei electrice Octavian Groza, cu ocazia participării române la Expoziția de la Lausanne din 1968, ca și președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Pompiliu Macovei, cu prilejul Expoziției de artă românească la Muzeul de etnografie de la Neuchâtel. Anterior, președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, aflîndu-se într-o vizită cu caracter privat în Elveția, a luat contact cu președintele Confederației și cu șeful Departamentului politic federal. Mai recent, George Macovescu, ministru adjunct al afacerilor externe, a avut, de asemenea, o serie de întrevederi la Berna. La rîndul său, răspunzînd vizitei guvernului român, șeful Departamentului politic federal, Willy Spühler, a făcut o călătorie în România, în primăvara anului 1969 și a deschis oficial Expoziția industrială elvețiană de la București. Cu acest prilej el a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu și de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, cu care prilej a purtat convorbiri.

Pe alt plan, traficul turistic relativ important cu România nu poate, fără îndoială, decît să contribuie la dezvoltarea legăturilor de prietenie care unesc popoarele elvețian și român.

— Vă rugăm să ne prezentați cîteva din preocupările principale ale Consiliului federal pe plan intern, în special în domeniul științei și culturii.

— Elveția, țara lui Rousseau, Pestalozzi, Piaget, a considerat întotdeauna pregătirea tineretului drept una din sarcinile sale primordiale. Scopul politicii noastre de educație este să asigure fiecăruia o pregătire corespunzătoare aptitudinilor și preferințelor sale. Pentru țara noastră, cu o economie de export care nu dispune de nici o materie primă, buna pregătire profesională constituie o sursă importantă de prosperitate și de progres social. Consiliul federal acordă deci prioritate încurajării științei și cercetării. Astfel, în ultimii ani, au fost depuse mari eforturi pentru dezvoltarea școlilor noastre superioare și pentru întărirea potențialului nostru științific. Politica noastră de educație nu este totuși orientată exclusiv spre învățămîntul superior. Ne străduim să favorizăm, în toate sectoarele, posibilitățile de pregătire puse la dispoziția tineretului. Accentul este pus, în special, pe învățămîntul primar și pe pregătirea profesională.

— Confederația Elvețiană participă la numeroase organizații internaționale sub egida Națiunilor Unite, unde își aduce o importantă contribuție. Cum apreciați dezvoltarea relațiilor Elveției cu O.N.U. ?

— Colaborarea Elveției cu Națiunile Unite, fie că se desfășoară în sînul organizațiilor specializate sau în organele direct dependente de Adunarea Generală (U.N.C.T.A.D., O.N.U.D.I., U.N.I.C.E.F. etc.), a fost întotdeauna strînsă. Cred și sper că ea va continua să se intensifice în viitor. Cooperarea internațională — îndeosebi, în domeniul economic și social — este, într-adevăr, o garanție a păcii și stabilității în relațiile internaționale. Chiar și numai în acest sens Națiunile Unite reprezintă un instrument de neînlocuit pentru comunitatea națiunilor. În raportul său din 16 iunie 1969 asupra relațiilor Elveției cu Națiunile Unite, Consiliul federal declara : „Există, incontestabil, o tendință rațională și, deci, irevocabilă spre o organizare mondială a comunității popoarelor. Mijloacele moderne de comunicație ale maselor, care transmit din oră în oră evenimentele din lume pînă în locurile cele mai îndepărtate, pătrunderea în Cosmos și amenințarea pe care o reprezintă armele nucleare au trezit conștiința unei comunități de destin la dimensiuni planetare care cere noi forme de colaborare internațională. Este lesne de prevăzut că specificul multilateral al relațiilor internaționale, atît de manifest deja în domeniul economic, se va întări, în viitor, și în domeniul politic". Oricare ar fi totuși evoluția viitoare. Consiliul federal exclude *a priori* o aderiune care ar obliga Elveția să renunțe sau să-și modifice statutul de neutralitate. Acest statut este bazat pe dreptul internațional. El a permis supraviețuirea țării de-a lungul secolelor, iar poporul elvețian îi este profund atașat, căci el vede, pe bună dreptate, în principiul neamestecului în treburile interne ale altora un factor de pace în echilibrul european. Să nu uităm, totodată, că guvernul elvețian va supune problema aderării Elveției la Națiunile Unite unui vot popular și că revine corpului electoral în întregime — și nu numai parlamentului — să se pronunțe asupra marilor opțiuni de politică externă. Aceasta imprimă poate un ritm mai lent acestei acțiuni politice, dar ea este proporțională cu importanța deosebită pe care Elveția o atribuie respectării angajamentelor sale internaționale. Apropierea dintre Elveția și Națiunile Unite se face poate lent, însă sigur și armonios. Există, într-adevăr, o largă identitate între obiectivele Cartei și scopurile politicii Elveției. În ce privește exemplele concrete de cooperare între Elveția și această organizație, ele sînt aproape cotidiene. Recent, chiar Consiliul federal a contribuit din nou cu 200 000 de dolari la forțele Națiunilor Unite însărcinate cu